

Stair Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí:

1975–2025

Niamh Howlin

An Chartlann Náisiúnta
National Archives

Buíochas lenár gcomhpháirtí ábhair, Cartlann Náisiúnta na hÉireann

Clár Ábhair

Nótaí Buíochais	5
Brollach	7
1. Réamhrá	8
2. An tAcht um Ionchúiseamh i gCionta 1974	10
3. An chéad Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí a cheapadh	20
4. Laethanta Tosaigh: An Oifig a Bhunú	23
5. Athbhreithniú ar an Oifig	27
6. Athruithe Eagraíochtúla	29
7. Leathanú agus	35
8. Athlonnú.....	35
9. An Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus Íospartaigh na Coireachta	40
10. Neamhspleáchas, Cothroime agus Éifeachtúlacht.	44
11. Athruithe ar an Dlí Coiriúil agus Nós Imeachta	50
12. Tionchar Forbairtí Sóisialta agus Polaitiúla.	54
13. Ag Obair in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí	57
14. Caidreamh Seachtrach	60
15. Athruithe agus Nuachóiriú	68
16. Conclúidí.....	70
Stiúrthóirí Ionchúiseamh Poiblí 1975–2025	73
Teistiméireachtaí.....	74

Nótaí Buíochais

Déanann an leabhar seo comóradh ar bhunú Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí caoga bliain ó shin, agus tá roinnt daoine agus eagraíochtaí ann nach mór aitheantas a thabhairt don mhéid a chuir siad leis an tionscadal seo.

Mar gheall ar fhuinneamh, díograis agus spreagadh roinnt daoine aonair in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, is eispéireas an-taitneamhach é scríobh an leabhair seo. Rinne an t-athnasc ionchúisimh agus an staraí Sean Smith go leor chun an tionscadal a chur ar bun, agus thug sé tacaíocht phraiticiúil luachmhar dom. Tá obair iontach déanta ag Sarah Sheils ar dheardh agus ar leagan amach an leabhair.

Tá an foilseachán seo mar chuid de chlár níos leithne d'imeachtaí comórtha, arna chomhordú go dian dícheallach ag Orlagh Flood, an ceann Rialachais agus Gnóthaí Poiblí. Ba mhaith liom mo bhuíochas ó chroí a ghabháil leis an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí reatha, Catherine Pierse, as an taighde seo a choimisiúnú, as a bheith oscailte do mholtaí agus as an tsaoirse acadúil riachtanach a thabhairt dom.

Táim an-bhuíoch díobh siúd a thoiligh go gcuirfí faoi agallamh iad don leabhar seo. Thug na Stiúrthóirí reatha agus iar-Stiúrthóirí Catherine Pierse, Claire Loftus agus James Hamilton, chomh maith leis an iar-Leas-Stiúrthóir Barry Donoghue, iar-Stiúrthóir Cás-Oibre Michael Liddy, agus Ceann Bainistíochta Saoráidí reatha Joe Mulligan, a gcuid ama go toilteanach. Bhí siad sásta labhairt go hoscailte faoina dtaithí, faoina léargas agus faoina dtuairimí. Is é mo thuairim go gcuireann na scéalta pearsanta seo go mór leis an taifead scríofa.

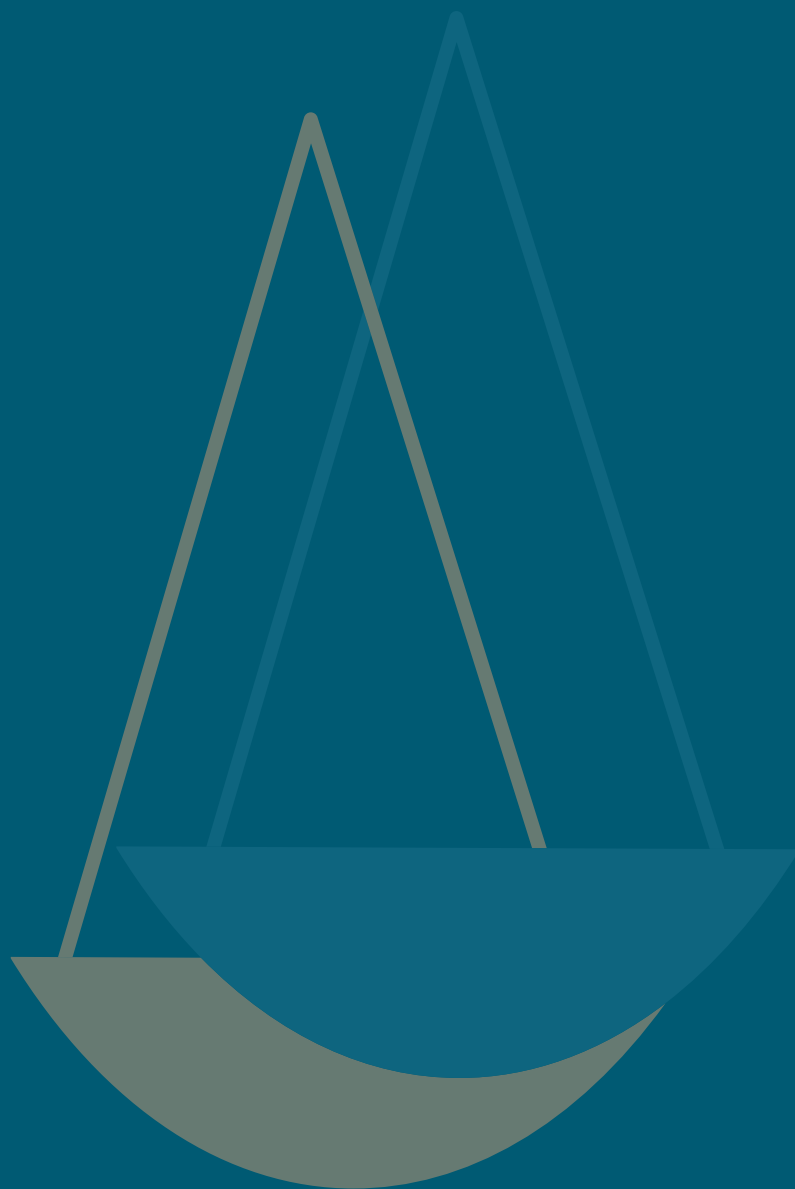
Fáiltítear roimh chinneadh Chartlann Náisiúnta na hÉireann rogha de na doiciméid a bhaineann le bunú agus éabhlóid Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a dhigitiú, rud a chuireann ní amháin leis an tionscadal seo ach a éascóidh scoláireacht amach anseo. Tá buíochas ar leith ag dul don Choimeádaí Zoë Reid agus do Linda Tobin ón rannóg Athghraifce.

Go raibh maith agat le foireann Chartlann Náisiúnta na hÉireann, Leabharlann Náisiúnta na hÉireann, Leabharlann COBÁC, Cartlann COBÁC agus Leabharlann Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí as rochtain ar na doiciméid, tuarascálacha, leabhair agus comhaid éagsúla a úsáidtear chun an stair seo a thiomsú a éascú.

Ar deireadh, is mian liom buíochas a ghabháil le mo chomhghleacaithe ag Scoil Dlí Sutherland COBÁC, le mo theaghlach agus le m'fhear céile as a dtacaíocht leanúnach.

Dr Niamh Howlin
Márta 2025

Brollach

Agus comóradh 50 bliain á dhéanamh againn ó bunaíodh oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, is tráth é chun machnamh a dhéanamh ar an turas atá déanta ag an Oifig le caoga bliain anuas. Ó 1975 i leith, tá fás tagtha ar an Oifig mar chuid lárnach dár gcóras ceartais choiriúil, ag cinntiú seirbhís ionchúisimh neamhspleách, chothrom agus éifeachtach thar ceann mhuintir na hÉireann.

Tugann an Dr Niamh Howlin, trína taighde don leabhar seo, deis chun breathnú siar ar na garspriocanna a shainigh ár nOifig, na cásanna a mhúnlaigh ár dtírdhreach dlíthiúil, agus na daoine aonair a bhfuil a dtiomantas don cheartas tar éis an Oifig a iompar le blianta fada d'athrú. Feidhmíonn sé freisin mar mheabhrúchán ar an bhfreagracht atá orainn seasamh leis an smacht reachta; cearta an chúisí, na n-íospartach agus an phobail a chosaint; agus ár bhfeidhmeanna a chomhlíonadh go neamhchlaonta, gan dochar ná tionchar.

Ba mhaith liom an deis seo a thapú chun buíochas a ghabháil leis an Dr Niamh Howlin as a cuid oibre ar an tionscadal seo. Bhí a dúthracht, a taighde agus a críochnúlacht thar a bheith luachmhar chun an tionscadal seo a thabhairt chun críche. Bhí ról lárnach ag an Dr Seán Smith, Ionchúisitheoir inár Rannóg Cúirte Dúiche freisin trína thaighde mionchúiseach agus trína thochailt tríd an gCartlann Náisiúnta. Bhí a dhíograis don tionscadal tógalach dúinne go léir. Rinne Orlagh Flood agus Sarah Sheils inár nAonad Rialachais agus Gnóthaí Poiblí maoirseacht ar an tionscadal, agus gabhaim buíochas leo as an gcomhairle a leasa ar fad a thabhairt chun é a choinneáil ar an mbóthar ceart é, agus as an leabhar seo a dhearadh go himheánach.

Ba mhaith liom aitheantas agus buíochas a ghabháil freisin le mo réamhtheachtaithe James Hamilton agus Claire Loftus chomh maith leis an Leas-Stiúrthóir Barry Donoghue a chuaigh ar scor, Stiúrthóir Cásuibre a chuigh ar scor, Michael Liddy, agus ár gCeann Bainistíochta Saoráidí, Joe Mulligan, ar chuir gach duine acu a gcuid ama agus saibhreas eolais ar fáil go cineálta chun cur leis an leabhar seo.

Ní hamháin gur sracfhéachaint ar an áit a raibh muid leis an gcomóradh seo, ach is deis é freisin smaoineamh ar thodhchaí na seirbhíse ionchúisimh poiblí – conas a leanaimid ag forbairt mar fhreagra ar dhúshláin, teicneolaíochtaí agus riachtanais nua sochaí atá ag athrú.

Mar Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí faoi láthair, táim bródúil as a bheith i gceannas ar Oifig atá ina cuid riachtanach dár gcóras ceartais choiriúil le caoga bliain anuas. Táim ag tnúth leis na caoga bliain atá romhainn don eagraíocht a thabharfaidh constaicí nua gan dabht, ach freisin deiseanna nua chun an méid a chuireann muid le riaradh an cheartais a neartú tuilleadh.

Catherine Pierse
Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí
Márta 2025

1 Réamhrá

Is é misean Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí seirbhís ionchúisimh atá cothrom, neamhspleách agus éifeachtach a sholáthar thar ceann mhuintir uile na hÉireann. Is é an ról atá ag an Oifig cinneadh a dhéanamh, bunaithe ar fhianaise ón nGarda Síochán nó ó chomhlachtaí eile, cibé acu daoine aonair a ionchúiseamh, agus dul i mbun ionchúisimh den sórt sin sna cúirteanna. Déantar cinntí ionchúisimh i gcomhréir le treoirlínte a forbraíodh agus a athscagadh le caoga bliain anuas. Is gné chomh bunúsach é an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí anois de riaradh an cheartais choiriúil Éireannaigh gur furasta dearmad a dhéanamh nach Oifig an Stáit a bhí bunaithe go bunreachtúil í seo. Tá cur síos déanta ar an réasúnaíocht lena bhunú i lár na 1970idí mar 'chun an córas ionchúisimh a chosaint ó theagmháil le cúinsí seach-dhlíthiúla.¹ Leagann sé seo béim ar neamhspleáchas na hOifige mar cheann dá bunphrionsabail. Ní ceapacháin polaitiúla iad ceapacháin chuig ról an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí; níl an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí freagrach don Rialtas, agus ní féidir aon chur isteach polaitiúil a dhéanamh ar

a gcinntí. Chomh maith le gníomhú go neamhspleách, féachann an Oifig le feidhmiú go cothrom agus go héifeachtach. D'fhéadfadh 'na hiarmhairtí is forleithne a bheith ag duine aonair, leis an gcinneadh cibé acu an ndéanfar duine a ionchúiseamh nó nach ndéanfar;² agus ráthaíonn Airteagail 38.1 agus 40.3 den Bhunreacht an ceart do dhaoine cúisithe a thriail in am trátha dlí agus an ceart chun nósanna imeachta córa. Déanann an Oifig a dícheall freisin a bheith éifeachtach, rud a chiallaíonn seirbhís den chaighdeán is airde a sholáthar don phobal. Tá na trí phrionsabal neamhspleáchais, cothroime agus éifeachtúlachta seo mar bhonn agus mar thaca ag obair na Stiúrthóirí Ionchúiseamh Poiblí i ndiaidh a chéile le breis is caoga bliain de thórdhreach ceartais choiriúil atá ag athrú go mór.

Bunaíodh post an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí leis an Acht um Ionchúiseamh i gCionta 1974. Ceathrú céad bliain tar éis í a chruthú, tháinig méadú suntasach ar ról agus ar fhreagrachtaí na hOifige. Anois, tar éis ceathrú céad bliain eile, is féidir machnamh a dhéanamh ar na hathruithe sin agus ar dhaoine eile. Rianaíonn

an leabhar seo stair na hOifige ón tús measartha beag a bhí aici sna 1970idí go dtí an ról lárnach atá aici faoi láthair i gcóras ceartais choiriúil na hÉireann. Breithníonn sé cuid de na dúshláin agus na garspriocanna le caoga bliain anuas d'ionchúiseamh neamhspleách. Cuireadh in iúl 25 bliain ó shin gurb iad córais ionchúisimh 'torthaí staire, taithí agus éabhlóide', agus 'díorthaíonn siad, le himeacht ama, ó choinníollacha agus taithí áitiúil agus tá siad fréamhaithe go domhain.'³ Tá seirbhís ionchúisimh na hÉireann uathúil ina stair agus ina héabhlóid, agus déanann an leabhar seo iniúchadh ar an dá cheann.

Agus an stair seo á cur le chéile agam, bhain mé úsáid as foinsí éagsúla. Tugann comhaid a choinnítear i gCartlann Náisiúnta na hÉireann, ó Oifigí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, ón Ard-Aighne agus ón Taoiseach, chomh maith leis na Ranna Dlí agus Cirt agus Airgeadais, léargas ar chúla an Achta um Ionchúiseamh i gCionta 1974 agus ar luathfhorbairt na hOifige. Bhí foilseacháin na hOifige féin, i bhfoirm Tuarascálacha Bliantúla, Ráitis Straitéise, meastacháin bhuiséadacha, beartais agus treoirlínte, ina mbaraiméadar úsáideach athraithe agus nuálaíochta. Léiríonn siad na príomhfhorbairtí i struchtúr, i soláthar foirne, i mbeartas agus i gcleachtais oibre, chomh maith le léargais a thabhairt ar na dúshláin agus na frustrachas a bhíonn orthu siúd a oibríonn san Oifig uaireanta. Chuir agallaimh le daoine aonair a raibh príomhphoist cheannaireachta acu san Oifig go mór leis na foinsí scríofa. Ar ndóigh, mar aon le haon tionscadal taighde, rinneadh cinntí crua maidir le cad ba cheart a áireamh agus cad ba cheart a fhágáil amach. Is é an cur chuige atá glactha agam ná díriú ar fhorbairtí eagraíochtúla seachas ar chásanna aonair agus ar chinntí Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Ligeann sé seo do shuirbhé ardleibhéil ar an gcéad caoga bliain de sheirbhísí ionchúisimh sa Stát i leabhar

sách dlúth. Gan dabht beidh scoláireacht ina dhiaidh sin tar éis an chéad iarracht seo ar stair Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

An tAcht um Ionchúiseamh i gCionta 1974

Go dtí na 1970idí, rinneadh ionchúisimh choiriúla ar díotáil in ainm an Ard-Aighne.⁴ I ngach contae bhí Aturnae Stáit amháin ar a laghad, a rinne idirchaidreamh idir na Gardaí imscrúdaithe agus an tArd-Aighne. Láimhseáil Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit cásanna Bhaile Átha Cliath. Cuireadh comhaid a bhaineann le cionta indíotáilte ó Oifig an Aturnae Stáit nó ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit chuig Oifig an Ard-Aighne, le hanailísiú ag duine dá oifigigh. Tríd is tríd, mhol siad cibé acu ar cheart nó nach ndéanfaí ionchúiseamh agus rinne an tArd-Aighne cinneadh bunaithe ar a n-anailís agus a moladh.⁵ Mhol an tArd-Aighne Patrick Lynch i 1937 gur cheart duine a cheapadh chuig a Oifig chun ionchúisimh choiriúla a stiúradh; mheas sé gurbh fhearr é seo ná ionchúisitheoir neamhspleách a bheith aige. Cé gur aontaigh an Roinn Airgeadais gur cheart go mbeadh stiúrthóir ionchúiseamh poiblí bunaithe ag 'reacht speisialta',⁶ ní dhearnadh aon athrú agus lean an tArd-Aighne de bheith freagrach as ionchúisimh a stiúradh go ceann daichead bliain nó mar sin. De réir mar a tháinig méadú ar an Oifig sin, rinneadh cinntí ionchúisimh a tharmligean go himmheánach, agus go praiticiúil, ba mhinic a rinne an Garda Síochána cinntí.

D'fhorbair ár gcomharsana faoin dlí coiteann córais ionchúisimh éagsúla. I Sasana, bunaíodh Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí sa bhliain 1879.⁷ I dTuaisceart Éireann, oifigigh póilíní ó Chonstáblacht Ríoga Uladh a rinne formhór na n-ionchúiseamh. Ba í an Choróin a bhí freagrach as ionchúisimh thar ceann ranna rialtais agus cionta tromchúiseacha (indíotáilte), a ndearna Aturnaetha na Corónach agus Abhcóide na Corónach ionadaíocht orthu. Le briseadh amach na coinbhleachta seicteach, idir 1969 agus 1971 bhí moltaí ann a bhí dírithe ar ról na bpóilíní in ionchúisimh choiriúla a athrú.⁸ I 1972 tháinig méadú mór ar fhoréigean ar Dhomhnach na Fola, ar bhuamáil agus ar círéibeacha sa chéad chúpla mí den bhliain. I mí an Mhárta, cheadaigh an tOrdú um Ionchúiseamh i gCionta (Tuaisceart Éireann) 1972 go gceapfaí Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí do Thuaisceart Éireann. Laghdaíodh ról ionchúisimh an RUC, agus cuireadh deireadh le hAturnaetha Corónach an Chontae. Bhí cumhachtaí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí do Thuaisceart Éireann níos leithne ná cumhachtaí a chontrapháirtí Sasanach, agus bhí difríocht idir an dá dhlínse freisin maidir leis an bhforáil a rinneadh chun an Stiúrthóir a chur as oifig.

Breathnaíodh ar na forbairtí seo le spéis i mBaile Átha Cliath,⁹ áit ar tháinig roinnt fachtóirí le chéile chun tionchar a imirt ar mhian le seirbhís ionchúisimh phoiblí neamhspleách a bhunú. Ba phríomhbhreithniú é an gá atá le muinín an phobail as an gcóras ceartais choiriúil a choinneáil, go háirithe i bhfianaise na corraíola sa Tuaisceart. Ina theannta sin, bhí nádúr polaitiúil ról an Ard-Aighne faoi scrúdú le linn Ghéarchéim na nArm 1969–70. Mar thoradh air

memo by A.B. to J.G. — Jan 1967

MEMORANDUM explaining the proposals for re-organisation in the Office of the Attorney General.

I. The following table indicates in a general way the growth of the work in the Attorney General's Office since 1929 :-

No. of files received for each of the years from 1929.			
1929	...	...	1,197
1930	...	...	1,303
1931	...	...	1,713
1932	...	...	1,610
1933	...	...	2,105
1934	...	...	2,740
1935	...	...	3,622
1936	...	...	4,531

Doiciméad ó Oifig an Ard-Aighne dar dáta Eanáir 1969 ina léirítear an méadú ar chomhaid a fuarthas ó 1929 go 1936. (An Chartlann Náisiúnta)

seo ionchúisíodh na hAirí Comh-Aireachta Charles Haughey agus Neil Blaney, in éineacht le daoine eile, i 1970 as iarracht gunnaí agus armlón a allmhairiú chun Poblachtánaigh a armáil. Chinn an Chúirt Dúiche cás neamhleor i gcoinne Blaney agus dhiúltaigh sí é a chur ar aghaidh lena thriail,¹⁰ agus éigiontaíodh Haughey tar éis dhá thriail.¹¹ Tháinig an tArd-Aighne Colm Condon faoi ghrinnscrúdú suntasach as a chinntí ionchúisimh, agus cáineadh é as a bheith spreagtha go polaitiúil. Fachtóir eile sa phlé faoi obair agus ról an Ard-Aighne ba ea aontachas na hÉireann le Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa (CEE) an 1 Eanáir 1973, rud a chuir go mór leis an méid oibre a rinne a Oifig. Meabhraíonn Michael Liddy, a chuaigh isteach in Oifig an Ard-Aighne go luath sna seachtóidí, go raibh taobh comhairleach na hOifige an-ghnóthach le linn na tréimhse seo agus go gcaithfí ‘obair a dhéanamh go tapa, chomh tapa agus is féidir’. Tháinig Declan Costello i gcomharbacht ar Colm Condon mar Ard-Aighne i Márta 1973. Bhí Declan Quigley i gceannas ar a Oifig (a raibh feidhmeanna comhairleacha agus reachtúla dréachtaithe aige) agus bhí an-dúil ag an mbeirt acu ‘Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a bhunú’.¹² Bhí roinnt míonna de phlé inmheánach ann ina dhiaidh sin faoi fheidhm ionchúisimh an Ard-Aighne a bhaint. Faoi mhí na Samhna 1973, bhí Costello in ann meabhrán a sheoladh chuig an Taoiseach Liam Cosgrave ag leagan amach moltaí chun Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí nua a bhunú,¹³ a bheadh údaraithe chun na feidhmeanna agus na dualgais a bhaineann le hionchúisimh choiriúla a chomhlíonadh agus a fheidhmiú ar féidir leo a chomhlíonadh agus a fheidhmiú, faoi láthair, ag an Ard-Aighne amháin.¹⁴ Chuir Costello dhá phríomhchúis le DPP a bhunú in iúl.

Ar an gcéad dul síos, leag sé béim ar inmhianaithe faoisimh a thabhairt don Ard-Aighne ó ‘(a)n dualgas ionchúisimh a stiúradh agus a mhaoirsiú, ionas go

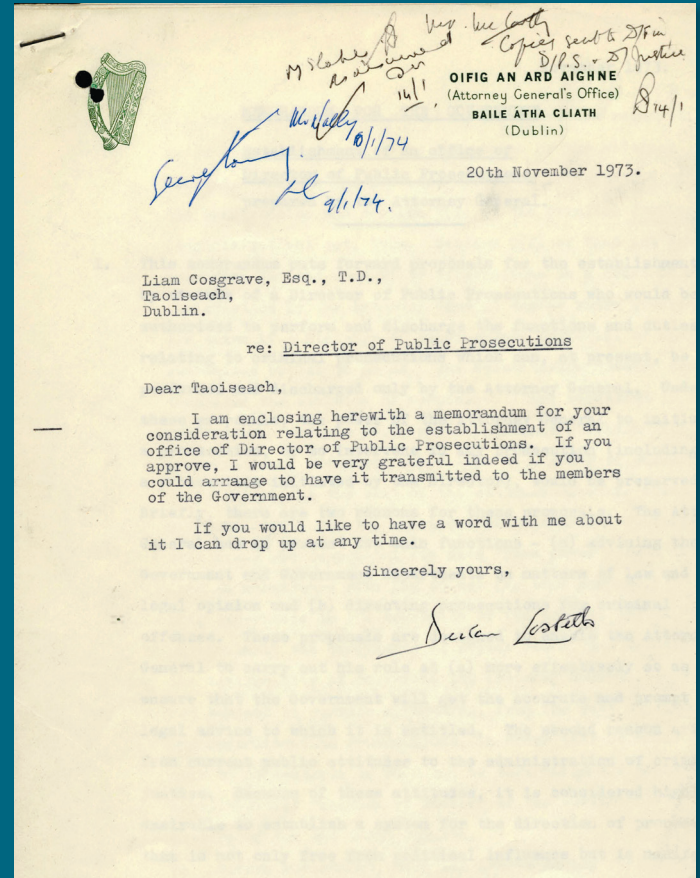
mbeadh sé in ann díriú ar cad is féidir a mheas mar phríomhfheidhm bhunreachtúil mar chomhairleoir an Rialtais ar chúrsaí dlí agus tuairim dhlíthiúil.’ Go háirithe, mar gheall ar aontachas na hÉireann leis an CEE, tá ‘freagrachtaí nua in Oifig an Ard-Aighne tar éis insreabhadh mór d’obair am-íditheach mar thoradh.’ Thug sé faoi deara freisin ‘an méadú leanúnach ar líon na coireachta tromchúisí, tionchar an Achta um Nós Imeachta Coiriúil 1967 (a dhéileáil le réamhscrúdú ar chionta indiotáilte sa Chúirt Dúiche), gníomhaíochtaí eagraíochtaí neamhdhleathacha agus bunú na Cúirte Choiriúil Speisialta’.¹⁵

Ba é an dara cúis a leag Costello amach ná inmhianaithe Oifig a chruthú a ‘d’fheicfeadh an pobal a bheith saor ó thionchar polaitiúil’.¹⁶ Ba bhreithniú tábhachtach é seo mar gheall ar an staid leanúnach sa Tuaisceart agus an toradh a bhí ar an Triail Arm. Bhí imní ar Costello freisin faoin dearcadh gur cuireadh abhcóide ionchúisimh ar an eolas ar bhonn a gcleamhnachta polaitíochta, agus mhol sé go ndéanfadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí nua obair Stáit a dháileadh ar bhealach a bhí ‘cóir agus cothromasach,’ ag féachaint do leas an phobail agus don ‘inniúlacht agus oiriúnacht’ abhcóide.¹⁷ Rinne an prionsabal seo a bhealach isteach san Acht agus déantar tuilleadh scrúdaithe air i gCaibidil 12.

Rinneadh moltaí tosaigh Costello a athscagadh ar bhealaí éagsúla sular ritheadh an reachtaíocht i 1974. Ba í an fhís a bhí aige maidir le neamhspleáchas an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ná go mbeadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí ina oifigeach in Oifig an Ard-Aighne.¹⁸ Ina theannta sin, ‘bheadh cúntóirí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí mar chuid de fhoireann an Ard-Aighne’ agus bheadh ‘idirmhálartaithe saor’ ar an bhfoireann idir an dá Oifig. Bhí imní ar an Aire Dlí agus Cirt, Patrick Cooney, faoin togra seo, ag moladh don

Taoiseach nach dócha go nglacfaí le 'smaoineamh réidh go mbeadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí neamhspleách i gcomhlíonadh a fheidhmeanna dá ndéanfaí é "cuntasach don" Ard-Aighne (nó d'aon Aire).'¹⁹ Mhol sé 'nár cheart (nó gur dealraitheach go bhfuil) an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí 'ceangailte le hOifig an Ard-Aighne – nó le haon Roinn nó Gníomhaireacht Rialtais – ach gur cheart go mbeadh sé ina cheann Oifige ar leith lena fhoireann féin.' D'áitigh sé go raibh sé riachtanach go bhfeicfí go soiléir gurb é an 'bunús reachtúil ar a bhfuil an Oifig bunaithe ná ceann a ráthaíonn neamhspleáchas i gcomhlíonadh fheidhmeanna na hOifige.' Seachas an caidreamh idir an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus an tArd-Aighne, bhí inní ar Cooney freisin faoi shlándáil tionachta mar ghné thábhachtach de neamhspleáchas an ról nua. Ba é an moladh a bhí aige ná 'gur cheart an Oifig a shealbhú ar an mbonn céanna le Breitheamh Dúiche (a bhfuil a shlándáil tionachta ráthaithe le reacht cé nach bhfuil sé sa Bhunreacht.' Mheas an tAire freisin go raibh sé 'riachtanach go dtabharfaí luach saothair sách maith don phost chun go nglacfaí leis go ginearálta mar post "den scoth" as nach mbeifí ag súil le hardú céime go dtí oifig "níos airde" – breithiúnach nó eile –nó nach mbreathnófaí air mar ghnáth.' Chabhraigh aiseolas tuisceanach agus dea-réasúnaithe Cooney ar na moltaí le ról an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a mhúnlú. Mhol sé freisin gur cheart d'aturnaetha Stáit 'oibriú faoi mhaoirseacht agus rialú an Stiúrthóra', ach mar a bheidh le feiceáil i gCaibidil 6, ní rud é seo a rinne a bhealach isteach in Acht 1974.

Ba ghá na himpleachtaí praiticiúla a bhaineann le neamhspleáchas an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí atá beartaithe a phlé. Bhí an tArd-Aighne Declan

Litr ó Declan Costello, an tArd-Aighne, chuig Liam Cosgrave, Taoiseach dar dáta 20 Samhain 1973.
(An Chartlann Náisiúnta)

November 1973.

MEMORANDUM FOR THE GOVERNMENT

Establishment of an office of
Director of Public Prosecutions

1. This memorandum puts forward proposals for the establishment by statute of a Director of Public Prosecutions who would be authorised to perform and discharge the functions and duties relating to criminal prosecutions which can, at present, be performed and discharged only by the Attorney General. Under these proposals, the power of the Attorney General to initiate a prosecution, or to intervene in any prosecution (including a prosecution initiated by the Director), would be preserved. Briefly, there are two reasons for these proposals. The Attorney General has at present two main functions - (a) advising the Government and Government Departments on matters of law and legal opinion and (b) directing prosecutions for criminal offences. These proposals are designed to enable the Attorney General to carry out his role at (a) more effectively so as to ensure that the Government will get the accurate and prompt legal advice to which it is entitled. The second reason arises from current public attitudes to the administration of criminal justice. Because of these attitudes, it is considered highly desirable to establish a system for the direction of prosecutions that is not only free from political influence but is manifestly so. This consideration has become more compelling since the establishment in 1972 of an Office of Director of Public Prosecutions in Northern Ireland for the stated reason that "such a Director would be free from political influence and that decisions as to prosecutions should be in his hands rather than in those of the Attorney General who is, in practice, also a politician."
2. The present situation can be summarised as follows. Generally

2.

all prosecutions on indictment in any court are required, under the present law, to be undertaken by the Attorney General. This is the combined effect of Article 30.3 of the Constitution and section 9(1) of the Criminal Justice (Administration) Act, 1924. Section 9(2) of that Act makes provision for the conduct of prosecutions in a court of summary jurisdiction by the Attorney General except where proceedings are taken by a Minister or other person (official or unofficial) authorised by law to do so. The Constitution however contemplated the division of responsibilities suggested in this memorandum. Article 30.3, while expressly providing for the prosecution of offences, other than in a court of summary jurisdiction, at the suit of the Attorney General, itself gives authority for the enactment of legislation conferring this power and responsibility upon "some other person authorised in accordance with law to act for that purpose."

3. Long experience in the operation of the present system, but particularly the experience of recent years, has established the desirability of relieving the Attorney General, in general and subject to certain safeguards, from the duty of directing and superintending prosecutions, in order that he would be able to concentrate on what can be regarded as his primary constitutional function of adviser of the Government on matters of law and legal opinion.
 - (a) Modern government, with its ever-widening fields of activity both in domestic and international affairs, requires legal advice and assistance on matters of importance and complexity to an extent not envisaged until recently. Particularly in relation to E.E.C. matters new responsibilities in the Attorney General's Office have caused a large inflow of time-consuming work. A considerable amount of the legal advice which the Attorney General is called upon to provide is required in circumstances which do not permit of delay in furnishing it. The burden of increased responsibility

Sliocht as Meamram ó Declan Costello, an tArd-Aighne, chuig Liam Cosgrave, Taoiseach, ina leagtar amach an togra chun Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí nua a bhunú—Samhain 1973.
(An Chartlann Náisiúnta)

Costello feasach ar an bhféidearthacht (nó b'fhéidir an dóchúlacht) go ndéanfaí stocaireacht ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí maidir le cásanna sonracha. Scríobh Aturnae Stáit Luimnigh, Gordon Holmes, chuig Costello faoi na moltaí maidir leis seo, ag rá 'Go hionraic, táimid go hiomlán cráite le huirill anseo, ag teacht den chuid is mó, tá eagla orm, ó Theachtaí Dála.'²⁰ (I litir níos déanaí, rinne sé cur síos ar an gcaoi a ndearna TD amháin stocaireacht ar son duine cúisithe agus íospartaigh i gcás ar leith.²¹) D'áitigh Holmes, áfach, gur cheart ionadaíocht de shaghas éigin a cheadú mar sin féin, agus d'aontaigh Costello nach mbeadh sé inmhianaithe fíorionadaíocht a ghearradh amach a d'fhéadfadh cabhrú le riaradh an cheartais.²² Ina mheabhrán don Rialtas, dúirt sé:

Is fíor, ar an drochuair, go gcreidtear go forleathan sa tír seo gur féidir tionchar polaitiúil a imirt go rathúil ar riaradh an dlí choiriúil, agus is léir go bhfuil sé antábhachtach go ndéanfaí an creideamh seo a dhíothú chun an smacht reachta atá i mbaol mar gheall ar chreimeadh ar mhuinín an phobail as a riarachán a sheachaint... Dá bhfeicfí go soiléir nach raibh tionchar iomlán ag breithnithe polaitiúla ar chinntí a bhaineann le hionchúisimh, chuirfeadh sé le muinín an phobail i riaradh an dlí agus thabharfadh sé cosaint freisin don Rialtas agus don Ard-Aighne ó cháineadh mífhreagrach nó mí-eolasach agus go minic mailíseach sa réimse seo.²³

Bhí imní ar an Aire Patrick Cooney freisin faoin bhféidearthacht go ndéanfaí iarracht cur isteach ar obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, agus mhol sé go ndéanfaí breithniú breise 'ar an smaoineamh gur

cion coiriúil é uirill a dhéanamh.' Mheas sé go raibh sé dosheachanta, ar feadh tamaill ar a laghad amach romhainn, go leanfaidh roinnt daoine (lena n-áirítear ionadaithe poiblí) ag creidiúint go mbainfidh litir nó glao gutháin chuig an Stiúrthóir (nó chuig an Ard-Aighne nó chuig Aire) torthaí amach.²⁴ Chuir an moladh seo isteach sa Bhille é. Mar a mhínigh John M. Kelly sa Dáil,

'cé go bhfuil an gníomh cumarsáide chun na críche atá leagtha amach san alt le bheith neamhdhleathach, níl sé beartaithe cion inphionóis a chruthú sa reachtaíocht seo. Is é tuairim an Rialtais nach mbeidh gá go praiticiúil le smachtbhanna pionósach mar go bhfuiltear ag súil go dtiocfadh forálacha an Bhille seo chun solais go tapa agus go gcloifí leo.²⁵

Mar sin, cé gur chuir alt 6(1)(a) den Acht síos ar chumarsáidí den sórt sin mar chumarsáid neamhdhleathach, níor cruthaíodh aon chion coiriúil sonrach ar deireadh thiar.

Idir an dá linn, lean na Trioblóidí ar aghaidh, agus tharla gníomhaíocht choiriúil thromchúiseach ar an dá thaobh den teorainn i 1974. Seachtain i ndiaidh bhuamáil Bhaile Átha Cliath agus Mhuineacháin, scríobh Costello go raibh sé 'an-imníoch go n-achtófaí an Bille chomh tapa agus is féidir'.²⁶ Tugadh isteach sa Dáil é an 28 Bealtaine 1974 agus rinneadh é a phlé agus a leasú i rith an tsamhraidh. In éineacht le Costello agus an Dréachtóir Parlaiminte Edward Bacon, bhí Eamonn Barnes ar dhuine díobh siúd a bhí páirteach i ndr éachtú na leasuithe ar an mBille.²⁷ Shínigh an tUachtarán Erskine Childers an Bille ina dhlí go déanach i mí Iúil

Eín-shreagra ar an litir seo, is mar
seo ba choir e stiúradh—

Any reply to this communication
should be addressed to—

An Rinnai
(The Secretary)

fe'n uimhir seo—
and the following number quoted—

ROINN DH AGUS CIRT,
(Department of Justice),

72-76 FAICHE STIABHNA,
(72-76 St. Stephen's Green),

BAILE ATHA CLIATH, 2.
(Dublin, 2)

Rinnai,
Roinn an Taoiseigh.

.. I am directed by the Minister for Justice to refer to Mr. Mally's minute of 14th January enclosing a copy of a memorandum which the Taoiseach proposes to submit to the Government regarding the establishment of an office of Director of Public Prosecutions.

1. The Minister is strongly in favour of the proposal that a director of Public Prosecutions should be appointed as proposed and he is in complete agreement with the view expressed in the memorandum as to the advantages that would accrue from the creation of a new independent office of this kind.

2. There are, however, some aspects of the scheme outlined in the memorandum on which the Minister has reservations. Basically, the problem is that, in order to achieve the desired objectives, it is necessary that the scheme should not only be sound in itself but also such as would, from the very beginning, carry conviction with the general body of the public.

3. The Minister does not think that there would be ready acceptance of the idea that the Director of Public Prosecutions would be independent in the performance of his functions if he were made "accountable to" the Attorney General (or to any Minister). This is the Minister's view notwithstanding that there are what appear to be somewhat similar legal provisions in relation to the office of Director in England and in Northern Ireland. In England the real independence of the Director is accepted by the public because of the well-established constitutional practice that interventions by the Attorney General are quite exceptional. In our situation it seems to the Minister to be necessary, as a minimum, that the statutory basis on which the office is established should be clearly seen to be one that guarantees independence in the discharge of the functions of the office - any exceptions being clearly specified. One of the requirements for guaranteed independence would be security of tenure and, in that regard, one possibility is that the office should be held on the same basis as that of a District Justice (whose security of tenure is guaranteed by statute, though not by the Constitution).

4. For the same reasons, while the Minister agrees that the Director should in the legal sense be a civil servant and that civil servants with the appropriate legal qualifications and experience should be eligible for the post, he considers that it would be essential that the Director should not be (or appear to be) attached to the Attorney General's Office - or to any Department or Government Agency - but should constitute the head of a separate Office, with his own staff. Likewise, he would regard it as essential that the post should be sufficiently well remunerated to be generally accepted as a "top of the line" post from which promotion to "higher" office - judicial or other - would not be expected or regarded as normal.

5. The Minister considers that it would militate against the attainment of the whole objective of setting up the new office of Director if the Attorney General were to retain all his present powers to initiate, conduct and intervene in criminal prosecutions. It would seem to be essential that, insofar as such powers need to be retained, the statute should contain provisions making it clear that they were intended for exceptional use only.

- 2 -

This comment is intended to relate to the general run of criminal offences ("ordinary" crime). The Minister would need further time to consider, and to discuss with the Attorney General, the possibility of its being necessary to have special provisions regarding prosecutions in cases under the Offences Against the State Acts, etc.

6. The memorandum for the Government does not deal with the role of the Chief State Solicitor or local State Solicitors in the new scheme of things. Presumably, in relation to prosecutions, they should operate under the supervision and control of the Director. Since local State Solicitors have a significant role in relation to prosecutions, it appears to the Minister that the achievement of the objectives set out in the memorandum would also require that in future these offices should be seen to be filled solely on the basis of merit - e.g. through the Civil Service Commission.

7. The position in relation to Garda responsibility for the initiation of prosecutions will also need to be examined in the context of the proposals in the memorandum. The Minister takes the view that there may be a strong case that some of the existing Garda responsibility in this area should be transferred to the new Director, i.e. in the case of the more serious offences, both indictable and summary. This is a matter which would need to be considered in consultation with the Commissioner of the Garda Síochána and the Attorney General.

8. The Minister fully accepts what is said in the Memorandum that the problem of attempts to bring influence to bear in relation to criminal proceedings is a serious one. Nevertheless, he would suggest that further consideration needs to be given to the idea of making it a criminal offence to make representations. It is inevitable that, at least for some time ahead, some people (including public representatives) will persist in believing that a letter or telephone call to the Director (or to the Attorney General or to a Minister) will achieve results - or, even if they do not believe that, they will want a constituent (or "client") to see that some effort had been made. It is scarcely to be contemplated that if a Minister (or the Attorney General) received such a letter, or telephone call, he should be expected to report the matter to the Director with a view to prosecution, or that the Director himself would take proceedings against a Deputy or Senator who telephoned or wrote direct to him about a case. Moreover, an attempt at intervention could be formally worded as an "enquiry" about the case thereby (presumably) evading the legal prohibition. If it is agreed that these points are valid, and that therefore it would be quite apparent to the public that the legal provision would not in practice be enforced, its introduction could on balance be harmful (inasmuch as it would tend to bring the law into disrepute) rather than beneficial even if it were certain to deter some people from making representations.

10. The Minister suggests that the Government be asked to agree in principle to the creation of an independent office of Director of Public Prosecutions and to authorise the drafting of the necessary legislation on the basis that the foregoing comments will be the subject of discussion between the Minister and the Attorney General.

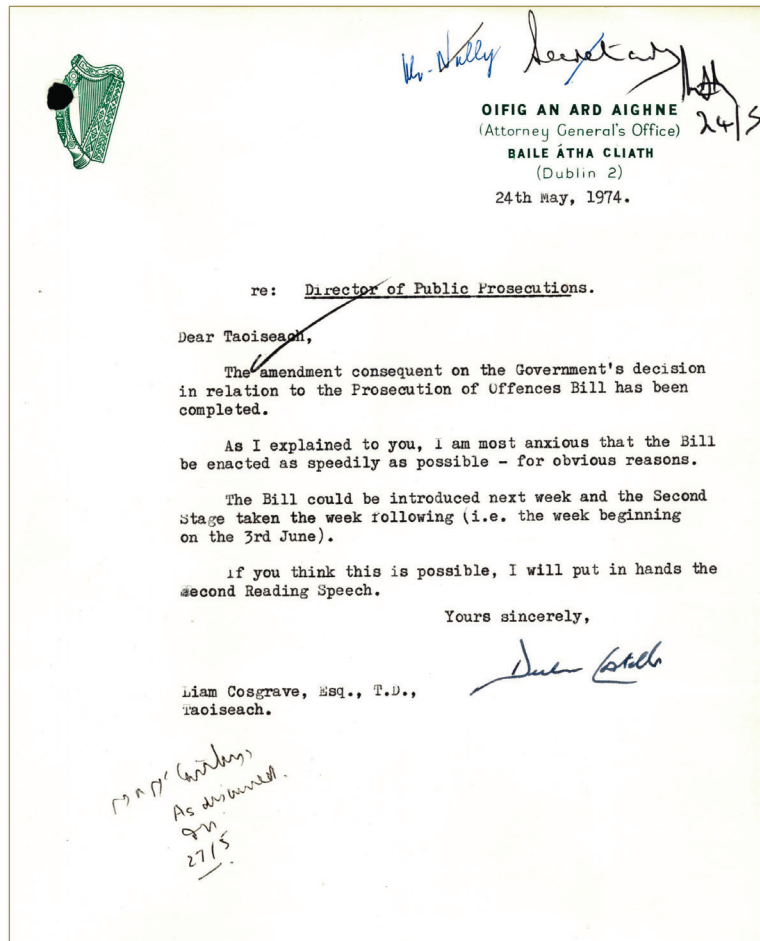
A Ward
2/ Banair, 1974.

2 Eanáir 1974 Meamram ó Oifig an Aire Dlí agus Cirt
chuig an Taoiseach ag moladh gur chóir go mbeadh
Oifig an Stiúrtóra Ionchúiseamh Poiblí 'neamhspleách
i gcomhlíonadh a fheidhmeanna'. (An Chartlann
Náisiúnta)

1974, díreach roimh shos an tsamhraidh.

Bhunaigh Alt 2 d'Acht 1974 oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, agus d'fhoráil alt 3 gur cheart don Stiúrthóir as sin amach 'na feidhmeanna go léir is féidir maidir le hábhair choiriúla a chomhlíonadh... ag an Ard-Aighne'. Deimhnigh Alt 6 go raibh sé neamhdhleathach uiríll a dhéanamh chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí nó chuig an Ard-Aighne 'chun tionchar a imirt ar chinneadh a dhéanamh tarraingt siar nó gan imeachtaí

coiriúla nó aon chúiseamh ar leith a thionscnamh in imeachtaí coiriúla.' Ní raibh feidhm ag an srian seo maidir le daoine cúisithe, baill dá dteaghlach, nó daoine eile a raibh baint acu le cás ar leith. Foráladh in Alt 2(5) go mbeadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí 'neamhspleách i gcomhlíonadh a fheidhmeanna'. Ní fhéadfadh an Rialtas é a chur as Oifig ach amháin tar éis tuarascáil ó choiste ar a raibh an Príomh-Bhreitheamh, breitheamh den Ard-Chúirt agus an tArd-Aighne.

De réir mar a lean na Trioblóidí ar aghaidh, scríobh Declan Costello chuig an Taoiseach ag cur in iúl go raibh fonn air go 'n-achtófaí an Bille chomh tapa agus ab fhéidir'—24 Bealtaine 1974
(An Chartlann Náisiúnta)

AN BILLE UM IONCHUISEAMH I gCIONTA, 1974
PROSECUTION OF OFFENCES BILL, 1974

Mar a ritheadh ag dhá Theach an Oireachtais
As passed by both Houses of the Oireachtas

ARRANGEMENT OF SECTIONS

Section

1. Definitions.
2. Director of Public Prosecutions.
3. Functions of Director.
4. Performance of functions of Attorney General and Director.
5. Proceedings by Attorney General.
6. Prohibition of certain communications in relation to criminal proceedings.
7. Retaining of barristers on behalf of State.
8. Proof of certain documents.
9. Power of Taoiseach to make certain temporary and other appointments.
10. Regulations.
11. Repeal of section 22 of Criminal Justice Act, 1951.
12. Laying of orders and regulations before Houses of Oireachtas.
13. Expenses.
14. Short title and commencement.

S.19100

28 Bealtaine, 1974.

Cleireach na Dála

I am directed by the Taoiseach to enclose three certified copies of the Prosecution of Offences Bill, 1974, and accompanying Explanatory Memorandum, and to request that you arrange for printing and circulation to Deputies.

The Bill was introduced by Long and Short title in Dáil Éireann this afternoon.

th/c Rúnaf

Meamram a thugann treoir
do scaipeadh an Bhille—28
Bealtaine 1974
(An Chartlann Náisiúnta)

Misc.
F. 2.

ROINN AN TAOISIGH

Uimhir.....

PROSECUTION OF OFFENCES BILL, 1974.

Note:-

The Taoiseach mentioned this morning, in passing, that he would like to have considered the question of the sort of Committee which should advise the Government on the question of the dismissal of the Director of Public Prosecutions. He has some doubts as to whether it was wise to include such a heavy representation from the judiciary in the "firing committee".

[Signature]

11th June, 1974.

Mr. Kirwan,
Please discuss.

*Discussed with who have
in really who have
asked me to prepare
a note in the matter
on the 14th " 24.*

[Signature]

11th June, 1974.

Ar Dheis: Fógra dar dáta 23 Iúil 1974 ó Uachtarán na hÉireann chuig an Ard-Aighne á chur in iúl dó go raibh an Bille sínithe ina dhlí
(An Chartlann Náisiúnta)

Ar Chlé: Nóta dar dáta 11 Meitheamh 1974 faoi amhras an Taoisigh maidir leis an "coiste dífhostaithe" don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí (An Chartlann Náisiúnta)

 Uachtarán na hÉireann
Baile Átha Cliath 8

23 Iúil 1974

An Ceannasaí,
Oifig an tSoláthair,

Déan, le do thoil, an fógra seo leanas a chur isteach sa gcéad fhoilsiú eile den Iris Oifigiúil.

Rúnaí an Uachtaráin.

FÓGRA
(Notice)

Do shínigh an tUachtarán an Bille i The Bill for the undermentioned Act
gcóir an Achta a luaitear thíos ar an was signed by the President on The
23 ú lá d'Iúil 23rd day of July
1974, agus tá sé ina dhlí dá réir sin. 1974, and has accordingly become law.

Prosecution of Offences Act, 1974
(No. 22 of 1974)

[Signature]
Rúnaí an Uachtaráin
(Secretary to the President).

An 23 ú lá seo d'Iúil This 23rd day of July,
19 74 1974

B5981.100002/A.300.4/73.W296. C23.

An chéad Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí a cheapadh

Foráladh in alt 2(7) den Acht um Ionchúiseamh i gCionta 1974 go gceapfaí an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí tar éis é/í a roghnú ag painéal ar a mbeadh an Príomh-Bhreitheamh, Cathaoirleach Chomhairle an Bharra, Uachtarán an Dlí-Chumainn, Rúnaí an Rialtais agus an Cúntóir Sinsearach Dlí in Oifig an Ard-Aighne.²⁸ I mí na Bealtaine 1974, scríobh an Taoiseach chuig comhaltaí an choiste roghnúcháin a bhí beartaithe lena fhiafraí an raibh aon agóid acu i gcoinne a bheith páirteach sa phróiseas seo.²⁹ Nuair a bhí an reachtaíocht acaithe, i Meán Fómhair 1974 scríobh sé arís chuig gach comhalta ag cur síos ar an bpróiseas agus ag cur roinnt dréacht-rialacháin molta don choiste faoi iamh.³⁰ I mí Dheireadh Fómhair, d'iarr sé go foirmiúil ar gach comhalta den choiste iarrthóirí a roghnú. Chuir bás tobann an Phríomh-Bhreitheamh

William O'Brien FitzGerald ar an 17 Deireadh Fómhair an próiseas in aimhréidh, agus bhí moill roinnt míonna ina dhiaidh sin. Idir an dá linn, bhí roinnt ionadaithe ag teastáil freisin chun ardú céime Welden Parke SC ar bhinse na hArd-Chúirte, agus deireadh a chur le téarma Peter Prentice mar Uachtarán an Dlí-Chumainn. Faoi dheireadh, ceapadh an coiste roghnúcháin deiridh: An Príomh-Bhreitheamh Thomas F O'Higgins; Ronan Keane SC (Cathaoirleach Chomhairle an Bharra); William Osborne (Uachtarán an Dlí-Chumainn); D O'Sullivan (Rúnaí an Rialtais) agus Declan Quigley (Cúntóir Sinsearach Dlí). Chuaigh rudaí chun cinn sách tapa ón bpointe sin. Fógraíodh post an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí sna nuachtáin laethúla agus i dtréimhseacháin dlí i mí na Samhna 1974, agus ba é an 16 Nollaig an dáta deiridh le haghaidh iarratas.³¹

Mar a tharla go ginearálta le ceapacháin san earnáil phoiblí, foilsíodh scálaí tuarastail éagsúla ag brath ar cé acu fear nó bean an duine a ceapadh; sa chás seo, £8,978 d'fhear nó £8,369 do bhean,³² rud a chuir fearg ar go leor daoine.³³

Tháinig an coiste roghnúcháin le chéile agus chuir siad agallamh ar iarrthóirí in Óstán Shelbourne³⁴ i mBaile Átha Cliath ar 2 agus 3 Eanáir 1975. Ar an 6 Eanáir, scríobh an Príomh-Bhreitheamh chuig an Taoiseach á chur ar an eolas faoin triúr iarrthóirí a bhí roghnaithe ag an gcoiste.³⁵ Abhcóidí ab ea an triúr acu: Anthony J Hederman SC; Eamonn M Barnes BL agus Diarmuid P Sheridan SC. Ba faoin Taoiseach roghnú a dhéanamh ón liosta seo de thriúr. Scríobh sé chuig a rogha iarrthóir an lá dar gcionn, agus fógraíodh an ceapachán go poiblí ar 9 Eanáir 1975. Bhí Eamonn Barnes le bheith ar an gcéad Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Ar Dheis: Fógra don phost mar
Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí
(*The Irish Times*—Samhain 1974)

Ar Chlé: Óstán Shelbourne áit ar tharla
na hagallaimh do phost an Stiúrthóra
Ionchúiseamh Poiblí.
(*Peter 'Pip' Gaskin, iar-bhall foirne Oifig an
Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

**Applications are invited from suitably qualified persons
to fill the position of :**

Director of Public Prosecutions

The office of Director of Public Prosecutions was established under the Prosecution of Offences Act, 1974. The Director will, subject to the provisions of the Act, perform the functions of the Attorney General in relation to criminal matters and election petitions and referendum petitions.

ESSENTIAL QUALIFICATIONS: On the date of his appointment the Director must be :-

- (1) a practising barrister or a practising solicitor, and
- (2) have practised as a barrister or solicitor for at least ten years.

For the purpose of (1) and (2) above, service for any period in a position in the Civil Service for which practice as a barrister or a solicitor was a necessary qualification, will be regarded as practice as a barrister or a solicitor for that period and persons while holding such positions will be regarded as practising barristers or practising solicitors as the case may be.

STATUS: The Director shall be a civil servant in the Civil Service of the State and shall be independent in the performance of his functions.

SALARY: Man : £8,978 per annum

Woman : £8,369 per annum

(These rates are inclusive of the 1st phase of the 15th round.)

SUPERANNUATION: There is provision for superannuation.

ANNUAL LEAVE: 30 working days, exclusive of public holidays and on the basis of a 5-day week.

Applications will be considered by the Committee established under the Act to select candidates for appointment to the office. Candidates may be interviewed: in such an event the Committee may, at their discretion, decide that a number only of the applicants shall be invited to attend for interview. The appointment will be made by the Government.

Applications, giving full details of qualifications, experience, age, etc., should be addressed to "The Secretary, Selection Committee (Director of Public Prosecutions), Department of the Taoiseach, Room 113A, Government Buildings, Upper Merrion Street, Dublin 2" and should be marked "Personal and Confidential". The closing date for the receipt of applications is Monday, 16 December, 1974.

Canvassing will automatically disqualify.

S.19267

6 Eanáir, 1975.

A Chara

I am to inform you that the Government have today appointed you to be the Director of Public Prosecutions.

The Taoiseach, after consultation with the Minister for the Public Service, has determined that you shall hold office on the terms and conditions set out in the enclosure to this letter.

Mise le meas,

Dis.
Rúnai

Mr. E.M. Barnes,
33 Kilgobbin,
Stepaside,
CO DUBLIN.

Litr ghairid chuig Eamonn Barnes dar dáta 6 Eanáir 1975 á chur in iúl dó gur ceapadh ina Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí é. (An Chartlann Náisiúnta)

Telephone 981909

W. W. [Signature]
33, Kilgobbin
Stepaside
Co Dublin

7th January, 1974.

An Runai,
Roinn an Taoisigh,
Baile Atha Cliath 2.

A Chara,

I acknowledge with thanks the receipt of your letter of the 6th instant informing me of my appointment by the Government to be Director of Public Prosecutions.

Mise, le meas,

A. M. Barnes

Runai, 9/1

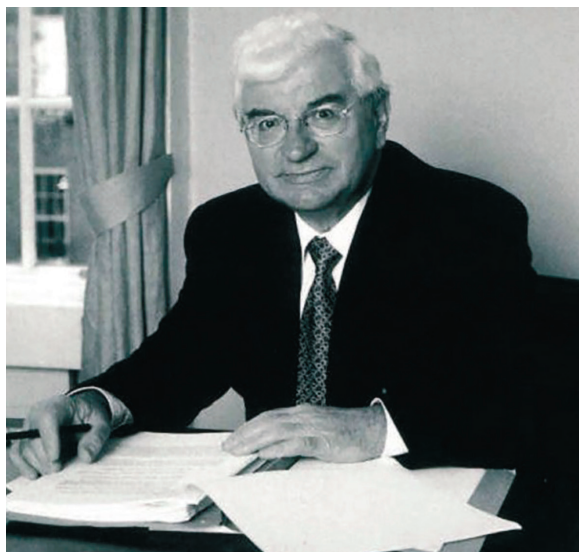
To see [unclear]

Runai 9/1/75

*Handed back by
Mr Barnes Cooley
Runai 9/1/75*

Freagra ó Eamonn Barnes dar dáta (mícheart) 7 Eanáir 1974 ag admháil an cheapacháin le nóta lámhscríofa "Ar láimh dom ag an Uas. Barnes inniu".
(An Chartlann Náisiúnta)

4 Laethanta Tosaigh: An Oifig a Bhunú

Eamonn Barnes, a ceapadh mar an chéad Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí i mí Eanáir 1975 (*Frank Gavin Photography*)

Glaodh chun an Bharra é i 1958, agus chuaigh Eamonn Barnes isteach in Oifig an Ard-Aighne i 1965 mar Chúntóir Dlí. Mar sin, bhí baint aige le cuid de na díospóireachtaí ullmhúcháin faoi Acht 1974. Agus é ag tabhairt aghaidh ar an dúshlán Oifig iomlán nua a bhunú, thosaigh sé díreach ag obair i mí Eanáir 1975. Ba iad pearsanra imleor agus áitribh oiriúnacha an dá mhír ba phráinní ar a chlár oibre. Mheabhraigh Michael Liddy, a d'oibrigh le Barnes in Oifig an Ard-Aighne, gur iarradh air bogadh go dtí Oifig nua an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus bhí áthas air sin a dhéanamh: 'Thaitin Eamonn Barnes liom. Bhí a fhios agam go mbeadh sé go maith ag an bpost, an-chliste, an-chairdiúil, an-suaimhneach agus ... éisteach maith.' Chuir sé síos ar an bhfoireann luath:

“

*'Eamonn Barnes, mé féin, Simon [O'Leary],
an triúr againn, agus ansin tháinig
Walter Carroll a bhí in Oifig an Phríomh-
Aturnae Stáit agus a bhí ag déileáil le
coireacht ann le blianta fada – fear*

*an-sinsearach – agus mar sin tháinig sé
chun a lán de thaithí a chur ar fáil.*

Oifig bheag a bhí ann sna laethanta tosaigh. Bhí an líon foirne measartha indéanta i bpáirt toisc nach raibh an Stiúrthóir agus comhaltaí a Oifige i láthair sa chúirt iad féin, ach bhí abhcóidí a bhí á gcoimeád agus á n-íoc ag an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí, chomh maith le hAturnaetha Stáit agus baill den Gharda Síochána, ina n-ionad. Earcaíodh níos mó foirne dlí agus riaracháin isteach san Oifig go luath, agus dúirt Michael Liddy gur éirigh go maith leis an bhfoireann agus ‘ós rud é go raibh sé den sórt sin athrú ollmhór ní imní rómhór cúis dúinn é.’ Tugann Barry Donoghue le fios go raibh ‘go leor den struchtúr agus na tuairiscí ar na poist cosúil le hOifig an Ard-Aighne,’ agus chuimsigh sé seo an ainmníocht do na poist éagsúla san Oifig.

Ar dtús, bhí Oifig an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí lonnaithe go sealadach i mBloc Theas Foirgnimh an Rialtais ar Shráid Mhuirfean Uachtarach, áit a raibh an Roinn Talmhaíochta roimhe seo. Faoi Bhealtaine 1975 bhí an Oifig tar éis díchampáil go dtí an tríú agus an ceathrú hurlár de 44 Faiche Stiabhna, os cionn aturnaetha Arthur Cox agus Banc Chicago. Mheabhraigh Michael Liddy bogadh ‘chun ár neamhspleáchas a dhearbhu,’ agus cé nár bhog siad i bhfad, bhí sé tábhachtach a bheith suite ‘áit a gcabhródh an tíreolaíocht le tuiscint a thabhairt gur comhlacht ar leith sinn.’ Chaith Barnes é féin isteach i ngach gné den trealamh agus den áitreabh nua a fheistiú. Mhol sé an cineál clóscríobhán a cheannach (‘Tá eolas agam ar an gclóscríobhán a eisíodh chuig an Ard-Aighne. Bheadh cineál comhchosúil thar a bheith oiriúnach anseo’³⁶), chomh maith le moladh cén gnólacht glantóirí ar cheart a fhostú.³⁷

Chomh maith le spás fisiciúil, d’éiligh an Oifig nua rochtain ar leabhair dlí ábhartha, ar reachtanna agus ar thuarascálacha cáis chun eolas a thabhairt do chinnteoireacht agus d’fhorbairt beartais. Glacadh leis go ginearálta nach bhféadfadh an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí ‘a fheidhmeanna reachtúla a chomhlíonadh gan soláthar leordhóthanach d’fhoilseacháin dlí ina Oifig.’³⁸ Ní raibh sé indéanta leabhair a roinnt le hOifig an Ard-Aighne ach fad is a d’fhan an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí go sealadach i bhFoirgnimh an Rialtais. I Márta 1975 d’iarr Barnes ar an Roinn Airgeadais cead a thabhairt foilseacháin éagsúla a cheannach,³⁹ lena n-áirítear dhá chóip de théacsanna dlí ábhartha; ceann amháin dá Oifig phríobháideach agus ceann eile le haghaidh úsáide ginearálta. Chuir sé in iúl don Roinn go raibh tacair de thuarascálacha dlí ‘an-deacair a fháil’ ach go bhféadfaí iad a fháil nuair a bhíonn maoin phearsanta breithimh éagtha á ndíol.⁴⁰ Choinnigh Barnes i dteagmháil le leabharlannaí an Dlí-Chumainn, Colm Gavan Duffy, ar chuir Declan Quigley síos air mar ‘an saineolaí ar luacháil leabhar dlí.’⁴¹ Trí cheannacháin agus síntiúis agus iasachtaí éagsúla ó ranna eile, bhí Barnes meáite ar leabharlann mhaith dlí oibre a bhunú.

Léiríonn an comhfhreagras atá fós ann maidir le bunú na hOifige nua pictiúr den chéad Stiúrthóir mar rud praiticiúil agus pragmatach. Ghlac Barnes leis na dúshláin lóistíochta agus bhrúigh sé caiteachas a mheas sé a bheith riachtanach. In agallamh cúpla bliain tar éis dó an Oifig a bhunú, rinne sé cur síos ar ‘ar na chéad chúpla mí neamhghnách, nuair a bhí orainn áitribh, foireann, deasca, leabharlann agus áiseanna eile a lorg, agus ag an am céanna, an seó a choinneáil ar an mbóthar.’⁴² Laistigh de thart ar shé mhí tar éis dó dul i mbun a ról, bhí áit Oifig an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí bunaithe go daingean ag Barnes, agus an bhliain dár gcionn fuair sé os cionn 2,000 comhad.

Mr. McLoughlin,
O & M Section
Department of Finance

23rd April, 1975.

I wish to be supplied with an I.B.M. Correcting typewriter, model 895, 15 $\frac{1}{2}$ " carriage, dual pitch, for use in my office. Due to the volume of correspondence with agencies outside the State, preparation of legal documents, etc., I consider the issue of an electric typewriter to this office to be essential. In the preparation of legal documents for presentation in the Courts as evidence, any errors or erasures necessitate the complete re-typing of the document with resultant loss of time and paper. It is therefore, necessary to have a machine with a correcting device.

I have knowledge of the typewriter issued to the Attorney General. A similar type would be eminently suitable here.

I.B.M. quotes price of £405 (Govt. Price) subject to value added tax - quotation valid for 30 days from 17/4/1975.

I am to request the sanction of the Minister for Finance for the purchase of above typewriter at cost as shown.

Director of Public Prosecutions.

Ar Chlé: Litir ó Eamonn Barnes dar dáta 23
Aibreán 1975, ag lorg ceadú do chlóschríobhán
cosúil le clóschríobhán an Ard-Aighne.
(An Chartlann Náisiúnta)

an fhreagra chun —
as any reply to —

AN RUNAÍ
The Secretary

umhíir seo —

76 3 332/1/75

fon } (01) 767571
tone

ROINN NA SEIRBHÍSE POIBLÍ
(Department of the Public Service)

72/76 FAICHE STIABHNA,
(72/76 St. Stephen's Green)

BAILE ÁTHA CLIATH, 2
(Dublin, 2)

12 Bealtaine 1975

Stiurthóir Ionchúiseamh Poiblí

I am directed by the Minister for the Public Service to refer to your minute of 23 April, 1975 and to convey sanction for the purchase of an IBM Correcting typewriter, model 895 at a cost of £405 plus VAT.

Sanction is subject to the condition that the relevant subhead of your Department's vote is not exceeded.

P. Boyle

Management Services (General)

Ar Dheis: Ceadú ceadaithe (le
coinníollacha) 12 Bealtaine 1975.
(An Chartlann Náisiúnta)

Seol aon fhreagra chun:-
(Address any reply to:-)

AN RÚNAÍ
(The Secretary)

Teileafón } 01 67371
Telephone }

faoin uimhir seo:-
(quoting:-)

7 Lúnasa 1975

Department of Public Prosecution
3rd Floor
44/45 St Stephen's Green

With reference to the attached account it is pointed out that sanction for the purchase of the typewriter was "subject to the condition that the relevant subhead of your Department's Vote is not exceeded".

Expenditure from the relevant subhead (Subhead B - £4,500) at the time the typewriter was purchased was £8600. As the condition under which sanction was given has not been complied with please obtain the sanction of the Public Expenditure Division of the Department of Finance for the expenditure.

Seo Bann

BRAINSE NA gCUNTAS,
(Accounts Branch)

AN ROINN AIRGEADAIS,
(Department of Finance)
Parliamentary House
PLAS HEAVACHT,
Kilgare Street
BAILE ÁTHA CLIATH, 2.
(Dublin, 2)

OIFIG ADIUTANT-THÓRA

IONCHUSÁMHAÍ POIBLÍ

Ar Dheis: Litir dar dáta 20 Lúnasa 1975 ó Fursey Clancy, Bainisteoir Oifige, ag lorg sceadú don chlósscríobhán. (An Chartlann Náisiúnta)

Ar Chlé: Litir dar dáta 7 Lúnasa 1975, ón Roinn Airgeadais á cheangal ar Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ceadú a lorg ón Rannóg Caiteachais Phoiblí as róchaiteachas ar an gclósscríobhán.
(An Chartlann Náisiúnta)

Seol aon fhreagra chun:-
(address any reply to:-)

AN STIURTHÓIR
(The Director)

faoin uimhir seo:-
(quoting:-)

Teileafón } (01) 789222.
Telephone }

STIURTHÓIR IONCHUISEAMH POIBLÍ,
(Director of Public Prosecutions)

44/45 FAICHE STIABHNA,
(44/45 St. Stephen's Green),
BAILE ÁTHA CLIATH, 2.
(Dublin 2).

20th August, 1975.

Attention - Mr. T. Flynn - Public dealt with on 5/10/73 together with similar typewriter for AG & CSS

The Secretary,
Department of Finance,
(Public Expenditure Division),
Upr. Merrion Street,
DUBLIN 2.

Please see attached copy of a communication received from your Accounts Branch regarding purchase of an electric typewriter from I.B.M.

In original application to Mr. McLoughlin, O. & M. Section, Department of Finance, it was pointed out that the issue of an electric Typewriter (corrector model) was essential in the preparation of legal documents for presentation in the Courts as evidence, as any errors or erasures would necessitate the complete re-typing of the document.

It was not adverted to at the time that the relevant sub-head of Law Charges Account Vote had been exceeded. I attach for information:

(a) copy of application made to Department of Public Service on 23/4/75.

(b) Sanction from Department of Public Service to purchase.

The machine was delivered to this office on 11th June, 1975 by "I.B.M."

In the circumstances I request sanction for the purchase of the machine which is in use since date of issue.

F. Clancy
F. Clancy.

5 Athbhreithniú ar an Oifig

Tar éis a bhunú, bhí an Oifig ina hábhar athbhreithnithe nó athscrúduithe ó am go chéile, uaireanta i ndiaidh cásanna ardphróifíle, conspóidí nó dioscúrsa poiblí ar ghníomhaíocht choiriúil. Bhí sé seo le feiceáil go háirithe i lár na 1990idí, nuair a rinneadh grinnscrúdú méadaithe ar an státseirbhís agus ar chomhlachtaí poiblí, agus fonn orthu cuntasacht, trédhearcacht agus saoirse faisnéise a fheabhsú.⁴³ Foilsíodh dhá athbhreithniú ar struchtúir, nósanna imeachta agus acmhainní Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí i 1996,⁴⁴ agus i Meán Fómhair na bliana sin bunaíodh Grúpa Athbhreithnithe chun oifigí dlí an Stáit a scrúdú.⁴⁵ An bhliain dár gcionn, ceapadh Grúpa Staidéir an Chórais Ionchúisimh Phoiblí faoi chathaoirleacht Dermot Nally, iar-Rúnaí an Rialtais. I measc a chomhaltaí bhí breithiúna, abhcóidí, státseirbhísigh shinsearacha agus ionadaithe ó Oifigí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, an tArd-Aighne agus an Príomh-Atur na Stáit.⁴⁶ Ba iad na téarmaí tagartha a bhí aige ná athbhreithniú a dhéanamh ar na socruithe dlíthiúla agus eagraíochtúla don chóras ionchúisimh phoiblí. Thug comhaltaí cuairteanna idirnáisiúnta agus bhreithnigh siad seirbhísí ionchúisimh i ndlínsí eile. Fuarthas aighneachtaí ó eagraíochtaí éagsúla, agus rinne an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Eamonn Barnes ‘cur i láthair fadréimseach’⁴⁷ Cé nár mhol sé athruithe

móra ar an gcóras ionchúisimh, leag *Tuarascáil Nally* béim ar roinnt aimhrialtachtaí agus easnaimh agus rinneadh moltaí maidir le hathruithe struchtúracha, a scrúdaítear go mion i gCaibidil 6. Ghlac an Rialtas leis na moltaí i mí Dheireadh Fómhair 1999, agus bhí 'tionchar láithreach agus domhain aige seo ar eagrú na hOifige'.⁴⁸ Thuairiscigh Grúpa Athbhreithnithe, faoi chathaoirleacht James Hamilton, in 2002.

Bhreithnigh athbhreithnithe sistéamacha eile ar an gcóras ceartais choiriúil thar na blianta gnéithe d'obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, lena n-áirítear an Coiste um Chleachtas agus Nós Imeachta Cúirte,⁴⁹ an Grúpa Oibre ar Dhlínse na gCúirteanna⁵⁰ (faoi chathaoirleacht Nial Fennelly) agus an Grúpa Athbhreithnithe Ardleibhéil is déanaí ar Ról an Gharda Síochána in Ionchúisimh Phoiblí⁵¹ (faoi chathaoirleacht Dermot McCarthy).

Dermot Nally (1927–2009), Cathaoirleach Ghrúpa Staidéir an Chórais Ionchúisimh Phoiblí (*The Irish Times*)

Athruithe Eagraíochtúla

Tharla an t-athrú eagraíochtúil is suntasaí ar Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ag lárphointe a chéad caoga bliain. Mar a luadh i gCaibidil 3, d'fhostaigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí comhaltaí den Bharra neamhspleách chun ionadaíocht a dhéanamh air sa chúirt. Bhí ról tábhachtach ag an mbrainse eile de ghairm an dlí – aturnaetha freisin. I dtéarmaí ginearálta, is é ról aturnae in ionchúiseamh coiriúil ullmhú ginearálta an cháis, lena n-áirítear leabhair fianaise a ullmhú, déileáil le hábhair réamhthrialacha, a chinntiú go bhfuil an cás réidh don chúirt, treoir a thabhairt d'abhcóide agus freastal ar an gcúirt. Ó bunaíodh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí sna 1970idí, ghníomhaigh an Príomh-Aturnae Stáit mar aturnae don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí i gcásanna Bhaile Átha Cliath. Ba é an struchtúr eagraíochtúil don socrú seo ná, cé go raibh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí neamhspleách ar an Ard-Aighne, gur fhan baill Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit faoi údarás an Ard-Aighne. Mar sin féin, lean an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí ag obair go dlúth le hOifig an Phríomh-Aturnae Stáit in ionchúiseamh cásanna, in ainneoin nach raibh údarás foirmiúil aige ar an bhfoireann ansin; mar a thug *Tuarascáil Nally* le fios, ní raibh feidhm ar bith ag an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí maidir lena cheapachán nó le bainistiú Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit.¹⁵² Taobh amuigh de Bhaile Átha Cliath, chuir Aturnaetha Stáit áitiúla (nó contaetha) seirbhís aturnae ar fáil don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí. Bhí Aturnae Stáit amháin ag formhór na gcontaetha; Bhí beirt ag Luimneach, Gaillimh agus Tiobraid Árann, agus ceathrar ag Corcaigh. Ní státseirbhísigh a bhí iontu ach ceapadh iad ar

chonradh leis an Ard-Aighne. Léiríodh i *dTuarascáil Nally* nach raibh 'aon líne dhíreach ceannais idir na hAturnaetha Stáit lasmuigh de Bhaile Átha Cliath agus Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.⁵³ D'fhéadfadh deacrachtaí cuntasachta a bheith mar thoradh air seo i gcásanna neamhchoitianta drochfheidhmíochta nó mí-iompair. I mblianta tosaigh na hOifige, rinne Eamonn Barnes iarracht seirbhísí aturnae a chur ar fáil go himmheánach. I 1978 scríobh sé chuig Roinn na Seirbhíse Poiblí ag cur in iúl gur déileáladh le go leor trialacha achoimre sa Chúirt Dúiche

*'de réir an líon an-teoranta aturnaetha atá ar fáil chun na críche sin in Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit. Ní féidir liom a dhóthain béime a chur ar an bhfiachas atá ar an Oifig seo ag an bPríomh-Aturnae Stáit as na héachtaí a rinneadh ina leith seo leis na hacmhainní teoranta atá ar fáil... Dhéanadh aturnaetha atá ceangailte leis an Oifig seo agus a oibríonn as a láimhseáil na hionchúisimh seo ar bhealach níos oiriúnaí.'*⁵⁴

Mar sin féin, bhí sé deacair leanúint ar aghaidh le go leor moltaí mar gheall ar 'bhrú ollmhór oibre'.⁵⁵ Bhí neamhéifeachtúlachtaí, dubailt agus moilleanna mar thoradh ar scaradh feidhmeanna agus línte údaráis indíreacha.

Faoi thús na 1980idí bhí na socrúithe oibre idir Oifigí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus an Príomh-Aturnae Stáit faoi bhrú. D'fhiafraigh nóta lámhscríofa i gcomhaid an Ard-Aighne do 1982 'An bhfuil fadhb ann maidir le scaradh saorga Oifigí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus an Phríomh-Aturnae Stáit, agus páipéir á gcoinneáil i chairn, nuair a d'fhéadfadh glao gutháin 'cinneadh a dhéanamh ar an gceist dá mbeadh an dá Oifig ag feidhmiú

mar aon ní amháin? Chuala mé an méid thuas ar údarás measartha maith!⁵⁶ Dhá bhliain ina dhiaidh sin, rinne Barnes gearán leis an Ard-Aighne Peter Sutherland faoi na struchtúir 'fánach agus neamhchomhtháite faoina n-oibríonn an córas ceartais choiriúil.⁵⁷ Scríobh sé go raibh 'neamhéifeachtúlacht agus diomailt shuntasach mar thoradh ar shocruithe struchtúracha 'a bhí lochtach go mór.' Ba léir a chuid frustrachais agus é ag cur síos ar an gcaoi nach bhféadfadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, toisc go raibh Aturnaetha Stáit an chontae agus iad siúd in Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit go bunúsach ina n-oifigigh den Ard-Aighne

*'tharmligean aon cheann dá fheidhmeanna cinnteoireachta chucu ná ní ordaíonn dóibh cás a thíolacadh ná aon seirbhís dlí eile a chomhlíonadh ar aon mhodh ar leith. Ní féidir leis cinneadh a dhéanamh fiú cé atá le freastal ar chúirt nó ar chás ar leith. Téann an Príomh-Aturnae Stáit i bhfad chun é a éascú, ach tá a shaoirse gníomhaíochta ina leith seo teoranta go mór. Má tá fadhb ag an Stiúrthóir le hAturnae Stáit ar leith ní mór dó brath ar dhea-oifigí Ard-Aighne an lae chun é a réiteach go héifeachtach. Tá sé cuntasach mar sin as gníomhartha daoine nach bhfuil aon smacht riaracháin aige orthu.'*⁵⁸

Leag sé béim ar an gcaillteanas 'de chomhtháthú agus éifeachtúlacht agus ar dhiomailt agus dubailt oibre' agus d'áitigh sé ar son 'seirbhís ionchúisimh aontaithe'. Ba iad na buntáistí a thuar sé ná:

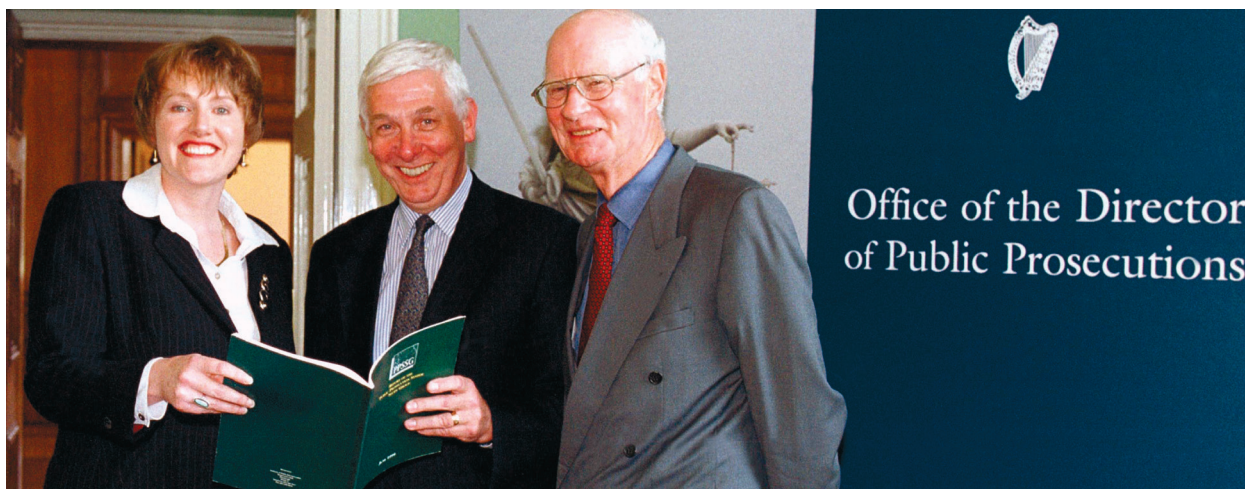
'Dhéanfaí coigilteas an-suntasach a bhaint amach agus costais neamhriachtanacha a sheachaint trí mhuirearú roimh am a

dhíchur, láithriú cúirte arís agus arís eile le costais finnétithe agus cur amú ama an Gharda Síochána, agus cásanna a scaoileadh mar gheall ar mhoilleanna maidir le treoracha riachtanacha a fháil.

Ní dhearnadh aon dul chun cinn, agus lean Barnes ag iarraidh go poiblí aontú isteach i lár na 1990idí. Bhí sé 'lánchinnte' go raibh gá le seirbhís ionchúisimh iomlán éifeachtach agus comhtháite.⁵⁹ D'fhoilsigh an Oifig Ráiteas Straitéise i 1997 inar leagadh béim ar fhadhbanna na hilroinnte,⁶⁰ agus léirigh sé sprioc straitéiseach chun 'a chur i bhfeidhm ionchúisimh náisiúnta atá rialaithe go díreach, comhtháite agus aontaithe.'⁶¹ Níorbh é Eamonn Barnes an t-aon duine a d'éiligh córas níos aontaithe nó níos réasúnaithe timpeall an ama seo. Bhí an t-acadóir James Casey an-chriticiúil, agus mheas sé go raibh sé 'aisteach' gur sheol Aturnaetha Stáit, cé nach raibh siad

faoi smacht an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, comhaid chuig a Oifig le haghaidh treoracha.⁶² Bhreithnigh Grúpa Athbhreithnithe Dermot Gleeson argóintí ar son agus i gcoinne seirbhíse ionchúisimh aontaithe i 1997, agus mhol siad go ndéanfaí staidéar ardleibhéil.⁶³ Bhí comhdhearcadh leathan ag teacht chun cinn gur ghá na struchtúir reatha a athscrúdú.

D'admhaigh *Tuarascáil Nally*, a pléadh i gCaibidil 5, go raibh 'fhreagracht reachtúil ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí gan rialú comhréireach ar na modhanna agus na hacmhainní a úsáidtear chun na gníomhartha gaolmhara' a dhéanamh.⁶⁴ Thug sé faoi deara nach raibh 'acmhainn ar bith ag an Stiúrthóir chun a chinneadh conas a ullmhaítear agus a chuirtear formhór mór na n-ionchúiseamh i láthair; ní féidir leis ach breithiúnas a thabhairt ar an líon measartha beag comhad, ag déileáil leis na cásanna is tábhachtaí nó is casta, a chuirtear faoi bhráid a Oifige.'⁶⁵ Chuir sé in iúl freisin gur bhain ochtó faoin gcéad d'obair

Claire Loftus, James Hamilton agus Dermot Nally sa phictiúr ag fáiltiú in 2002 chun ceapachán an chéad Phríomh-Aturnae Ionchúisimh agus bunú Rannán na nAturnaetha in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a chomóradh, de bhun moltaí ó *Thuarascáil Nally*. (*Lensmen Photography*)

Lár tosaigh: Ceann Riaracháin, Declan Hoban; Leas-Stiúrthóir, Barry Donoghue; Stiúrthóir, James Hamilton; agus an Príomh-Aturnae lonchúisimh, Claire Loftus—sa phictiúr in 2007 tar éis an fhreagracht as an tSeirbhís Aturnae Stáit a aistriú ó Oifig an Ard-Aighne go dtí Oifig an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí. (*Oifig an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí*)

an Aturnae Stáit le hionchúisimh in ainm an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí. Mar sin féin, bhí maoirseacht agus rialú cáilíochta dúshlánach. Ní hamháin go raibh easpa smachta ag an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí ar an obair seo; ní raibh fiú an tArd-Aighne in ann maoirseacht a dhéanamh ar go leor de.⁶⁶ Mar an gcéanna, ní raibh radharc ag an bPríomh-Aturnae Stáit ar obair a rinne Aturnaetha Stáit áitiúla, a ndeachaigh a gcomhaid díreach chuig an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí. Ag machnamh ar na forbairtí seo, tugann Claire Loftus, a d'oibrigh in Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit sna 1990idí, faoi deara 'toisc go raibh an Príomh-Aturnae Stáit ag déileáil leis an obair shibhialta ar fad don Ard-Aighne agus don Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí, gur bhraith an Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí nach raibh acmhainní maithe ar fáil dá chuid oibre ó am go chéile.'

Moladh i *dTuarascáil nNally* go mbeadh sé níos loighciúla 'na hAturnaetha Stáit a dhéanamh freagrach don

Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí, mar phríomhúsáideoir, agus an tArd-Aighne ag baint úsáide as a gcuid seirbhísí de réir mar is gá, seachas iad a chur faoi bhráid an Ard-Aighne agus an chuid is mó á gcomhlíonadh acu. dá gcuid oibre don Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí.⁶⁷ Mhol sé freisin Oifig Aturnae a chruthú don Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí.⁶⁸ Mar sin ceapadh Claire Loftus ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit mar Phríomh-Aturnae lonchúisimh i gcáil ainmnithe i mí na Samhna 2000, ag glacadh seilbhe go foirmiúil i mí na Nollag 2001. Chaith sí bliain 'ag tabhairt éifeacht do gach rud; ag bogadh na baill foirne, ag fáil foirgneamh nua, é á bhunú, á leagan amach.' In éineacht léi ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit tháinig 'croí iontach de dhaoine nach raibh ag iarraidh ach coireacht a dhéanamh ... Bhí siad ina gcoiríúlacht dá mhéara.' Molann sí nár cuireadh fáilte mhór roimh an leathnú suntasach seo ag an am; bhraith roinnt in Oifig an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí go raibh siad á 'mbá' le comhghleacaithe nua.⁶⁹ Mar sin féin, mar a fheictear

thíos, chonacthas comhtháthú méadaitheach san Oifig le blianta beaga anuas.

Ní raibh aon tionchar ag na forbairtí seo ar na hAturnaetha Stáit lasmuigh de Bhaile Átha Cliath den chuid is mó, agus thug James Hamilton, a tháinig i gcomharbacht ar Barnes i 1999, faoi deara go raibh sé fós ‘dodhéanta seirbhís ionchúisimh ‘comhleanúnach’ a bheith ann fad is a bhí sé seo amhlaidh⁷⁰. Bhí sé ag súil go n-aistreofaí freagracht as an tseirbhís Aturnae Stáit áitiúil ón Ard-Aighne go dtí an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí in 2004.⁷¹ Nuair a bhí an reachtaíocht riachtanach i bhfeidhm,⁷² tháinig ‘caibidlíocht fhada ar ar chonarthaí nua’ le hAturnaetha Stáit, agus thóg sé níos faide ná mar a bhíodhas ag súil le teacht ar chomhaontú.⁷³ Faoi dheireadh, in 2007 aistríodh freagracht as seirbhís an Aturnae Stáit ón Ard-Aighne go dtí an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí. Mar a dúirt James Hamilton, chríochnaigh sé seo ‘mar chuid rithábhachtach den obair chun an Oifig a athrú ina seirbhís ionchúisimh náisiúnta.⁷⁴

Seachas An Rannán Aturnaetha a chur leis, rinneadh athruithe eagraíochtúla inmheánacha eile san Oifig. Le leathnú tháinig speisialtóireacht. Moladh i *dTuarascáil Nally*, i gcomhréir le moladh na Roinne Airgeadais ó 1996, go mbunófaí aonad ‘le freagracht as taighde, staitisticí, pleanáil, leabharlann agus teicneolaíocht faisnéise.⁷⁵ In 2006, thug James Hamilton le fios go raibh foireann na hOifige

“á n-iarraidh go rialta chun aghaidh a thabhairt ar chúrsaí beartais dlí. Go dtí seo tá sé seo á bhainistiú ó laistigh d’acmhainní reatha. Mar sin féin, táim den tuairim go bhfuil sé in am anois aonad tiomnaithe um bheartas dlí a bhunú chun aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna seo ar bhealach níos struchtúrtha agus níos dírithe.”⁷⁶

Níos déanaí an bhliain sin fuair sé ceadú ón Rialtas chun aonad den sórt sin a bhunú, rud a thuar sé go mbeadh ‘in ann díriú ar cheisteanna bunúsacha fadtéarmacha atá tábhachtach don todhchaí maidir le conas a dhéanann an Oifig ionchúisimh choiriúla.’ Go sonrach, shamhlaigh sé an t-aonad nua ag tabhairt aghaidh ar threoirilínte, caighdeáin agus treoracha ‘le haghaidh ionchúiseamh, comhairle maidir le himpleachtaí praiticiúla na reachtaíochta coiriúla atá beartaithe nuair a iarrtar orainn comhairle den sórt sin, beartas i leith íospartaigh na coireachta agus anailís ar chinnteoireacht ionchúisimh d’fhonn feabhas a chur ar shocrú caighdeán agus comhsheasmhacht cur chuige’ a chinntiú.⁷⁷ Ceapadh ceannaire an Aonaid um Beartas Ionchúisimh nuabhunaithe ag deireadh 2007 agus thosaigh an tAonad ag obair i mí Eanáir 2008. Ar cheann dá thosaíochtaí bhí ‘beartais a fhorbairt maidir le reachtaíocht nua.⁷⁸

Ní raibh aon tionchar ar struchtúir inmheánacha na hOifige ag an méid a bhí ag tarlú in aon áit eile. Mar shampla, bunaíodh Aonad Speisialta Coireachta Airgeadais mar thoradh ar ghéarchéim airgeadais 2008. Bunaíodh Aonad Idirchaidrimh Cumarsáide agus

Helena Kiely, Príomh-Aturnae Ionchúisimh, agus Elizabeth Howlin, Ceann an Rannáin Stiúrtha, sa phictiúr tar éis bhunú an Aonaid Idirchaidrimh Cumarsáide agus Íospartach i mí Iúil 2015. (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

d'íospartaigh i mí Iúil 2015, agus i mí Aibreáin 2021, chruthaigh an Oifig Aonad um Chionta Gnéasacha speisialta chun easpa leanúnachais 'a sheachaint maidir le cásanna an-íogair agus casta a láimhseáil.' Cé go bhfuil sé níos déine ar acmhainní, measadh go ndeachaigh an tAonad seo (an tAonad um Chionta Gnéasacha agus Tromchúiseacha anois) chun tairbhe d'íospartaigh,⁷⁹ rud a dhéanfar a iniúchadh tuilleadh i gCaibidil 8. Tá na hAonaid éagsúla eagraithe anois i gceithre Rannán, lena n-áirítear Rannán Seirbhísí Corparáideacha a dhéileálann le hacmhainní daonna, rialachas, cumarsáid, TFC, airgeadas agus bonneagar.

Tá post an Stiúrthóra tagtha chun cinn ó 1975 i leith. Nuair a ceapadh Eamonn Barnes mar an chéad Stiúrthóir lonchúiseamh Poiblí, ceapachán buan a bhí ann, agus d'fhan sé sa phost ar feadh 25 bliain. Nuair a chuaigh sé ar scor i 1999, fógraíodh post an Stiúrthóra lonchúiseamh Poiblí mar cheapachán seacht mbliana,⁸⁰ rud a chuir an *Irish Times* síos air mar 'earráid bhreithiúnais'⁸¹ D'athfhógraigh an tArd-Aighne Michael McDowell an ceapachán gan teorainn téarma,⁸² agus ceapadh James Hamilton go cuí i Meán Fómhair 1999. Chuaigh sé ar scor go luath tar éis dhá bhliain déag agus fógraíodh ina dhiaidh sin go raibh post an Stiúrthóra ar feadh tréimhse deich mbliana, neamh-inathnuaite. Ba athrú suntasach é tabhairt isteach na dtéarmaí téarma. Measann James Hamilton agus Claire Loftus araon go bhfuil sé tábhachtach do neamhspleáchas an ról nach bhféadfaí athnuachan a dhéanamh ag deireadh na tréimhse deich mbliana. Mar sin tá saoirse ag stiúrthóirí ó bheith orthu machnamh a dhéanamh ar na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag a gcinnteoireacht ar dhul chun cinn a ngairme. Ní hionann tuairimí maidir le cé acu deich mbliana an fad téarma is fearr. In agallamh, dúirt James Hamilton, 'mura bhfuil an méid a bhfuil tú ag súil a dhéanamh laistigh de dheich mbliana nó mar sin déanta agat, is dócha nach ndéanfaidh tú i bhfad níos mó ina dhiaidh sin,' ach mhol

Barry Donoghue, Leas-Stiúrthóir ar scor, sa phictiúr mar Oifigeach Cuntasaíochta os comhair an Choiste um Chuntais Phoiblí in 2019.

Catherine Piere go bhféadfadh seacht mbliana a bheith leordhóthanach. Pé scéal é, breathnaítear go ginearálta ar thabhairt isteach teorainneacha mar fhorbairt dhearfach. Mar a thugann Catherine Piere le fios, 'tá an baol ann fanacht i ról ceannaireachta ró-fhada; d'fhéadfadh do chaochspotaí a bheith ina caochspotaí na heagraíochta.'

Tháinig athrú freisin ar nádúr na bpost sinsearach eile san Oifig, lena n-áirítear ról an Chúntóra Dlí Shinsearaigh nó an Leas-Stiúrthóra. Is é an Leas-Stiúrthóir an tOifigeach Cuntasaíochta don eagraíocht agus an duine a bheadh os comhair Choistí um Chuntais Phoiblí an Oireachtais de réir mar is gá. Is ról é anois a bhfuil freagrachtaí suntasacha ceannaireachta corparáidí i gceist leis chomh maith le bheith ina ról sinsearach dlí.⁸³ Tháinig teidil poist eile chun cinn le himeacht ama freisin. Cúntóirí Dlí a tugadh ar dhlíodóirí san Oifig ar dtús agus d'athraigh sé seo go Oifigigh Ghairmiúla agus ansin lonchúisitheoirí. Déanann Joe Mulligan cur síos ar an gcaoi ar athraigh ról shinsearach riaracháin de réir mar a d'fhás an eagraíocht; 'jpoist a bhí á ndéanamh agam ar bhealach níos lú toisc go raibh an Oifig níos lú anois briste amach ina n-aonad aonair féin.'⁸⁴

7 Leathanú agus Athlonnú

Bhí tionchar ag na hathruithe eagraíochtúla a leagtar amach i gCaibidil 6 ar mhéid na hOifige, agus chuir athruithe sa chóras ceartais choiriúil (a pléadh i gCaibidil 10) isteach ar ualaí oibre. Ar dtús, bhí an Oifig 'á reáchtáil ar phingíní ... bhí líon beag bídeach daoine ann ag an dtús'.⁸⁵ Mar sin féin, taobh istigh de dheich mbliana, bhí Eamonn Barnes cráite a chur in iúl go raibh dúbailt ar an ualach cásanna gan aon mhéadú ar an bhfoireann.⁸⁶ I 1976, fuair an Oifig 2,298 comhad; faoi 1986 bhí sé seo ardaithe go 4,263 agus deich mbliana ina dhiaidh sin bhí sé 6,687.⁸⁷

Tháinig méadú mór ar líon na foirne san Oifig go luath sna 1990idí; tugadh faoi deara in *Athbhreithniú Airgeadais* 1996 go raibh méadú 81% ann idir 1991 agus 1995; 'níos mó ná seacht n-oiread ráta fáis na státseirbhíse ina hiomláine'.⁸⁸ Mar sin féin, d'admhaigh sé gur tháinig an fás seo ó bhonn íseal. Faoi 1999, bhí 34 ball foirne ag tacú leis an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí⁸⁹ agus faoi 2000, bhí iomlán de 50.⁹⁰ Tháinig méadú mór ar an líon foirne ina dhiaidh sin nuair a tugadh isteach an Rannán Aturnaetha nua. Thug Claire Loftus 43 ball foirne nua isteach ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit agus mheabhraigh sí ba dheas gur thug 'an Príomh-Aturnae Stáit ag an am an rogha do dhuine ar bith ar an bhfoireann a bhí sa chuireacht faoi láthair cé acu raibh siad ag iarraidh dul nó nach raibh.' Chomh maith leis an 43 tosaigh, is cuimhin léi 'ag cur agallaimh gan stad,' sa chaoi is go raibh méadú tagtha ar thart ar 170 ball foirne faoi 2002.⁹¹ Le linn na 2000í luatha, lean

PLEASE sign on same line each day
LEABHAR AN AMA
(ní foláin an cian tréada agus tréada a chur síos go comh)

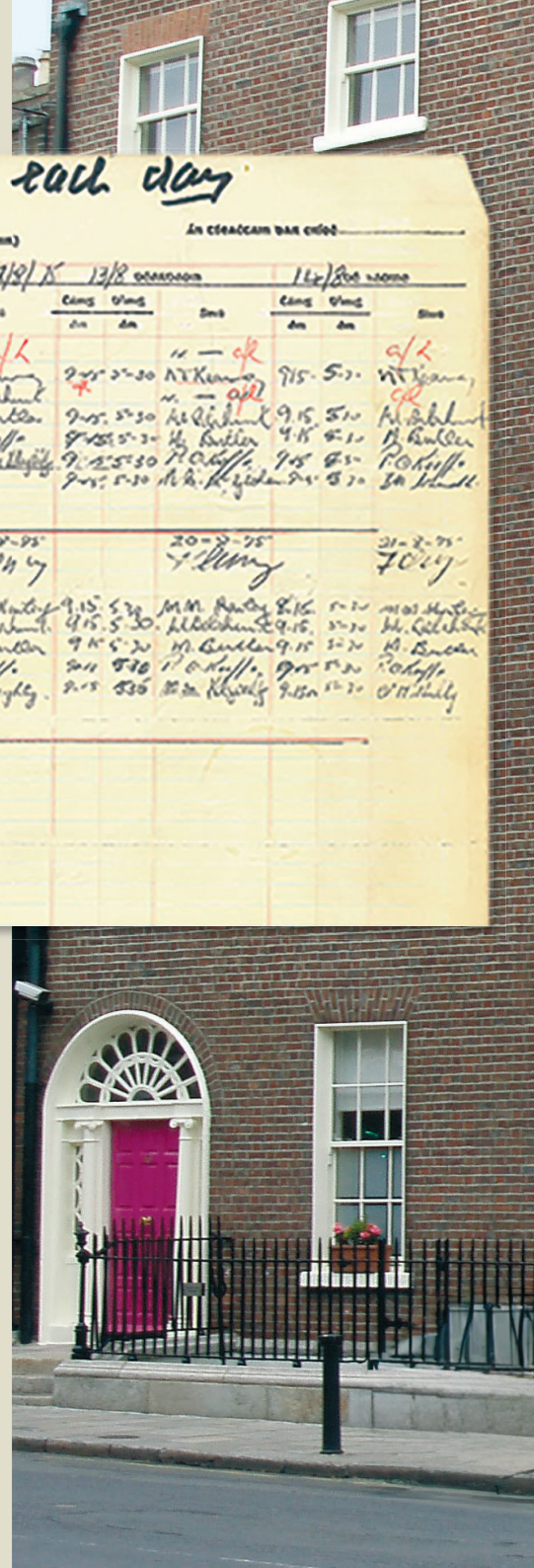
An t-éireann Dáil Éireann

OPUS NO BALANCE **D.P.P.**

Dáil	DÁ SARATHA			DÁ TRIM 10/9/75			DÁ TRIM 11/9/75			DÁ TRIM 12/9/75			DÁ TRIM 13/9/75			DÁ TRIM 14/9/75		
	Cong	Uing	Síne	Cong	Uing	Síne	Cong	Uing	Síne	Cong	Uing	Síne	Cong	Uing	Síne	Cong	Uing	Síne
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		
16																		
17																		
18																		
19																		
20																		
21																		
22																		
23																		
24																		
25																		
26																		
27																		
28																		
29																		
30																		
31																		
32																		
33																		
34																		
35																		
36																		
37																		
38																		
39																		
40																		
41																		
42																		
43																		
44																		
45																		
46																		
47																		
48																		
49																		
50																		
51																		
52																		
53																		
54																		
55																		
56																		
57																		
58																		
59																		
60																		
61																		
62																		
63																		
64																		
65																		
66																		
67																		
68																		
69																		
70																		
71																		
72																		
73																		
74																		
75																		
76																		
77																		
78																		
79																		
80																		
81																		
82																		
83																		
84																		
85																		
86																		
87																		
88																		
89																		
90																		
91																		
92																		
93																		
94																		
95																		
96																		
97																		
98																		
99																		
100																		

Leabhar tinrimh ó 1975 a thaispeánann cúigeair ball foirne admininstraton san iomlán in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

Ar Dheis: Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, 14-16 Sráid Mhuirfean.

líon na foirne ag ardú; faoi dheireadh 2007 ba é 203 líon iomlán na foirne don Oifig, i gcomparáid le 174 ag an am céanna an bhliain roimhe sin. Cuireadh srianta ar leibhéil foirne i bhfeidhm le linn na géarchéime airgeadais, ach in 2021 cheadaigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe 35 post breise chun déileáil le riaráistí Covid agus méadú ar líon na gcomhad a cuireadh faoi bhráid na hOifige. Faoi dheireadh 2023 bhí 265 duine ag obair ar fud na n-aonad éagsúla.

Ag breathnú siar díreach sular éirigh sé as in 2011, léirigh James Hamilton go raibh 'leathnú na hOifige ó fhoireann de thart ar 35 go beagnach 200 riachtanach athrú eagraíochtúil fairsing.⁹² Nuair a d'fhás sé níos mó ná an t-áitreabh ar Fhaiche Stiabhna, bhog na 17 mball foirne go Sráid Mhuirfean i Márta 1992. Mheas Joe Mulligan, a rinne maoirsiú ar an aistriú seo, gur feabhas mór é seo ó thaobh áiseanna, spáis agus slándála de. Mar sin féin, taobh istigh de fiche bliain bhí an Oifig tar éis éirí níos airde ná an spás seo; faoi Iúil 2012, bhí 62 ball foirne ann.⁹³

Chuimhnigh Claire Loftus bogadh leis an Rannán Aturnaetha nua go 'dhá urlár d'fhoirgneamh úrnua ar Shráid na Mainistreach ... sceall foirgnimh.' Bhí sé mar thosaíocht ag James Hamilton, a d'fhan i Sráid Mhuirfean leis an Rannán Stiúrtha, gach rannán den Oifig a chur faoi aon dhíon amháin. Chuir sé in iúl arís agus arís eile go raibh gá le háitreabh nua. In 2004, rinne sé gearán go bhfuil 'scaipeadh na hOifige thar dhá shuíomh agus plódú ainsealach ag cur bac ar an gcomhtháthú eagraíochtúil atá beartaithe agus go bhfuil tionchar díobhálach aige ar obair na hOifige.⁹⁴ Thug sé le fios freisin gur chuir sé 'acmhainní amú.⁹⁵ Faoi 2006 fuarthas amach go mbeadh an tríú foirgneamh ag teastáil ón bplódú go luath,⁹⁶ mar sin ar feadh tamaill bhí trí shuíomh ag an Oifig, ar Shráid Mhuirfean, ar Shráid na Mainistreach Uachtarach agus

ar Shráid an Rí Thuaidh.

Ina thuarascáil in 2003, dúirt James Hamilton, go pragmatach, go mb'fhéidir

*'gur buntáiste é san fhadtréimhse, an mhoill ar réiteach ár bhfadhb cóiríochta, ós rud é go bhfuil sé beartaithe anois coimpléasc cúirte coiriúla nua a thógáil ag ionchorprú an chuid is mó de na cúirteanna coiriúla a fheastalaíonn ar Bhaile Átha Cliath. Is léir go mbeidh sé inmhianaithe go mbeadh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí suite in aice leis an ionad nua sin.'*⁹⁷

Aithníodh iarfhoirgneamh de chuid na Roinne Cosanta ar Bhóthar na hOtharlainne mar áitreabh oiriúnach. Bhí a shuíomh in aice leis na Cúirteanna Breithiúnais Coiriúla nua oiriúnach. Rinne Hamilton cur síos ar an gcaoi ar dhréachtaigh Oifig na nOibreacha Poiblí 'pleananna iontacha ... plananna Tíogair Cheilteach' don fhoirgneamh: 'is foirgneamh álainn mór Gandon é agus ansin bhí siad chun dhá stór a thógáil faoina bhun agus timpeall air.⁹⁸ Mar sin féin, de bharr meascán fachtóirí rinneadh na plananna seo a laghdú siar, agus níor thosaigh an dá rannán ag teacht le chéile go fisiciúil go dtí 2012. Ar dtús, ní raibh ach bogadh páirteach go Bóthar na hOtharlainne, mar a lean ranna Stáit eile ag áitiú codanna den fhoirgneamh. Faoi 2014, bhí níos mó foirne ó Shráid an Rí Thuaidh tar éis bogadh go dtí an t-áitreabh nua, ach mar a thug Claire Loftus faoi deara ag an am, '[bhí] 'críochnú an tionscadail fós i bhfad amach.' Thuar sí nach mbeadh na hoibreacha riachtanacha críochnaithe 'go déanach i 2016.'⁹⁹ Críochnaíodh athlonnú na foirne go léir go ceanncheathrú corparáideach amháin ar deireadh i

mí an Mheithimh 1917, agus chabhraigh cóngaracht fhisiciúil ar deireadh le comhtháthú gairmiúil agus cultúrtha na hOifige. Tá meas ag go leor ball foirne reatha ar shuíomh na hOifige in aice leis na Cúirteanna Breithiúnais Coiriúla agus le Páirc an Fhionnuisce. Mar a léiríonn Joe Mulligan, ‘Tá sé de phribhléid againn a bheith anseo, agus a bheith in ann oibriú anseo, é a chosaint, éisteacht leis na héin sna crainn, breathnú ar na dathanna fómhar sin ... is baile go deo é anseo.’

Oifig cheanncheathrú an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ar Bhóthar na hOtharlainne, Baile Átha Cliath 7—sa phictiúr ó Pháirc an Fhionnuisce. (*Patrick Hogan*)

An Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus Íospartaigh na Coireachta

Ar feadh na mblianta i ndiaidh na Saoirse, is beag aird a tugadh ar sheasamh na n-íospartach sa chóras ceartais choiriúil. Chuir Barry Donoghue síos ar íospartaigh go luath sna 1980í mar ‘dofheicthe’, ach faoi 1988 bhí dhá chás os comhair na gcúirteanna uachtaracha¹⁰⁰ tar éis ‘bunchloch chairt íospartaigh a leagtha.’¹⁰¹ Bhí an dul chun cinn mall, ach chabhraigh forbairtí san Eoraip le tacú le hathruithe sa bhaile agus iad a spreagadh. Ba é an Creat-Chinneadh na Comhairle maidir le stádas íospartaigh in 2001¹⁰² an réamhtheachtaí do Threoir 2012 ó Íospartaigh an AE.¹⁰³ Thug James Hamilton faoi deara i 2004 go raibh an caidreamh idir an t-ionchúisitheoir agus íospartach na coireachta ‘rud an-deacair a fháil i gceart,’¹⁰⁴ agus fáiltíodh roimh bhunú Coimisiún um Thacaíocht d’Íospartaigh na Coireachta in 2005.¹⁰⁵ Ar go leor bealaí chuir Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí na forbairtí nua maidir le híospartaigh roimh ré. Chuimhnigh Claire Loftus ar ‘go leor plé inmheánach maidir le cad a bhí i gceist leis an Treoir,’ chuaigh James Hamilton i gcomhairle le grúpaí íospartach agus thug Barry Donoghue le fios go raibh Aonad Íospartach’ ag an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí ‘sular tháinig an Treoir Íospartach chun bheith ina dhlí’. Ag scríobh le déanaí, tugann Campbell et al. faoi deara, ‘d’ainneoin nach bhfuil aon oibleagáid dhlíthiúil fhoirmiúil ann é sin a dhéanamh, go ngeallann Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí mar sin féin i gCairt Íospartach tuairimí íospartaigh a bhreithniú agus cinneadh á dhéanamh acu an ndéanfar cúisí a ionchúiseamh nó nach ndéanfar.’¹⁰⁶ Lean an Oifig ag iarraidh feabhas a chur ar an gcaoi a ndéileálann an Oifig le híospartaigh, agus lorg sí oiliúint agus aiseolas ó eagraíochtaí

neamhrialtasacha a oibríonn le híospartaigh.¹⁰⁷

Gné thábhachtach eile de chur chuige na hOifige i leith íospartaigh is ea a beartas maidir le cúiseanna a thabhairt le cinntí ionchúisimh. I mblianta tosaigh na hOifige, níor luadh go poiblí cúiseanna le cinntí gan ionchúiseamh a dhéanamh, cé gur tugadh do na Gardaí iad. Leanadh é seo de chleachtas an Ard-Aighne roimh na 1970idí. Mhínigh Eamonn Barnes, in agallamh leis an *Irish Press* 1979,¹⁰⁸ go bhféadfaí féachaint ar chúiseanna a thabhairt le cinneadh gan ionchúiseamh a dhéanamh ná gur chreid sé go raibh duine ciontach, ach nach raibh an fhianaise aige chun é a chruthú. I ndiaidh chonspóid Malcolm MacArthur i 1982,¹⁰⁹ tháinig Barnes faoi bhrú poiblí agus polaitiúil chun a mhíniú cén fáth nár leanadh ar aghaidh le ceann de na cúisimh dúnmharaithe i gcoinne MacArthur. Ag an am céanna, cáineadh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí go poiblí freisin maidir le cásanna eile,¹¹⁰ agus mar iarracht tuairimíocht agus díoscúrsa a mhaolú, d'eisigh Barnes preasráiteas ag leagan amach a sheasamh:

'Ba é an cleachtas do-athraithe, ar feadh tréimhse an-fhada roimh bhunú Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, staonadh ó chúiseanna a thabhairt le cinntí gan ionchúisimh choiriúla a thionscnamh nó dul ar aghaidh leo. Lean an Stiúrthóir leis an gcleachtas sin. Tá cúis chomhéigeantach leis. Má tugadh cúiseanna i gcás amháin ní mór iad a thabhairt i ngach cás. Seachas sin is cinnte go dtiocfar ar chonclúidí míchearta maidir leis na cásanna sin ina ndiúltaítear do na cúiseanna, rud a fhágann go mbeidh impleachtaí éagóracha ann maidir le ciontacht an duine atá faoi amhras nó an iarchúisí, nó amhras faoi mhíchleachtas, nó an dá rud. Más rud é ar an láimh

*eile go dtugtar cúiseanna i ngach cás, agus go bhfuil na cúiseanna sin níos mó ná ginearáltachtaí neamhghlan, tá na hiarmhairtí éagóracha níos soiléire agus is dócha. I mionlach cásanna, ní dhéanfadh na cúiseanna aon damáiste do chlú ná d'éagóir eile d'aon duine. Sa chuid is mó, bheadh sé deacair nó dodhéanta toradh den sórt sin a sheachaint.'*¹¹¹

Nuair a bhí an ráiteas seo leagtha síos ag Barnes, chreid baill na hOifige, de réir Hamilton, 'é mar airteagal iomlán creidimh.' Dar le Barry Donoghue, chuaigh seasamh Eamonn Barnes gan cúiseanna a thabhairt níos faide ná teorainneacha náisiúnta fiú:

'Rinne an Stiúrthóir ráiteas nach féidir leat cúiseanna a thabhairt go bunúsach... agus d'úsáid na seirbhísí ionchúisimh an ráiteas sin in áiteanna eile ar domhan toisc go raibh baint mhór ag Eamonn le Cumann Idirnáisiúnta na nIonchúisitheoirí agus go mbeadh aithne aige ar ionchúisitheoirí eile agus mar sin de.

In agallamh i 1986, cheistigh Barnes cén fáth ar tháinig an oiread sin feirge ar chás MhicArthur nuair a bhí 'fasaigh iomadúla dúnbhásaithe dúbailte nuair a chuaigh an t-ionchúiseamh ar aghaidh chun ciontú i ndáil le bás amháin amháin.'¹¹² Arís, d'athdhearbhaigh sé a thuairim go gciallódh cúiseanna a thabhairt i gcás amháin iad a thabhairt i ngach cás inar iarradh iad. An bhliain dár gcionn scrúdaigh Roghchoiste Dála ceist na discríde ionchúisimh, agus bhreithnigh sé an 'méadú ar líon na míshuaimhneas poiblí a bhí á chur in iúl faoi oibriú agus éifeachtúlacht an chórais chun cionta a ionchúiseamh.' Go háirithe, thug sé faoi deara an 'imní forleathan poiblí faoi

chinntí áirithe a rinne an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí gan ionchúiseamh a dhéanamh i gcásanna áirithe¹¹³ Ag admháil gur cleachtas coitianta i gcórais ionchúisimh eile é staonadh ó chúiseanna a thabhairt,¹¹⁴ mhol an Coiste, áfach, go bhféadfaí nós imeachta a bhunú faoi alt 2(6) den Acht um Ionchúiseamh i gCionta 1974 trína bhféadfadh duine a bhfuil leas aige i gcás iarratas a dhéanamh chuig an Ard-Aighne chun imthosca cinn ionchúisimh áirithe a fhiosrú.:

‘Bheadh réamhchomhairliúchán foirmiúil nó neamhfhoirmiúil ag an Ard-Aighne ansin leis an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí maidir leis an gcás agus ansin, má mheasann sé gur cuí é sin a dhéanamh, féadfaidh sé comhad na hOifige a iarraidh. Is é an fheidhm a bheadh aige ná scrúdú a dhéanamh ar thángthas ar an gcinneadh de réir critéar cuí dlí. Má bhí, is féidir an duine atá ag fiosrú a chur ar an eolas amhlaidh. Mura raibh, beidh sé ina ábhar comhairliúcháin faoi Alt 2(6). I ndeireadh na dála, áfach, is faoin Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí atá sé an cinneadh deiridh a dhéanamh. I gcás easaontais idir an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus an tArd-Aighne, bheadh sé oscailte don Ard-Aighne a fhógairt, tar éis comhairliúcháin agus plé iomlán a dhéanamh, go ndearnadh an cinneadh ar bhonn critéar dlí nár aontaigh sé leo.’¹¹⁵

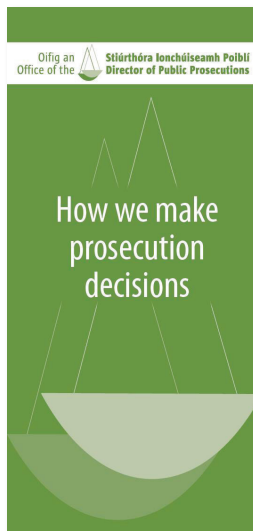
Thacaigh an Chúirt Uachtarach i mBealtaine 1994 leis an mbeartas gan cúiseanna a nochtadh le cinntí gan ionchúiseamh a dhéanamh in *H v DPP*.¹¹⁶ Chuir O’Flaherty J béim air nach raibh rogha an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí in-athbhreithnithe ach amháin má

tugadh le fios go raibh tionchar míchuí air.¹¹⁷ D’aontaigh Coiste um Chuntais Phoiblí Dála i mí Eanáir 1994 dul i ngleic leis an ábhar ach bhí amhras ann faoina dlínse é sin a dhéanamh. I mí Mheán Fómhair 1995 chuir comhaltaí an Choiste sin ceist ar Michael Liddy, Cúntóir Sinsearach Dlí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, faoin méid a éilíodh a bheith ina ráta íseal ionchúisimh i gcásanna mí-úsáide gnéis leanaí. Níor mheas Liddy gurbh é an Coiste an fóram cuí chun cúrsaí dá leithéid a phlé. Bhí sé den tuairim go raibh sé i láthair chun ceisteanna a fhreagairt maidir le héifeachtúlacht na hOifige agus nuair a cuireadh brú air, thug sé le fios nach raibh an Coiste i dteideal ceisteanna eile a ardú.¹¹⁸ Thug James Casey, agus é ag scríobh i 1996, breac-chuntas ar mhéid na heaspa cuntasachta a mheas sé:

‘De ghnáth ní thugann an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí cúiseanna lena chinntí; agus níl aon ráiteas poiblí againn maidir leis na cúinsí ginearálta beartais a d’fhéadfadh tionchar a imirt ar fheidhmiú discréide ionchúisimh. Agus níl aon mheicníocht ann trína bhféadfar Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a chur freagrach don pharlaimint as a cuid gníomhaíochtaí agus cinntí. Go deimhin, níl aon oibleagáid ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí tuarascáil bhliantúil a chur faoi bhráid Thithe an Oireachtais.’¹¹⁹

Tar éis dó dul i mbun Oifige ag tús an chéid, d’athdhearbhaigh James Hamilton an seasamh nach bhféadfadh sé ‘cúiseanna a thabhairt don phobal le cinntí gan ionchúiseamh a dhéanamh i gcás aonair.’¹²⁰ Mar sin féin, bhí sé ag obair i dtreo an chultúir a athrú, rud ar chuir sé síos air níos déanaí mar ‘próiseas mall go leor ... Rinne mé an-iarracht an tancaer áirithe

sin a iompú thart.’ Sheol sé scrúdú ar an mbeartas in aghaidh cúiseanna a thabhairt d’íospartaigh na coireachta nó do theaghligh íospartaigh éagtha. Áiríodh leis seo ‘anailís mhionsonraithe ar bheartais na seirbhísí ionchúisimh i ndlínsí eile; Dlí-eolaíocht na hÉireann maidir le cinnteoireacht; agus dlí-eolaíocht na Cúirte Eorpach um Chearta an Duine.’¹²¹ I 2005, thug Hamilton, Loftus agus Donoghue, in éineacht le baill eile den Oifig, cuairt ar Sheirbhís Ionchúisimh na Corónach (CPS) i Londain agus cuireadh ar an eolas iad faoi bheartas réasúnta nua an CPS maidir le cúiseanna a thabhairt.¹²² Tugadh cuairt freisin ar Oifig na Corónach agus ar Sheirbhís Fioscach Prócadóra in Albain, agus chuathas i gcomhairle le comhaltaí de Chumann Idirnáisiúnta na nIonchúisitheoirí. Foilsíodh Plépháipéar i mí Eanáir 2008¹²³ d’fhonn díospóireacht a spreagadh agus próiseas leathan comhairliúcháin phoiblí a thionscnamh.¹²⁴ I mí Dheireadh Fómhair na bliana sin, d’fhógair Hamilton athrú ar an mbeartas.¹²⁵ Faoi Tionscadal Cúiseanna chlár píolótach, d’fhéadfadh gaolta daoine a bhfuil baint acu le cásanna marfacha cúiseanna a iarraidh le cinntí

ionchúisimh. Ar dtús, bhí líon na n-iarratas a fuarthas íseal go leor, agus mheas Hamilton é ‘neamhghnách’ in 2009 go mbeadh ‘ábhar leordhóthanach ann chun meastóireacht iomlán a dhéanamh’¹²⁶ agus mar sin leathnaigh sé an clár píolótach. I Samhain 2015, faoi Stiúrtóireacht Claire Loftus, thosaigh an Stiúrtóir Ionchúiseamh Poiblí ag tabhairt cúiseanna i ngach catagóir cásanna inar iarradh iad.

Ceadaíonn an tAcht um Cheartas Coiriúil (Íospartaigh na Coireachta) 2017 anois d’íospartaigh faisnéis a iarraidh maidir le cinneadh gan dul ar aghaidh le haon ionchúiseamh coiriúil nó ionchúiseamh féideartha nó scor de. Chuir Catherine Pierse síos ar an reachtaíocht seo mar ‘athrú suntasach iomlán.’ Mar a dúirt Campbell et al. ‘tá athbhreithniú suntasach déanta ar chomhrianta chóras ceartais choiriúil na hÉireann le blianta beaga anuas chun íogaireacht mhéadaithe a léiriú do riachtanais agus imní íospartaigh na coireachta.’¹²⁷ I rith 2011 fuair an Oifig 12 iarratas ar chúiseanna. Is lú an t-iarratas seo anois agus in 2022 bhí 592 iarratas dá leithéid.¹²⁸ Cuirtear an fhaisnéis ar fáil i litreacha aonair atá deartha go cúramach. Rinne roinnt daoine a cuireadh faoi agallamh don leabhar seo trácht ar na dúshláin a bhaineann le litreacha dá leithéid a scríobh. Mar a thugann Catherine Pierse le fios, ‘is litreacha an-deacair iad a scríobh toisc go bhfuil tú ... ag iarraidh faisnéis bhríoch a sholáthar faoi cén fáth nár ionchúisíodh cás ach ag an am céanna caithfidh tú meas a bheith agat ar phríobháideachtas tríú páirtithe ... Caithfidh tú meas a bheith agat ar thiomhde neamhchiontachta na ndaoine a bhfuil amhras fúthu.’¹²⁹

Leabhráin faisnéise arna bhfoilsiú ag Oifig an Stiúrtóra Ionchúiseamh Poiblí, tar éis chur chun feidhme Threoir an AE maidir le hÍospartaigh in 2015

Neamhspleáchas, Cothroime agus Éifeachtúlacht

Mar a luadh i gCaibidil 2, bhí an géarghá le neamhspleáchas an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a chinntiú ina phríomh-bhreithniú i ndréachtú Acht 1974. Nuair a ceapadh é, thosaigh Eamonn Barnes ag seoladh comharthaí soiléire maidir lena neamhspleáchas. Lorg sé áitribh ar leith amach ó Oifig an Ard-Aighne, agus thosaigh sé ag cur a leabharlann féin ar fáil ionas nach mbeadh air brath ar acmhainní an Ard-Aighne. Chuir Claire Loftus síos ar Eamonn Barnes mar dhuine a chuir ‘go hiomlán le neamhspleáchas na hOifige.’ Ina dearcadh,

‘Is é an bhfíric go bhfuil an Oifig chomh neamhspleách – agus an chuid is mó neamhspleách ar aon seirbhís ionchúisimh ar fud an domhain go macánta – gur sheas sé suas ar ais sna seachtóidí agus dealraigh sé gur thuig na polaiteoirí go raibh sé páirtspheách.’

Tugann Barry Donoghue le fios go raibh sé deacair ag Barnes ‘a neamhspleáchas a bhunú i gcoinne an Rialtais ag an am ... próiseas mall a bhí ann.’ Bhí Barnes tapa ag déanamh ráitis phoiblí ag cur béime ar a scaradh ón bpolaitíocht nuair a mheas sé go raibh gá leis,¹³⁰ agus thionscain sé imeachtaí dlí nuair a cuireadh a neamhspleáchas i bhfeidhm. Tháinig sé ar shocrú leis an *Irish Press* i 1988 tar éis dó a mholadh nach raibh sé neamhspleách ar an Rialtas.¹³¹ Tríd is tríd, chuir James Hamilton síos ar Eamonn Barnes mar dhuine a raibh ‘post iontach’¹³² déanta aige le linn neamhspleáchas na hOifige a bhunú. Ina Thuarascáil Bhliantúil deiridh in 2010, mhínigh sé gur chiallaigh sé seo nach raibh ‘ag am ar bith le linn mo thréimhse in Oifig faoi réir aon bhrú ón saol polaitiúil cinneadh a dhéanamh ar aon chás ar aon bhealach ar leith.’¹³³ Rinne níos mó ná agalláí amháin eachtra ó Eamonn Barnes’ luathbhlianta in Oifig a athchomhaireamh. Chuimsigh sé seo grúpa saighdiúirí Briotanacha ag fánaíocht, go hiomlán armtha, trí Shléibhte Cooley in aice leis an Teorainn le Tuaisceart Éireann. Gabhadh iad agus,

gan dul i gcomhairle le haon duine sa Rialtas, lean Barnes ar aghaidh chun iad a chúiseamh sna cionta ábhartha. Ba thréimhse íogair í seo do chaidreamh na hÉireann leis an Ríocht Aontaithe, ach measadh gur ghníomhaigh Barnes gan aon aird a thabhairt ar na himpleachtaí polaitiúla.

Is féidir neamhspleáchas an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a idirdhealú óna chuntasacht. Mar a thug Barry Donoghue le fios, ní chiallaíonn neamhspleáchas na hOifige 'nach bhfuilimid faoi réir cuntasachta nó iniúchta.' De réir an Roghchoiste um Choireacht, Neamhdhlí agus Loitiméireacht, chiallaigh neamhspleáchas nach bhféadfaí a rá leis an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí 'cad ba cheart a dhéanamh in aon chás ar leith.'¹³⁴ Cé go bhfuil cinntí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí in-athbhreithnithe go breithiúnach i bprionsabal, d'aithin na cúirteanna go bhfuil lánrogha ag an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí i bhfeidhmiú a fheidhmeanna ionchúisimh.¹³⁵

Gné eile de neamhspleáchas Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí is ea í a bhaint den cheantar ina bhfuil aithne ag Gardaí, íospartaigh, finnéithe agus

daoine a bhfuil amhras fúthu ar a chéile. Measadh le fada an lá go bhfuil sé tábhachtach scaradh a bheith idir an t-ionchúiseamh agus na Gardaí ionas nach mbeadh an cinneadh maidir le hionchúiseamh a dhéanamh i gcásanna tromchúiseacha mar gheall ar chúrsaí mar chúla teaghlaigh nó cáil áitiúil aon pháirtí a bhí i gceist.

Tháinig laghdú suntasach ar iarrachtaí tionchar a imirt ar chinntí ionchúisimh laistigh de chúpla bliain ó bunaíodh an Oifig. Mheabhraigh James Hamilton, is annamh, go bhfuair a Oifig litreacha ó ionadaithe poiblí maidir le cásanna sonracha. Meabhrófar gur mheas alt 6 d'Acht 1974 na cumarsáidí sin a bheith neamhdhleathach, agus uaireanta go bhfreagróidh ball foirne do scríbhneoirí litreacha chun é sin a chur in iúl. Uair amháin scríobh Hamilton chuig an gCeann Comhairle agus chuig Cathaoirleach an tSeanaid ag iarraidh orthu a chur i gcuimhne do chomhaltaí go raibh siad neamhdhleathach iarracht a dhéanamh tionchar a imirt ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Cé nár cuireadh brú ón Rialtas riamh ar Stiúrthóir

Iar-Stiúrthóirí, James Hamilton, Claire Loftus agus Eamonn Barnes (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

Ionchúiseamh Poiblí iarracht a dhéanamh tionchar a imirt orthu maidir le cásanna aonair, uaireanta tháinig sé seo ó áiteanna eile. Dúirt James Hamilton, mar shampla, go raibh ‘brú suntasach ó roinnt gnéithe sna meáin, á thiomáint ó am go chéile ag cur chuige gáifeach agus pobalach i leith na coireachta.’¹³⁶ Thug Claire Loftus rabhadh freisin in 2013 faoi na contúirtí a bhaineann le cineálacha áirithe tuairiscithe sna meáin ar chásanna coiriúla:

‘Ba mhaith liom an deis seo a thapú chun rud éigin a rá go ginearálta faoi na rioscaí a bhaineann le poiblíocht réamhthrialach a chuireann isteach ar cheart duine cúisithe chun trialach córa. Tá ardleibhéal freagrachta ar na meáin agus ar na tráchtairí a chinntiú ní hamháin nach ndéanann siad díspeagadh cúirte trí ábhar dochrach a fhoilsiú nó a chraoladh ach freisin nach í an phoiblíocht sin is cúis le triail a chur siar ar feadh tréimhse fada, nó fiú. ar feadh tréimhse éiginnte. Méadaíonn na rioscaí seo de réir mar a théann aon dáta trialach i dtreo.’¹³⁷

Tugann Catherine Pierse le fios, cé gur ‘is annamh a bheadh trácht polaitiúil ar chás aonair ach is cinnte go bhféadfadh tráchtaitheacht a bheith ann faoi chásanna nó cineálacha cásanna, nó ar chúl eachtra.’

Tá an gá atá le cothroime sa chinnteoireacht fite fuaite i gcultúr Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Mar a chuireann Claire Loftus in iúl é, ‘murab ionann agus gnéithe eile de shaol na hÉireann nuair a ghlacann daoine leis gurb é an duine a bhfuil aithne agat air agus baineann sé le tarraingt... táimid thar aon rud eile agus ní thagann sé isteach sa chothromóid.’ Cuimsíonn cothroime i ndáil le cinntí ionchúisimh íospartaigh agus daoine cúisithe

araon. Cuireann Catherine Pierse le fios nach bhfuil ionchúisitheoirí ‘ag lorg ciontú ar aon chostas... Baineann sé le toradh cóir.’ Chabhraigh na Treoirilínte Ionchúisimh lena chinntiú nach ndearnadh cinntí go suibhiachtúil, agus chuir struchtúir foirne na hOifige seiceálacha agus iarmhéideanna ar fáil freisin. Míníonn Pierse gurb é ‘ina chroílár, an bunphost ná caighdeán arda cinnteoireachta agus caighdeán arda cothroime a choinneáil.’

Rinne an Oifig iarracht freisin a bheith éifeachtach ina cuid oibre. Baineann éifeachtúlacht, i bhfocail Claire Loftus, ‘le héifeachtúlacht agus bainistíocht agus ag cinntiú go bhfuil muid chomh maith le seirbhís phoiblí agus is féidir linn a bheith.’ Cuireadh síos ar Eamonn Barnes sna 1980í mar dhuine a bhí an-aireach ar airgead poiblí.¹³⁸ Chuir nádúr ilroinnte an chórais ionchúisimh bac ar a éifeachtúlacht le blianta fada, rud a leag Barnes agus Hamilton araon béim arís agus arís eile ina gcuid glaonna ar aontú níos fearr.

Bhí trédhearcacht na hOifige agus a cuid oibre ina n-ábhar díospóireachta le caoga bliain anuas, agus uaireanta níorbh fhéidir eolas a fháil ar a suíomh fisiciúil fiú. Mheabhraigh Joe Mulligan, i Márta 1985, gur ceapadh chuig an Roinn Dlí agus Cirt é áit ar chaith sé lá iomlán agus daoine ag iarraidh a dhéanamh amach cá raibh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí suite go fisiciúil: ‘ní raibh a fhios ag aon duine cá raibh sé sa Roinn Dlí agus Cirt... bhí sé chomh rúnda sin... fuair siad amach sa deireadh cá raibh sé.’ Tugann sé seo le fios go bhfuil easpa feasachta ginearálta ar an Oifig agus ar a cuid oibre. Sna 1970í agus 1980idí, is beag eolas a bhí ar fáil go poiblí faoin Oifig nó faoina cuid oibre. Mar a thugann Mulligan le fios, níorbh fhoilsigh an Oifig ‘rud ar bith. Ní raibh aon fhaisnéis.’ Ina agallaimh phreasa 1979 agus 1986 agus ina phreasráiteas i 1983, rinne Eamonn Barnes iarracht a ról agus ról a Oifige a mhíniú, ach bhí míthuiscintí fós ann. Is beag athrú a tháinig air seo faoi lár na 1990idí; thug an Roinn Airgeadais faoi deara.

“

*'In ainneoin go bhfuil an Oifig ann le breis agus 21 bliain, is cosúil go bhfuil éiginnteacht fhorleathan in aigne roinnt ball den phobal i gcoitinne maidir le ról iarbhir an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Tá sé seo go mór le feiceáil ó thuairimí an phobail faoin Oifig.'*¹³⁹

”

Lean sé ar aghaidh le tuiscint go bhféadfadh tionchar a bheith ag tuiscint daoine ar ról an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ag 'scannáin nó scéalta teilifíse ó dhlínsí eile, áit a raibh cumhachtaí imscrúdaithe ag ionchúisitheoirí. Thug an Roinn faoi deara go ndearna 'an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí iarracht go minic tuiscint an phobail ar a ról a ardú ach ar bheagán leas a bhaint as; is minic a dhéantar cáineadh poiblí ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí as gan gníomhaíochtaí a dhéanamh nach bhfuil ar a shainchúram.' Ar cheann d'iarrachtaí Barnes' ina leith seo ba ea an t-údar a rinne sé ar alt a bhí dírithe ar na Gardaí i 1995,¹⁴⁰ inar thug sé le fios go raibh go leor míthuiscena ag 'maidir le ról an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus áit na hOifige sa chóras ceartais choiriúil.' Chuir Marian Finucane agallamh air freisin ar 'Liveline' de chuid Raidió RTÉ Radio í na Samhna 1995.

Ba léir go raibh athrú ar dhearcaí i leith cuntasachta agus trédhearcachta ó thús na nóchaidí. D'áitigh James Casey i lár na nóchaidí gur theip ar chóras ionchúisimh na hÉireann 'tástáil na hoscailteachta agus na cuntasachta'¹⁴¹ a bhí curtha ar aghaidh ag Coimisiún Ríoga sa RA.¹⁴² Rinne sé cás ar son oibleagáid reachtúil a fhorchur ar 'ar an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí tuarascáil bhliantúil a thabhairt ar ghníomhaíochtaí a Oifige,¹⁴³ cosúil leis an gceann atá leagtha amach in alt 9 den Acht um Ionchúiseamh i gCionta 1985 i Sasana agus sa Bhreatain Bheag. D'éileodh sé freisin oibleagáid ar 'na prionsabail ghinearálta a rialaíonn feidhmiú discreide

An chéad Tuarascáil Bhliantúil ó Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, a foilsíodh i 1998

ionchúisimh a lua, 'cosúil le halt 10 d'Acht 1995.¹⁴⁴ Ní dheachaigh tráchtairí eile chomh fada le hoibleagáid tuairiscithe reachtúil a mholadh. Mar gheall ar cháineadh ar an gcaoi ar phróiseáil an Oifig cásanna mí-úsáide gnéis leanaí, chuir Teachtaí Dála sa Dála ceisteanna faoi sholáthar foirne, acmhainní agus líon na gcásanna a fuair agus a phróiseáil an Oifig.¹⁴⁵ Chiallaigh na hiarratais seo, mar a mheabhraíonn Joe Mulligan, go raibh ar an bhfoireann tosú ag bailiú figiúirí agus staitisticí. Ba é seo go bunúsach an réamhtheachtaí don tuairisciú bliantúil mionsonraithe atá ar siúl anois. Mhol an Roinn Airgeadais i 1996 go mbeadh sé 'indéanta don Oifig tuarascáil bhliantúil,¹⁴⁶ agus thug an *Tuarascáil Nally* cúpla bliain ina

An chéad Ráiteas ar Threoirlínte Ginearálta d'ionchúisitheoirí, a foilsíodh in 2001

dhiad sin le fios go raibh mothú forleathan ag 'go bhféadfaí faisnéis ar nádúr, patrún agus cainníocht na hoibre a dhéantar san Oifig a sholáthar ar bhonn rialta, mar shampla i dtuarascáil bhliantúil.¹⁴⁷ Mhol sí an Oifig as a céad Tuarascáil dá leithéid a fhoilsiú le déanaí, agus chuir sí in iúl go raibh súil aici gur tarlú bliantúil a bheadh ann.¹⁴⁸

Ó 1998 i leith tá tuarascálacha bliantúla foilsithe go deimhin agus tá a bhformhór ar fáil anois ar shuíomh gréasáin Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Chuir an chéad Tuarascáil, a chlúdaigh an bhliain 1998, cuntas tuairisciúil ar obair na hOifige ar fáil don chéad uair.¹⁴⁹ Baineann na tuarascálacha seo cothromaíocht amach idir forbhreathnú ardleibhéil a sholáthar don phobal ar obair na hOifige, agus rogha discréide a choinneáil

maidir le cinntí a dhéantar maidir le cásanna sonracha. I dtuarascáil 1999, scríobh James Hamilton: 'Shíl mé go bhféadfadh sé a bheith ina chuidiú sa Tuarascáil seo déileáil ar bhealach ginearálta le réimsí áirithe ina mbíonn cinntí ionchúisimh ina gcúis le conspóid phoiblí ó am go chéile. Dhá réimse dlí a bhfuil deacracht ar leith ag baint leo don ionchúisitheoir is ea cionta gnéasacha agus marfacha tráchta bóthair.'¹⁵⁰ Nuair a cuireadh faoi agallamh é, thug sé faoi deara, 'is féidir leat daoine a mhaolú go leor gan dul isteach go mion faoi chásanna ar leith.' Ó 2002 ar aghaidh, aistríodh fócas na dtuarascálacha bliantúla go dtí faisnéis mhionsonraithe staidrimh a tháirgeadh faoin gcóras ionchúisimh choiriúil.

Bhí na tuarascálacha bliantúla ar cheann de roinnt tionscnamh a d'fhéach le hobair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a dhéanamh níos inrochtana agus níos trédhearcaí ag tús an chéid. Mar a léiríonn James Hamilton, bhí sé 'ag iarraidh a oscailt suas don phobal mar bhraith [sé] go raibh an Oifig i bhfad ró-rúnda... agus bhí scéal maith go leor le hinsint aige ach ní raibh sé á insint.' Ba nuálaíocht eile é tabhairt isteach na gcomhdhálacha bliantúla ag deireadh na nóchaidí. Thug an chéad Chomhdháil Náisiúnta d'ionchúisitheoirí 'le chéile iad siúd go léir a raibh baint acu le hoibriú na seirbhíse ionchúisimh nó a raibh suim acu ann.'¹⁵¹ Lean na himeachtaí bliantúla seo ar aghaidh ag mealladh comhaltaí den Bharra, den Gharda Síochána agus ionadaithe ó eagraíochtaí laistigh den chóras ceartais choiriúil agus ó ghníomhaireachtaí gaolmhara. Níos déanaí, thosaigh an Oifig ag óstáil Seimineáir Bliantúla Aturnaetha Stáit. Foilsíodh Ráitis Straitéise rialta freisin ó 2001 i leith, chomh maith leis na Treoirlínte Ionchúisimh. Seoladh suíomh gréasáin i 2000 agus chuaigh James Hamilton i ngleic go minic leis na meáin: 'D'fhéadfainn labhairt go sona sásta le hiriseoirí dá gceapfainn gur iriseoirí maithe iad, ní faoi chásanna, ach faoi phrionsabail ghinearálta agus

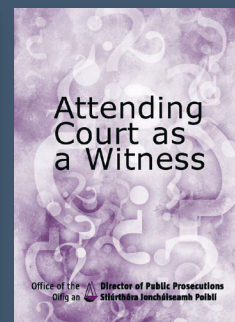
cad a bhí muid ag iarraidh a dhéanamh.’ Mar sin féin, lorgaíodh cothromaíocht i gcónaí idir dul i dteagmháil leis na meáin ar leibhéal ginearálta, agus a chinntiú nach nochtar sonraí cásanna aonair. Tugann Catherine le fios go raibh cáil láidir ar an Oifig le fada an lá as gan faisnéis ‘a sceitheadh’ chuig asraonta meán cumarsáide. ‘Déanaimid é a ionchúiseamh agus ansin beidh an cás go hiomlán trédhearcach sa Chúirt, nó ní dhéanaimid é a ionchúiseamh agus cuirtear in iúl ar ais don íospartach é agus ansin scríobhaimid chuig an íospartach.’¹⁵²

Sampla eile de rannpháirtíocht an phobail ab ea comhoibriú an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí leis an nGníomhaireacht Náisiúnta Litearthachta d’Aosaigh go luath sna 2000í. Mar thoradh air seo foilsíodh dhá leabhrán faisnéise gnáth-theanga a bhí dírithe ar ghnéithe den chóras ceartais choiriúil a dhí-mhistríú.¹⁵³ Dáileadh 23,000 cóip de na leabhráin seo sa chéad trí mhí tar éis iad a sheoladh i Meán Fómhair 2003.¹⁵⁴ Bhí an fhreagairt comh dearfach sin ar an tionscnamh gur leathnaíodh an tsraith ina dhiaidh sin, agus mar a tugadh faoi deara i gCaibidil 12, tá na leabhráin ar fáil ar líne anois i dteangacha éagsúla.

Tá trédhearcacht agus cumarsáid shoiléir leis an bpobal ag éirí níos mó mar chuid de chultúr na hOifige. Ina haitheasc don 25^ú Comhdháil Bhliantúil Náisiúnta na nIonchúisitheoirí in 2024, phléigh Catherine Pierse an chothromaíocht atá le baint amach idir neamhspleáchas, cuntasacht agus comhoibriú. Leag sí béim ar an rannpháirtíocht fairsing le páirtithe leasmhara ar fud an chórais ceartais choiriúil, chomh maith leis na sonraí fairsinge a chuirtear ar fáil sna Tuarascálacha Bliantúla.¹⁵⁵ Mar gheall ar na forbairtí seo tá sé níos fusa cloí na hOifige lena prionsabail féin maidir le cothroime, neamhspleáchas agus éifeachtacht a thomhas agus a mheas.

Catherine Pierse, Stiúrthóir ag labhairt ag an 25^ú Comhdháil Bhliantúil Náisiúnta d’Ionchúisitheoirí i gCaisleán Bhaile Átha Cliath, Samhain 2024 (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

Leabhráin Bhéarla shimplí—arna dtáirgeadh i gcomhar leis an nGníomhaireacht Náisiúnta Litearthachta d’Aosaigh—a foilsíodh den chéad uair ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí i Meán Fómhair 2003

Athruithe ar an Dlí Coiriúil agus Nós Imeachta

Tá líon na reachtaíochta a dhéileálann le ceartas coiriúil agus nós imeachta coiriúil le caoga bliain anuas suntasach. Ní hamháin go raibh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí gníomhach i bhforbairtí den sórt sin; thug a foireann comhairle uaireanta maidir le tionchar oibríochtúil na reachtaíochta atá beartaithe. Chuimhnigh Barry Donoghue go raibh 'go leor idirghníomhaíochta leis an Roinn Dlí agus Cirt faoi reachtaíocht, agus cruinnithe leo, agus ba mhaith linn a thaispeáint dóibh dréachtaí.' Cuireann Catherine Pierse béim, áfach, go raibh an Oifig cúramach gan tuairimí a thairiscint ar pholasaí.¹⁵⁶

Bhí tionchar ag athruithe sa dlí coiriúil substainteach agus sa nós imeachta coiriúil ar an mbealach a ionchúisíodh cásanna. Mar shampla, cheadaigh an tAcht um Cheartas Coiriúil 1984 do choinneáil réamhthrialach duine faoi amhras gan chúiseamh chun críche imscrúdú Garda a éascú. Leag rialacháin a rinneadh i 1987¹⁵⁷ amach rialacha agus coimircí maidir le coinneáil den sórt sin. Leag Michael Liddy agus Barry Donoghue araon béim air seo mar athrú bunúsach ar nós imeachta coiriúil. Thug Liddy le fios go raibh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí 'níos fearr

in ann cinneadh a dhéanamh ar ionchúisimh. Bhíomar in ann inghlacthacht fianaise a mheas níos mó, le níos mó grinnscrúdú agus níos mó trédhearcachtaí. Bhí tionchar suntasach ag forbairtí sa chásdlí freisin. Mar shampla, rinne Claire Loftus cur síos ar thionchar chinneadh na Cúirte Uachtaraí i *DPP v JC*:¹⁵⁸ 'roimh an mbreithiúnas sin, is cóir a rá go raibh an riail eisiatach is déine againn maidir le hinghlacthacht fianaise i saol an dlí choitinn.'¹⁵⁹ Uaireanta bhí an chuma ar Eamonn Barnes go raibh frustrachas air faoi luas an athchóirithe ceartais choiriúil. Thug sé le fios go déanach sna nóchaidí go raibh 'an t-athbhreithniú deireanach ar nós imeachta san Acht um Nós Imeachta Coiriúil 1967 agus go bhfuil leasuithe a ceapadh chun próiseáil cásanna trí na cúirteanna a dhéanamh níos gasta, níos éifeachtaí agus níos costéifeachtaí glactha ó shin i go leor dlínsí inchomparáide.'¹⁶⁰

I réimsí éagsúla den cheartas coiriúil, rinneadh obair na hOifige a oiriúnú agus a fhorbairt thar caoga bliain. Mar shampla, mhol an Coiste um Chleachtas agus Nós Imeachta Cúirte i 1993 gur cheart go mbeadh ceart ag an ionchúiseamh in imthosca áirithe achomharc a dhéanamh

i gcoinne éigiontú ordaithe.¹⁶¹ Mhol sé freisin gur cheart go mbeadh ceart achomhairc in aghaidh pianbhreithe ag an ionchúiseamh i gcásanna eisceachtúla. Cheadaigh reachtaíocht a ritheadh an bhliain sin don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí iarraidh ar an gCúirt Achomhairc Choiriúil athbhreithniú a dhéanamh ar phianbhreitheanna míchuí trócaireach i dtrialacha ar díotáil.¹⁶² Chiallaigh sé seo gur tháinig réimse nua oibre chun cinn don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, agus ceann ar chuir Hamilton síos air mar rud a d'escair roinnt díospóireachta as.¹⁶³ In 2010, tar éis athbhreithniú a rinne an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí,¹⁶⁴ ritheadh reachtaíocht a fhorálann d'achomhairc 'le dochar' ón Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.¹⁶⁵ Rud eile a chuaigh i bhfeidhm ar an mbealach a d'oibrigh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ná úsáid mhéadaithe an phromhaidh tar éis Thuarascáil Whitaker sna 1980idí.¹⁶⁶ Mhínigh Joe Mulligan gur chiallaigh sé seo 'síneadh a chur le saolré cásanna "beo"';¹⁶⁷ toisc gur tugadh cosantóirí ar ais sa chúirt go minic agus go raibh ar abhcóidí láithriú thar ceann an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí gach uair.

Go traidisiúnta ba ghné shuntasach d'obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí iad ionchúisimh a bhain le cionta tiomána.¹⁶⁸ Go déanach sna 1980idí, thug an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí imeachtaí athbhreithnithe bhreithiúnaigh i gcoinne roinnt Breithiúna Dúiche.¹⁶⁹ Bhain siad seo le horduithe a rinneadh nó le cúisimh a díbheadh i ndáil le cionta tiomána. Ritheadh Acht na gCúirteanna (Uimh. 3) 1986, a tháinig i bhfeidhm le déanaí, chun locht a leigheas sa nós imeachta maidir le toghairmeacha a bheith in easnamh don Chúirt Dúiche.¹⁷⁰ Timpeall an ama seo bhí Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí á cáineadh as daoine aonair a ionchúiseamh as tiomáint mhíchúramach nó chontúirteach seachas an gcion níos tromchúisí a bhaineann le tiomáint chontúirteach is cúis le bás. In agallamh a tugadh an bhliain sin, léirigh Eamonn Barnes na deacrachtaí a bhaineann le ciontuithe a fháil mar gheall ar an gcion níos tromchúisí. Dúirt sé, cé gur

Barry Donogue agus Eammon Barnes sa phictiúr in 2011 (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

tugadh roinnt ionchúiseamh, go raibh líon na gciontuithe as tiomáint chontúirteach ba chúis le bás faoi alt 53 den Acht um Thrácht ar Bhóithre 1961 'gan teorainn'.¹⁷¹ Thug sé seo le fios, a mhol sé, go raibh leisce ar ghiúiréithe ciontú a dhéanamh, agus go raibh sé 'ina fhachtóir a chaithfidh aon ionchúisitheoir poiblí stuama atá ag iarraidh na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre a fhorfheidhmiú go héifeachtach agus gan am cúirte agus airgead poiblí a chur amú.'

Ag tús an chéid, thug na Coimisinéirí loncaim le fios go raibh sé ar intinn acu níos mó acmhainní a dhíriú ar imscrúdú na coireachta. Uaireanta tugadh baill foirne ó Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ar iasacht do na Coimisinéirí loncaim chun comhairle dlí a sholáthar maidir le himscrúduithe agus ionchúisimh ina dhiaidh sin.¹⁷² Thug an tÚdarás lomaíochta, a bunaíodh sna 1990idí, ¹⁷³ le fios freisin go raibh sé ar intinn níos mó acmhainní a dhíriú ar imscrúduithe ar ghníomhaíocht choiriúil, go háirithe maidir le cairtéil agus socrú praghsanna, i mblianta tosaigh na haoise nua.¹⁷⁴ Comhaontaíodh Clár Díolúine Cairtéil idir Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus an tÚdarás lomaíochta. Timpeall an ama seo, bunaíodh Oifig an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Corparáideach freisin.¹⁷⁵ Bhí ról méadaithe ag na comhlachtaí seo, mar aon le comhlachtaí eile ar nós an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta,¹⁷⁶ Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána agus an Ghníomhaireacht um Chaomhnú

Comhshaoil¹⁷⁷ in imscrúdú cionta rialála. Mar a thugann Catherine Pierse faoi deara, tá sé ag éirí níos tábhachtaí d'Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí an speisialtóireacht riachtanach a bheith aici le haghaidh ionchúiseamh den sórt sin.

I measc na n-athchóirithe dlí substaintiúla le caoga bliain anuas bhí an An tAcht um Cheartas Coiriúil (Cionta Gadaíochta agus Calaoise), 2001, a rinne ollchóiriú ar na dlíthe a bhaineann le goid agus cionta gadaíochta eile. I réimse na calaoise agus coireacht an bhóna bháin, bhí ionchúisimh sách neamhchoitianta (cé nach raibh siad neamhshuntasach) go dtí titim airgeadais 2008. Mar a thugann Claire Loftus faoi deara, bhí Éire 'ina asluiteach i dtéarmaí ár bhfreagra ar an titim.' Déanann sí cur síos ar an bhfreagra dlíthiúil 'seismic' ar an ngéarchéim airgeadais, inar ionchúisíodh agus ciontaíodh Príomhfheidhmeannaigh, oifigigh bhainc agus gairmithe dlí. Dar léi, 'leis an méadú ar ionchúisimh choireachta rialála agus an bhóna bháin ... thuig daoine níos mó ná riamh roimhe sin díreach toisc go raibh tú meánaicmeach nó oideachasúil, ní raibh tú díolmhaithe ó ionchúiseamh'. Tháinig méadú ar chásanna a bhaineann le sciúradh airgid agus cineálacha éagsúla calaoise, agus tá na cásanna seo

ag éirí níos casta i gcónaí, agus tá suas le cúig mhilliún doiciméad a d'fhéadfadh a bheith ábhartha anois ag cuid acu.¹⁷⁸

Forbairtí dlí agus beartais idirnáisiúnta agus Eorpacha chun coireacht eagraithe a chomhrac atá dírithe, go háirithe, ar sciúradh airgid, gáinneáil ar dhrugaí agus gáinneáil ar dhaoine. Thug achtú an Achta um Barántais Gabhála Eorpacha 2003 freagrachtaí suntasacha d'Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, ach roimhe seo ba ábhar don Gharda Síochána barántais a dhréachtú agus a dhaingniú chun daoine a bhí ag teastáil i ndáil le cionta coiriúla a ghabháil. Thug an Oifig dá haire in 2018 go raibh méadú suntasach tagtha ar an ualach oibre maidir le Barántais Gabhála Eorpacha,¹⁷⁹ agus tá méadú breise tagtha ar ualaí oibre na gconarthaí ar Chúnamh Frithpháirteach Dlíthiúil agus Eiseachadadh. In 2022, mar shampla, bhí 933 iarratas ag lorg cúnamh dlíthiúil frithpháirteach ó thíortha eile, agus 109 iarratas ar Bharántas Gabhála Eorpach.¹⁸⁰ Aithníonn Catherine Pierse an dúshlán a bhaineann lena chinntiú go bhfuil cionta 'de bhunadh an AE inchúisithe i gcóras na hÉireann.

Bhí cásanna cionta gnéis ina gcuid shuntasach d'obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí i gcónaí, ach tá athrú

Na Ceithre Cúirteanna, Baile Átha Cliath—bhí tionchar suntasach ag forbairtí sa chásdlí agus i gcinntí éagsúla na Cúirte Uachtaraí ar ionchúiseamh cionta áirithe le 50 bliain anuas. (*Patrick Hogan*)

tagtha le caoga bliain anuas ar nádúr na gcásanna sin agus ar an mbealach a n-ionchúisítear iad. Le reachtaíocht ó na 1980idí ar,¹⁸¹ chomh maith le forbairtí suntasacha sa chásdlí, cruthaíodh cionta nua agus rinneadh cionta níos sine a athscagadh nó a bhaint. Timpeall tús an aonú haois is fiche thosaigh an Oifig ag déileáil le líon méadaithe cionta gnéis casta agus tromchúiseacha, lena n-áirítear cásanna stairiúla mí-úsáide gnéis. Thug na cásanna stairiúla seo a ndúshlán féin chun cinn. Bhí cinneadh na Cúirte Uachtaraí in *SH v DPP*¹⁸², i bhfocail Claire Loftus, ‘urfhuascailt ollmhór’, toisc nach raibh ar an ionchúiseamh ‘a mhíniú a thuilleadh cén fáth go bhféadfadh moill a bheith ar leanbh go dtí go raibh siad ina dhuine fásta chun gearán a dhéanamh.’ Mheabhraigh sí freisin an obair shuntasach maidir le híospartaigh na coireachta gnéis, a pléadh i gCaibidil 8.

Ar dtús thug an tAcht um Ionchúiseamh i gCionta 1974 dlínse don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí ar chásanna iascaigh. Mar sin féin, i bhfianaise nádúr taidhleoireachta agus cásanna a d’fhéadfadh a bheith íogair ó thaobh na polaitíochta de a bhaineann le cearta ar uisc na hÉireann i gcomhthéacs bhallraíocht CEE, chuir reachtaíocht ceithre bliana ina dhiaidh sin an dlínse seo ar ais chuig an Ard-Aighne.¹⁸³ Ó 2009 i leith, tá an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí tar éis freagracht a ghlacadh arís as cionta iascaigh mhara a ionchúiseamh.¹⁸⁴

Ó na 1990idí ar aghaidh bunaíodh roinnt binsí faoin Acht um Binsí Fiosrúcháin (Fianaise) 1921. Cé go raibh aimsiú fíricí seachas feidhm ionchúisimh ag na binsí féin, fuair Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ábhar le breithniú ag go leor acu (amhail binsí McCracken, Mahon agus Moriarty).

Réimse eile oibre don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí is ea athbhreithniú breithiúnach coiriúil. Tháinig iarratais níos coitianta le himeacht ama agus cuireadh síos orthu in 2013 mar ‘réimse suntasach oibre don Oifig.’¹⁸⁵ Faoin am sin bhí rannóg tiomnaithe athbhreithnithe

bhreithiúnaigh i Rannán na nAturnaetha.

Tá athrú mór tagtha le caoga bliain anuas ar nádúr na fianaise a tugadh isteach i go leor cineálacha cásanna coiriúla. I ndeireadh an fichiú haois, ba iad na príomhfhorbairtí ná teacht chun cinn TCI agus dul chun cinn san eolaíocht fhóiréinseach. Le blianta beaga anuas, tá tionchar mór ag ról na meán sóisialta agus ag fás easpóntantúil sonraí digiteacha ó fhóin phóca agus aipeanna ar obair na hOifige. In 2024, d’admhaigh an Stiúrthóir Catherine Pierse an dúshlán ‘a bhaineann le déileáil le líon méadaitheach sonraí digiteacha i mbeagnach gach catagóir cásanna.’¹⁸⁶ Chuir an méadú ar shonraí fianaiseacha isteach ar nochtadh i dtrialacha coiriúla freisin. Cuireann na cearta bunreachtúla atá le fáil in Airteagail 38.1 agus 40.3 den Bhunreacht oibleagáid ar an ionchúiseamh gach fianaise ábhartha atá ina sheilbh a nochtadh don chosaint.¹⁸⁷ De ghnáth déantar é seo tríd an leabhar fianaise. Leagann an tAcht um Nós Imeachta Coiriúil 1967, arna leasú, amach cad atá le cur san áireamh sa leabhar fianaise, agus foláionn sé cóipeanna de dhoiciméid atá beartaithe a ligean isteach, chomh maith le ráitis finnéithe. Áirítear leis an nochtadh freisin ábhar nár úsáideadh mar fhianaise ag an trial. De réir mar a d’éirigh ionchúisimh níos casta, tá méadú tagtha ar líon na n-ábhar nach mór a athbhreithniú agus a sholáthar do dhaoine cúisithe, agus is féidir leis an leabhar fianaise a laghdú.¹⁸⁸ Luadh arís agus arís eile i dTuarascálacha Bliantúla agus Ráitis Straitéise i ndiaidh a chéile nochtadh líon mór ábhar digiteach mar dhúshlán ar leith don Oifig a bhainistiú.¹⁸⁹ In 2018 chuir an Oifig tús le tionscadal chun nochtadh a dhéanamh go leictreonach. Tugadh faoi deara ‘nuair is féidir leis an nochtadh i gcás amháin a bheith sách toirtiúil mar gheall ar dhul chun cinn sa teicneolaíocht agus sna meáin shóisialta, tá difríocht mhór déanta aige seo d’éifeachtúlacht an phróisis.’¹⁹⁰

Tionchar Forbairtí Sóisialta agus Polaitiúla

Cé go bhfuil Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí neamhspleách, níor oibrigh sí gan gach rud a chur san áireamh. Bhí tionchar ag forbairtí sóisialta, polaitiúla agus eacnamaíocha ar a chuid oibre. Bhí Trioblóidí na 1970idí mar chúlra do bhunú na hOifige, agus chonacthas imeachtaí i ngach deich mbliana as a chéile a chuaigh i bhfeidhm go mór ar an tsochaí agus ar cheartas coiriúil. Phléigh caibidlí níos luaithe an tionchar a bhíonn ag athrú dearcaí i leith cionta gnéis agus íospartaigh na coireachta, chomh maith le tionchar na n-athruithe ar dhlí agus ar bheartas ceartais choiriúil ar an leibhéal Eorpach.

Thug an Oifig faoi roinnt ionchúiseamh nua agus casta a d'eascair as géarchéim airgeadais 2008, as ar tháinig cuid de na trialacha is faide i stair an Stáit.¹⁹¹ Chuir an ghéarchéim isteach ar na cineálacha cásanna a glacadh agus ar ualaí oibre na foirne araon. Ag aithint na gcúinsí eacnamaíocha athraithe ina raibh an tír féin, ina Thuarascáil Bhliantúil 2008 thug James Hamilton le fios nach rogha inmharthana é laghdú ar na seirbhísí a chuirimid ar fáil.¹⁹² In 2009 thug an Oifig le fios go mbeadh na cúinsí eacnamaíocha athraithe i ndiaidh na timpiste airgeadais ar an 'dúshlán is suntasaí' don Oifig.¹⁹³ Ag scríobh dó in 2010, dúirt Hamilton go raibh an Oifig 'sinte go hiomlán agus thug sé rabhadh dá mbeadh aon mhéaduithe breise ar ualach oibre, 'go mbeidh ar rud éigin a thabhairt.'¹⁹⁴ Mar a luadh i gCaibidil 7, bhí laghduithe

foirne ann ar feadh roinnt blianta tar éis na timpiste, ach aisiompaíodh iad seo sa deireadh.

In 2016, vótáil an Ríocht Aontaithe an tAontas Eorpach a fhágáil. Críochnaíodh an próiseas seo in 2020 agus tá tionchar an Bhreitheachta ar cheartas coiriúil na hÉireann fós le brath ar bhealaí éagsúla. Tá socrúithe éifeachtacha eiseachadta leis an RA riachtanach i bhfianaise an leibhéil idirghníomhaíochta idir an dá dhlínse. Mar shampla, ba í an RA an Stát a raibh an idirghníomhaíocht ba mhó ag Éirinn leis maidir le Barántais Gabhála Eorpacha;¹⁹⁵ Thug Claire Loftus le fios gur cuireadh 'in 2017 formhór mór na mBarántas Gabhála Eorpach a cuireadh thar lear chuig an RA.'¹⁹⁶ In 2021, thosaigh an Oifig ag cur isteach ar Bharántas

Gabhála faoin gComhaontú Trádála agus Comhair (TCA) leis an Ríocht Aontaithe.

Chuir paindéim Covid-19 isteach ar an mbealach a d'fheidhmigh an córas ceartais choiriúil in 2020 agus 2021. Mar shampla, chruthaigh bearta fadaithe sóisialta dúshlán ar leith do thrialacha giúiré, agus b'éigean d'fhoireann an ionchúisimh agus d'abhcóidí dul i dtaithí ar éisteachtaí cúirte iargúlta. Thug an stiúrthóir Claire Loftus le fios in 2021 go raibh tionchar ag an bpaindéim freisin ar 'ar an gcineál gnó ab fhéidir a dhéanamh.'¹⁹⁷ Tugadh tús áite do chásanna coimeádta sna céimeanna tosaigh. Meabhraíonn sí, le linn na dianghlasála luatha, gurbh iad 'beagnach na cásanna amháin a bhí á n-ionchúiseamh agus á n-éisteacht i ndáiríre ... sa Chúirt Dúiche ná cásanna

Ionad na gCúirteanna Breithiúnais Coiriúla a osclaíodh in 2010 (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

foréigean baile'. Ina theannta sin, tugadh isteach cionta coiriúla nua trí Rialacháin Sláinte Poiblí. Réimse casta oibre a bhí i gcionta covid ar ghá go leor aird mhionsonraithe a thabhairt air, i bhfianaise na n-athruithe minice ar na rialacháin, cruthú cionta nua agus modhnú daoine eile.¹⁹⁸ Níorbh fhéidir go leor trialacha giúiré a reáchtáil in 2020 agus 2021, mar shampla, rud a d'eascair riaráiste ollmhór trialacha ar díotáil ag leibhéal na Príomh-Chúirte Coiriúla agus na Cúirte Cuarda araon.

Nuair a bunaíodh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, bhí ceathrar breitheamh sa Chúirt Uachtarach,¹⁹⁹ seisear san Ard-Chúirt²⁰⁰ naonúr sa Chúirt Chuarda²⁰¹ ceathrar is tríocha sa Chúirt Dúiche.²⁰² Fíche bliain ina dhiaidh sin, mhéadaigh siad seo go hochtar, naonúr déag, ceathrar is fiche, agus caoga faoi seach.²⁰³ De réir mar a mhéadaigh ualaí oibre na gcúirteanna, is amhlaidh atá ualaí oibre Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Mar shampla, mhéadaigh oscailt ionad nua na gCúirteanna Breithiúnais Coiriúla in 2010 líon na gcúirteanna suí, a raibh impleachtaí acu do chás-ualach na hOifige, toisc go raibh gá le foireann agus abhcóide breise chun na suíonna breise a chlúdach. Bhí laethanta suí méadaithe le feiceáil freisin ag an leibhéal achomhairc. Ó 2005 go 2007 bhí méadú faoi thrí thart ar líon na laethanta suí a shuigh an Chúirt Achomhairc Choiriúil, mar iarracht aghaidh a thabhairt ar riaráistí cásanna agus feabhas a chur ar amanna diúscartha.²⁰⁴ Ba ábhar imní iad riaráistí sa chúirt sin le roinnt blianta anuas. In 2012 cuireadh tuilleadh laethanta suí breise leis, ansin in 2014 bunaíodh an Chúirt Achomhairc nua tar éis leasú bunreachtach agus rith reachtaíochta.²⁰⁵

Chinn an Rialtas in 2016 an dara Cúirt Choiriúil Speisialta a bhunú chun déileáil le riaráiste cásanna a bhí ag fanacht le héisteacht sa Chúirt Choiriúil Speisialta atá ann cheana féin. Chabhraigh sannadh breithiúna

breise don Phríomh-Chúirt Choiriúil in 2021 'go mór le moilleanna ar ionchúisimh éignithe agus dúnmharaith a mhaolú,'²⁰⁶ agus mhéadaigh líon na mbreithiúna sa chúirt sin ó cheathrar go naonúr.²⁰⁷ Thuairiscigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí in 2024 go raibh 'suas le dhá cheann déag de Phríomhchúirteanna Coiriúla ina suí ar bhonn seachtainiúil anois, méadú ar chúig chúirt in 2018 agus naoi gcinn go luath in 2023'.²⁰⁸ Tháinig méadú 24% ar dhátaí suí i gCúirt Choiriúil Chuarda Bhaile Átha Cliath le linn na tréimhse seo. D'fháiltigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí roimh an gcinneadh 44 breitheamh breise a cheapadh chun fónamh thargach leibhéal cúirte ag láithreacha ar fud na tíre, ach thug sé rabhadh go gcaithfidh 'aon infheistíocht i gcuid amháin den chóras ceartais choiriúil a bheith ag gabháil le gealltanas comhionann chun na codanna eile a mhaoiniú.'²⁰⁹

Chomh maith le níos mó laethanta suí a sceidealú agus tuilleadh breithiúna a cheapadh, forbairt eile le deich mbliana anuas nó mar sin is ea suíonna na Príomh-Chúirte Coiriúla lasmuigh de Bhaile Átha Cliath. In 2018, mar shampla, éisteadh cásanna i gCorcaigh agus i Luimneach araon. In 2019, reachtáladh 127 dáta cúirte sa Phríomh-Chúirt Choiriúil lasmuigh de Bhaile Átha Cliath. Ag deireadh 2023 bhí an figiúr seo ardaith go 517. Cé go bhféiltítear go ginearálta roimh rochtain ar cheartas agus ar éifeachtúlachtaí a chur chun cinn, is féidir leis na suíonna réigiúnacha seo dúshlán lóistíochta a chruthú d'fhoireann Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí atá lonnaithe i mBaile Átha Cliath.

Ag Obair in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí

Bhain go leor d'obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí le caoga bliain anuas le cinneadh a dhéanamh ar cheart nó nár cheart dul i mbun ionchúiseamh coiriúil i gcás ar leith. Ní gnách gurb é an Stiúrthóir a bhí ag gníomhú leis féin a rinne é seo, ach rinneadh é a tharmligean chuig baill foirne eile san Oifig. Go ginearálta d'oibrigh ionchúisitheoirí sóisearacha le baill foirne níos mó taithí agus d'fhoghlaimíodh siad an post agus ar dtús ní dhéanfaidís aon chinneadh gan é a rith thar an oifigeach sinsearach.²¹⁰ Cuireadh cosaintí i bhfeidhm chun cinnteoireacht ardchaighdeán a chinntiú. Nuair a ceapadh Michael Liddy ina Stiúrthóir Cásóibre, bhí freagracht air as cinntiú ionchúisimh suas go leibhéal áirithe, agus cuireadh cúrsaí níos tromchúisí faoi bhráid an Leas-Stiúrthóra nó an Stiúrthóra. Míníonn James Hamilton, 'Bhí mé ag iarraidh aon chás a bhaineann le sceimhlitheoireacht a fheiceáil mar shampla. Ní gá dom a fheiceáil gach dúnmharú, ach ba mhaith liom a fheiceáil aon chás a bhaineann le pointe nua dlí nó a bhaineann le haon cheist prionsabail.' I ndlíní eile, chuir Hamilton síos ar an gcaighdeán a d'íarr

ionchúisitheoirí a chomhlíonadh mar 'riail 50%'... an bhfuil sé níos dóchúlá ná a mhalairt go gciontódh an giúiré.' Níor chuir ionchúisitheoirí Éireannacha an riail seo i bhfeidhm, agus rinne Hamilton an pointe

'Má chuir tú an riail sin i bhfeidhm d'fhéadfá níos lú cásanna éignithe a ionchúiseamh ná mar atá amhlaidh. Is beag cás smuigleála, más ann dóibh, a ionchúiseamh sna contaetha teorann. Dhéanfaí go leor dúnmharuithe idir baill teaghlaigh a ionchúiseamh mar dhúnorgain fiú nuair a bhí fianaise réamhbheartaithe ann. Ba é an riail a chuireamar i bhfeidhm ná go bhféadfadh giúiré, ar tugadh treoir chuif dó faoin dlí, é a chiontú as an gcion a cúisíodh, ní go gciontódh siad. I bhfocail eile, an bhfágfadh an breitheamh an cás faoi bhráid an ghiúiré chun cinneadh a

dhéanamh, seachas éigiantú a ordú.'

Chuir Eamonn Barnes síos mar an gcéanna ar an gcaighdeán a bhí le comhlíonadh mar chaighdeán an cháis láidir *prima facie*: 'fianaise a d'fhéadfadh, cé nach gá, a thabhairt ar chúirt cinneadh a dhéanamh, gan amhras réasúnach, go bhfuil an duine ciontach sa chion.'²¹¹ Chuir Hamilton in iúl freisin go gcaithfeadh cinntí ionchúisimh a bheith bunaithe ar tuiscint an ionchúisitheora ar an bhfianaise, seachas ar chur síos athlámhe ar an gcás ó, mar shampla, Garda imscrúdaithe, toisc go 'mbeidh an cas nuair a chloiseann tú ar an teileafón i gcónaí i bhfad níos láidre ná an méid a gheobhaidh tú i ndáiríre nuair a fheiceann tú é i scríbhinn.'²¹²

Bhí gach cas a tháinig os comhair na hOifige uathúil agus b'éigean é a mheas ar a thuillteanais féin. Bhain discríd ionchúisimh le measúnú 'ar ábhair nach féidir a chinneadh ar bhonn dlíthiúil nó meicniúil amháin.'²¹³ Ina measc seo bhí 'freagracht phearsanta, óige, aois, sláinte, imthosca maolaithe speisialta agus leas an phobail'. I 1979, dúirt Eamonn Barnes go raibh cinntí gan ionchúiseamh a dhéanamh níos deacra ná cinntí chun ionchúiseamh a dhéanamh,²¹⁴ agus i 1995 scríobh sé 'is iomaí uair a bhí mé ag iarraidh nach raibh a leithéid de rud ann agus discríd ionchúisimh ... Ar an drochuair, tá an saol agus iompar daonna agus caidrimh ró-chasta le haghaidh cur chuige simplíoch.'²¹⁵ Foilsíodh treoirilínte scríofa den chéad uair in 2001 chun cabhrú le cinntí cothroma neamhchlaonta a chinntiú.

Bhí sé mar aidhm ag an Ráiteas ar Threoirilínte Ginearálta d'ionchúisitheoirí 'comhsheasmhacht caighdeán', a bhaint amach agus tá sé nuashonraithe i bhfianaise forbairtí dlíthiúla éagsúla. Le blianta fada anuas, ní raibh mórán speisialtóireachta san Oifig. Mar a dúirt James Hamilton,

'Bhíomar an-fhaireach faoi speisialtóireacht a d'fhéadfadh a cheangal ar an bhfoireann oibriú go heisiach ar chionta gnéis nó ar chásanna a bhaineann le mí-úsáid leanaí nó cásanna an-strusmhar eile. Rinneamar iarracht dáileadh cothrom na hoibre deacra a chinntiú cé gur féidir é a dhéanamh níos deacra ar ndóigh speisialtóireacht a chinntiú nuair is gá nó inmhiannaithe.'

Mar sin féin, le himeacht ama, mar a tugadh faoi deara i gCaibidil 6, forbraíodh aonaid speisialaithe, ag déileáil le cionta gnéis agus coireacht airgeadais, mar shampla. Mheabhraigh Claire Loftus, nuair a cuireadh an moladh le haghaidh Aonad nua um Chionta Gnéasacha faoi bhráid na foirne, gurbh é an t-aon imní a bhí ar fhormhór mór na ndaoine a bhí ag déileáil le cásanna éignithe ó lá go lá ná go mbeadh spás ann do gach duine a bhí ag iarraidh a bheith páirteach ann san t-aonad nua. Comhartha ar a dtiomantas ach freisin b'fhéidir athléimneacht.'

Tugadh aghaidh ar imní faoi thráma tánaisteach nó ionadach dóibh siúd atá ag obair san Oifig ar bhealaí éagsúla. Thug James Hamilton cuireadh do speisialtóirí 'cainteanna a thabhairt faoin dúlagar, conas comharthaí a aithint dá mbeadh tionchar ag an obair a bhí ar siúl agat... bhí roinnt cúrsaí againn inar múineadh do dhaoine conas déileáil le strus agus cad ba cheart a dhéanamh agus a aithint. comharthaí a bheith faoi strus.' Tháinig forbairt le himeacht ama ar thuiscintí ar thionchar na hoibre seo ar na gairmithe a bhí i gceist. Choimisiúnaigh Claire Loftus staidéar chun an tráma ionadach a bhíonn ag baill foirne a bhíonn ag déileáil le cásanna anacair a thomhas, ar tuairiscíodh cuid dá thorthaí sna nuachtáin.²¹⁶ Tá rochtain ag baill foirne anois ar shainchomhairleoirí tráma, agus chomh maith le tacaíochtaí dá leithéid,

tá níos mó béime ar oiliúint don fhoireann le feiceáil i ndoiciméid bheartais ó 2004 ar aghaidh. Rinne na daoine a cuireadh faoi agallamh don leabhar seo cur síos ar thimpeallacht oibre dhearfach agus thacúil go ginearálta.

Nuair a bunaíodh an Oifig ní raibh mórán ban sna gairmeacha dlí, ach tháinig méadú suntasach ar líon na mban a glaodh chun an Bharra agus a cháiligh mar aturnaetha sna 1970idí.²¹⁷ Is léir ó thaifid na hOifige gur chuir an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí mná ar an eolas go rialta,²¹⁸ agus mhol Barry Donoghue Eamonn Barnes as ‘ag iarraidh abhcóidí baineanna a chur chun cinn.’ Mheabhraigh Michael Liddy mná a tháinig isteach san Oifig sna seachtóidí ‘de réir a chéile.’ Thug sé le fios go raibh ‘níos mó ban ar fáil mar gheall ar nádúr na hoibre a raibh muid ag déileáil leis, agus mar sin bhíomar tapa chun iad a thabhairt ar bord.’ Bhí go leor fachtóirí ann a chuaigh i bhfeidhm ar mhná dul isteach san Oifig. Chuir James Hamilton síos ar Oifigí an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus an Ard-Aighne araon mar ‘i bhfad níos oiriúnaí do theaghlaigh’ ná an Barra. D’fhéadfadh an Barra neamhspleách a bheith ina áit dheacair le go n-éireodh leis, agus thug Barry Donoghue le fios nach raibh go leor cosantóirí ag iarraidh abhcóide bainean a bheith ina n-ionadaí. Dúirt Hamilton go raibh caighdeán na n-iarratasóirí ban ar phoist sa dá Oifig thar a bheith ard, agus gur fhág go leor acu an Barra ‘in ainneoin gur abhcóidí den scoth iad.’

Chomh maith le hionadaíocht láidir na mban san Oifig, léirigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, ar bhealaí éagsúla, an tionchar atá ag sochaí na hÉireann atá ag éirí níos éagsúlaí ar an gcóras ceartais choiriúil. Ó thús na 2000idí, mar shampla, chuir an Oifig faisnéis agus acmhainní ar fáil i dteangacha eile ar a suíomh gréasáin, lena n-áirítear bileoga faoi dhul chun na cúirte.²¹⁹ Faoi 2007, bhí na hacmhainní faisnéise seo ar fáil in

James Hamilton, Stiúrthóir agus Michael Liddy, ar scor Stiúrthóir Cásoibre (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

ocht dteanga iasachta.²²⁰ Cuireadh leaganacha Braille agus caiséad fuaime den fhaisnéis d’íospartaigh agus d’fhinnéithe ar fáil freisin.

Is fiú a thabhairt faoi deara freisin obair na hOifige maidir leis an nGaeilge. Cé nach bhfuil aon amhras ann faoi cheart duine cúisithe an Ghaeilge a úsáid, scrúdaíodh na meicníochtaí is gá chun a chinntiú go bhfuil próiseas iomlán an ionchúisimh cothrom *MacCarthaigh v Minister for Justice*.²²¹ Ó thús na 2000idí, chuir an Oifig a Tuarascáil Bhliantúil, a Ráiteas Straitéise agus foilseacháin eile ar fáil go dátheangach. Ullmhaíodh Scéim Gaeilge²²² faoi alt 11 d’Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. Ba é príomhchuspóir an Achta seo infhaighteacht níos fearr agus caighdeán níos airde seirbhísí poiblí trí Ghaeilge a chinntiú. Thug sé seo breac-chuntas ar na seirbhísí a bhí ar fáil i nGaeilge, ag tabhairt faoi deara nach ndearnadh ach líon beag cásanna trí Ghaeilge. Rinneadh cinneadh Oifigeach Gaeilge a cheapadh chun cur leis an leibhéal seirbhíse a chuirtear ar fáil trí Ghaeilge. Leagadh amach Scéimeanna breise in 2010, 2014 agus 2018, agus bailítear staitisticí ar líon na n-idirghníomhaíochtaí Gaeilge gach bliain.

13 Caidreamh Seachtrach

Breathnaíodh air i gcónaí mar rud tábhachtach d'Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí caidreamh maith a bheith aici le gníomhaireachtaí stáit ábhartha agus le gníomhaithe ceartais choiriúil. Choinnigh gach Stiúrthóir dea-chaidreamh oibre le gníomhaireachtaí seachtracha. Ba dhuine cuideachtúil é Eamonn Barnes a líonraigh le comhlachtaí seachtracha agus le daoine aonair. Mar shampla, i mí Iúil 1979 bhí sé ina óstach ar thoscaireacht ón gCoimisiún Ríoga um Nós Imeachta Choiriúil i Sasana agus sa Bhreatain Bheag, chomh maith le 'grúpa breithiúna agus dlíodóirí mór le rá ón bhFrainc',²²³ agus dhá bhliain ina dhiaidh sin chuir sé siamsaíocht ar fáil do chuireoirí ó Washington DC.²²⁴ Leag James Hamilton béim ar chumarsáid a dhéanamh leis an bpobal faoi obair na hOifige. Bhí caidreamh sar-mhaith ag Claire Loftus leis na saotharlanna eolaíochta fóiréinseacha, le sainghrúpaí finnéithe ar nós na síciatraithe fóiréinseacha, síciatraithe leanaí agus síceolaithe, agus an Biúró Leighis um Shábháilteacht ar Bhóithre, agus le grúpaí íospartaigh'. Cé go raibh an caidreamh leis an Roinn Dlí agus Cirt, Caiteachas Poiblí agus Oifig an Taoisigh an-dearfach

go traidisiúnta, le blianta beaga anuas tá béim curtha ag Catherine Pierse ar cé comh tábhachtach atá sé comhoibriú le comhpháirtithe ceartais choiriúil eile chun feabhsuithe a dhéanamh do dhaoine a bhaineann úsáid as an gcóras ceartais choiriúil, lena n-áirítear íospartaigh agus daoine cúisithe.

Páirtí leasmhar seachtrach tábhachtach amháin ó bunaíodh an Oifig is ea an Garda Síochána, ar tháinig forbairt shuntasach ar an gcaidreamh leis thar caoga bliain. Mheabhraigh Michael Liddy, roimh bhunú an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, nuair a rinne Oifig an Ard-Aighne maoirseacht ar ionchúisimh choiriúla, 'go raibh ról fíor-mhaith ag na gardaí sa ghnó cinneadh a dhéanamh ar chúisimh, b'fhearr leo cúisimh agus ansin ach ina dhiaidh sin comhaid a chur isteach.' Bhí tuiscint ghinearálta i measc na ndaoine a bhí in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí nuachruthaithe sna 1970idí gur cheart go mbeadh ról níos mó ag an Oifig ná ag na Gardaí i gcinntí ionchúisimh.

Faoin dlí coiteann, bhí sé de cheart ag aon duine a d'fhéadfadh faisnéis a thabhairt maidir le sárú an dlí

ionchúiseamh a dhéanamh i leith an tsáraithe sin. Tugadh faisnéiseoirí coiteann ar dhaoine den sórt sin. Léiríodh é in *People (DPP) v Roddy*²²⁵ níor chuir alt 9(2) den Acht um Cheartas Coiriúil (Riarachán) 1924 isteach ar an gcóras feidhmithe a bhí ann ag an am sin le haghaidh ionchúiseamh i gcúirt achomair ag Aire, Roinn nó ag póilíní a bhí ag gníomhú mar fhaisnéiseoirí coiteann. Chiallaigh sé seo go bhféadfadh aon Gharda ionchúiseamh a dhéanamh go hachomair mar fhaisnéiseoir coiteann.²²⁶ Faoi údarú ginearálta a tugadh i 1975,²²⁷ d'fhéadfadh Gardaí cásanna in ainm an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a ionchúiseamh. Rinne siad ionchúiseamh mar sin ar fhorhmór na gcionta achoimre agus na gcionta indíotáilte a thriail go hachomair gan tagairt d'Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, ach in ainm an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Go praiticiúil, fágadh go leor faoi rogha an Gharda Síochána i gcásanna Cúirte Dúiche. Mar a dúirt Barry Donoghue é, 'i dtéarmaí dlíthiúla glana d'fhéadfadh na Gardaí duine a chúiseamh i ndúnmharú gan tagairt don Oifig.' Ba rud é seo a d'fheidhmigh

Eamonn Barnes. Rinne sé gearán i 1978 gur shroich 'ceithre chúiseamh dúnmharaithe an Phríomh-Chúirt Choiriúil gan an Oifig seo a chur ar an eolas fúthu. I dtrí cinn acu bhí an obair ullmhúcháin (s.é. ullmhú an leabhair fianaise agus cruthúnais eile) an-lochtach, rud a chuirim i leith teip an ionchúisimh i gceann amháin ar a laghad de na cásanna sin.'²²⁸ Chuir sé in iúl go bhfuil 'ar chomhlíonadh aonfhoirmeach, éifeachtach agus neamhspleách' a fheidhmeanna 'in easnamh ar an réaltacht nuair a phróiseáiltear céatadán an-ard de chionta indíotáilte trí na Cúirteanna' in ainm an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí 'gan a chuid oifigeach nó aon dlíodóirí Stáit eile a chur ar an eolas fiú.'

Chuimhnigh Barry Donoghue go raibh sé ag obair in Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit sna 1980í nuair nach raibh ach dornán dlíodóirí in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Nuair a fuair baill foirne in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí cáschomhaid 'déarfais go leanfadh "ar aghaidh mar a mhol tú." Bheadh sé sin ar an gceann is mó a déarfais i gcás simplí ... chuirfí na cásanna simplí ar

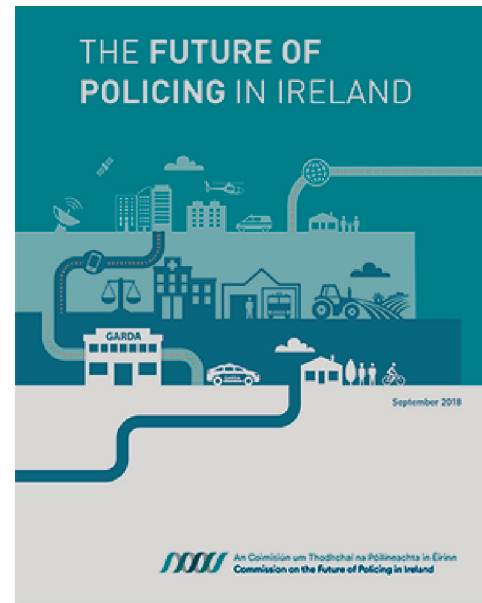

Cuireann foireann Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí oiliúint ar fáil go rialta do na Gardaí sa Teampall Mór

ais lena dtriall gan treoir ón Oifig.’

Chuir Acht an Gharda Síochána 2005 deireadh leis an gcóras a cheadaigh do Gharda ionchúiseamh a dhéanamh mar fhaisnéiseoir coiteann. Faoi Acht, d’fhéadfadh na Gardaí ionchúisimh i gcúirt dlínse ach amháin in ainm an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, agus i gcomhréir le haon ordú ón Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí. I bprionsabal, tá an chumhacht ag an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí smacht a ghlacadh ar ionchúisimh achoimre an Gharda Síochána. Bunaíodh leis an Acht nuair a ghníomhaíonn baill den Gharda Síochána thar ceann an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí go ndéanann siad amhlaidh laistigh de threoirínte an ionchúisimh. Chun ullmhú do chur i bhfeidhm an Achta seo, d’éascaigh an Oifig clár seisiún faisnéise do na céadta Garda i mBaile Átha Cliath.²²⁹ Go ginearálta, tá oiliúint curtha ar fáil ag an Oifig do na Gardaí i dTeampall Mór ar raon ábhar.

Go dtí tús na 2000í, ní raibh cead ag comhaltaí den Gharda Síochána ‘ar leibhéal níos ísle teagmháil dhíreach a dhéanamh le hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.’²³⁰ D’athraigh sé seo nuair a rinneadh Rannán na nAturnaetha a chomhtháthú leis an Oifig, ionas go raibh teagmháil idir an Garda Síochána agus foireann an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ag gach leibhéal coitianta. Chomh maith le ceannaireacht straitéiseach ag an mbarr, tá go ‘leor teagmhála anonn is anall ag leibhéal oibriúcháin idir na hoifigigh stiúrtha agus an fhoireann chúirte anseo, agus comhaltaí an Gharda Síochána ar an talamh.’²³¹ Tugann Catherine Pierse faoi deara go bhfuil ‘fréamhacha an-domhain ag na caidrimh oibre anois thar na glúnta ionchúisitheoirí agus na glúnta de Gardaí.’ Bíonn cumarsáid rialta ann le haonaid an Gharda Síochána a dhéanann sainfheidhmiú ar chatagóirí sonracha coireachta a imscrúdú, lena n-áirítear Biúró Náisiúnta an Gharda Síochána um Imscrúdú Coiriúil, Biúró Náisiúnta an Gharda Síochána um Choireacht Eacnamaíoch, Biúró Náisiúnta Seirbhísí Cosanta an Gharda Síochána, agus

Tuarascáil Todhchaí na Póilíneachta in Éirinn, a foilsíodh i Meán Fómhair 2018

Biúró Náisiúnta Cibearchoireachta an Gharda Síochána.

Mhol an Coimisiún um Thodhchaí na Póilíneachta in Éirinn ina Thuarascáil 2018 ar rannpháirtíocht an Gharda Síochána san fheidhm ionchúisimh, gur cheart gach cinneadh ionchúisimh a bhaint den Gharda Síochána agus a thabhairt do sheirbhís mhéadaithe Aturnae Stáit nó do sheirbhís ionchúisimh náisiúnta.²³² Mhol sé freisin gur cheart deireadh a chur le cleachtas na nGardaí cásanna a ionchúiseamh sa chúirt. I mí na Nollag 2018 ghlac an Rialtas na moltaí seo i bprionsabal, ach in 2024 mhol an Grúpa Athbhreithnithe Ardleibhéil ar ról an Gharda Síochána sa Chóras Ionchúiseamh Poiblí cur chuige níos incriminteach.²³³ Ceapadh Coiste Stiúrtha um Athchóiriú an Ionchúisimh Achoimre, faoi chathaoirleacht Niamh O'Donoghue, le déanaí chun moltaí an Ghrúpa

Athbhreithnithe a chur i bhfeidhm.

Seachas An Garda Síochána, bhí gníomhaireachtaí eile tábhachtach d'obair an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Bunaithe i 1975, chuir Barry Donoghue síos ar an tSaotharlann Fóiréinseolaíochta agus ar a foireann mar 'mór-laochanna neamhaitheanta' den chóras ceartaí choiriúil. Ina theannta sin, chuir an Biúró Leighis um Shábháilteacht ar Bhóithre fianaise shaineolach neamhspleách ar fáil maidir le hábhair choiriúla. D'oibrigh foireann Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí go dlúth le gach ceann de na comhlachtaí seo, agus le paiteolaíthe stáit.

Mar a pléadh i gCaibidil 10, le caoga bliain anuas tá líon méadaitheach sainghníomhaireachtaí rialála tar éis comhaid a chur faoi bhráid na hOifige. Áiríodh orthu sin na Coimisinéirí Ioncaim, an Coimisiún um Iomaíocht agus Cosaint Tomhaltóirí, Oifig an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Corparáideach (agus níos déanaí, an Ghníomhaireacht um Fhorfheidhmiú Corparáideach), an tÚdarás Sláinte & Sábháilteachta, údaráis áitiúla, an Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí agus Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána. Chuidigh iasachtaí idir ranna le dea-chaidreamh oibre i gcásanna áirithe. Tugann Catherine Pierse le fios go gcuireann foireann an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí le raon leathan grúpaí oibre ar fud na hearnála poiblí. Bhí ionchur rialta acu freisin i ngnéithe de dhréachtú reachtaíochta agus forbairt beartaí leis an Roinn Dlí agus Cirt, agus, de réir Catherine Pierse, d'fhorbair an Oifig le déanaí 'struchtúr láidir rannpháirtíochta reachtaíochta chun é seo a éascú. Tá sé tábhachtach freisin idirchaidreamh a dhéanamh leis an tSeirbhís Chúirteanna ó bunaíodh í i 1999²³⁴.

Is gnách go mbíonn an caidreamh idir Oifigí an Ard-Aighne agus an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí croíúil agus comh-urramach. Tháinig an chéad dá Stiúrthóir ó Oifig an Ard-Aighne agus dá bhrí sin bhí caidreamh

pearsanta agus tuiscintí cabhracha acu ar phróisis agus struchtúir institiúideacha. Forálann alt 2(6) d'Acht 1974 go rachaidh an tArd-Aighne agus an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí 'i gcomhairle le chéile ó am go ham i ndáil le nithe a bhaineann le feidhmeanna an Stiúrthóra'. Go praiticiúil, is annamh a dhéantar an fhoráil seo 'a agairt go foirmiúil',²³⁵ ach tá claonadh ag an Aighne agus ag an Stiúrthóir teacht le chéile 'de réir mar is gá, chun cúrsaí comhleasa a phlé.²³⁶ Chuir Michael Liddy síos ar na teagmhálacha seo mar 'a raibh meas acu ar a chéile. Ag scríobh dó sna 1990idí, thug James Casey le fios nach ndéanann alt 2(6) 'an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí ina fho-Aighne, agus nach bhfuil sé i gceist a neamhspleáchas a laghdú. Níl sé cuntasach don Ard-Aighne ach an oiread... Mar sin tá seasamh an Stiúrthóra an-difriúil ó sheasamh a chomhghleacaithe i Sasana agus i dTuaisceart Éireann.²³⁷

Mhínigh Barry Donoghue gur pléadh "go háirithe cásanna bunreachtúla a bhain leis an dá Oifig ag na cruinnithe seo." I ndiaidh *CC v Ireland*²³⁸ bhí tábhacht bhreise ag baint leis na cruinnithe. Ina theannta sin, thar na blianta bhí 'cruinnithe iomadúla idir oifigigh shinsearacha an dá Oifig.²³⁹ Bhain cumarsáid den sórt sin le cásanna, reachtaíocht agus forbairtí dlíthiúla eile.

Bhí (agus tá) Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit mar chuid d'Oifig an Ard-Aighne. Tá athrú suntasach tagtha ar an gcaidreamh idir Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí agus Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit thar caoga bliain. Sular bunaíodh an Príomh-Aturnae Ionchúisimh agus an Rannán Aturnaetha, d'oibrigh comhaltaí an dá Oifig go dlúth lena chéile. I gCaibidil 6 tugadh breac-chuntas ar an seasamh neamhghnách a bhí ag an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí nuair a bhí sé ag brath ar chomhaltaí d'Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit nach raibh aon údarás oifigiúil aige ina leith. Mar sin féin, bhí caidreamh láidir idirphearsanta i gcónaí idir foireann an dá Oifig. Thug daoine cosúil le Barry Donoghue agus Claire Loftus, a

d'aistrigh ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit go dtí Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, léargas luachmhar leo ar struchtúir, phearsantachtaí agus cultúr na chéad duine.

Go traidisiúnta, rinneadh cuid mhór d'obair abhcóideachta Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí a sheachfhoinsiú chuig baill den Bharra neamhspleách.²⁴⁰ Ceanglaítear le hAlt 7(2) d'Acht 1974 ar an Stiúrthóir a chinntiú go raibh na daoine a chuir sé ar an eolas 'roghnaithe, as measc na n-abhcóidí sin a chuir in iúl go bhfuil siad toilteanach gníomhú nó comhairle a thabhairt amhlaidh, ar cibé modh chun dáileadh na gcoimeádaithe sin a dhéanamh ina measc. go bhfuil, i dtuairim an Stiúrthóra, cothrom agus cothrom.' Cé go dtugann Catherine Pierse le fios go bhfuil 'seirbhís ionchúisimh na hÉireann neamhghnách maidir le cé chomh seachfhoinsithe atá sé, tá go leor buntáistí braite ag an gcóras seo. Mar shampla, léirigh an *Tuarascáil Nally*

Cé gur daoine iad seo a thug le fios go bhfuil siad toilteanach ionchúiseamh a dhéanamh, ní bhaineann siad ach le hionchúiseamh. Ar an mbealach sin, faigheann siad fócas níos leithne agus, dúradh, dearcadh níos cruinne ar an tasc. Cuireann an córas reatha cosc ar mheon 'siadne' agus 'muidne' a thógáil idir an córas ionchúisimh agus an pobal ar a bhfreastalaíonn sé, rud a spreagann tacaíocht an phobail don chóras ceartais choiriúil ina iomláine.²⁴¹

Mhaígh Barry Donoghue go raibh sé 'ina chreidmheach go mór sa smaoineamh an Barra neamhspleách a úsáid mar ionchúisitheoirí sna cásanna tromchúiseacha. Tugann sé neamhspleáchas don phróiseas.' Tá foinsiú allamuigh chuig an mBarra sách

costéifeachtach freisin; mar a dúirt sé, 'd'fhéachamar ar an smaoineamh go mbeadh ionchúisitheoirí lánaimseartha ann agus go mbeadh na costais fíor-ollmhór... Ní dóigh liom go mbeadh ciall eacnamaíoch leis seachas aon rud eile.' Breathnaíodh freisin ar shain-abhcóidí lánaimseartha a bheith ar glaoch chun cásanna a chur i láthair de réir mar is gá mar bhealach chun soláthar seirbhíse ardchaighdeáin a chinntiú. Dúirt Catherine Pierse gur 'láidrecht ollmhór a bhí ann ... rochtain a bheith aici ar an oiread sin abhcóideachta speisialtóra,' ag cur in iúl go raibh rochtain ag cosantóirí ar abhcóideacht speisialtóra den sórt sin freisin.

Bhí nádúr polaitiúil na gcleachtas faisnéise Stáit ina ábhar spéise i gcónaí ag Barra na hÉireann,²⁴² agus rinneadh tagairt dó sa Dáil le linn na ndíospóireachtaí faoi Bhille.²⁴³ Éilíonn Alt 7(2) ar an Stiúrthóir mionteagasc a thabhairt ar bhealach a bhí 'cóir agus cothromasach,' aird a thabhairt ar 'an leas poiblí' agus 'oiriúnacht' an t-abhcóidí a chur san áireamh. Léirmhíniigh James Hamilton é seo mar 'oibleagáid mionteagaisc a thabhairt beag beann ar chleamhnacht an pháirtí'. Mhíniigh Michael Liddy conas a cuireadh abhcóidí ionchúisimh ar an eolas:

'Ceapadh abhcóide ar leith... chun ionchúiseamh a dhéanamh i ngach ceann de na contaetha. Sin, ba ghnách leis sin a dhéanamh ... ag an Ard-Aighne. Rinne an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí é a choinneáil. Socraíodh ansin gur cheart go mbeadh an duine... chun ionchúiseamh a dhéanamh sna contaetha éagsúla sin ina dhuine arna chinneadh ag painéal a lorgódh iad siúd a raibh suim acu sa phost iad féin a chur i láthair roimhe seo agus go gcinneadh an painéal ansin cé ba cheart an post ar leith a fháil.'

Rinneadh cur síos ar phróisis chomhchosúla maidir le ceapadh abhcóide ionchúisimh atá lonnaithe i mBaile Átha Cliath. Choinnigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí caidreamh freisin le comhlachtaí ionadaíocha agus rialála gairmeacha dlí, leis an Dlí-Chumann agus le Comhairle an Bharra.

Chomh maith le rannpháirtíocht ar leibhéal náisiúnta, tá fócas idirnáisiúnta coinnithe ag an Oifig go traidisiúnta. Bhí baint mhór ag Eamonn Barnes le bunú Chumann Idirnáisiúnta na nIonchúisitheoirí (IAP) i 1995 agus bhí sé ina dhara Uachtarán air. Ina laethanta tosaigh rinne an Cumann iarracht naisc a bhunú chomh forleathan agus ab fhéidir, le hionadaithe ó thraidisiúin dhlíthiúla éagsúla ar fud an domhain. Chuimsigh sé seo go leor taistil agus obair ullmhúcháin d'Eamonn Barnes. D'fhóin James Hamilton ina Uachtarán ar an IAP ina dhiaidh sin agus lean na naisc leis an gCumann ar aghaidh, le Claire Loftus agus Catherine Pierse araon ag fónamh ar a Choiste Feidhmiúcháin. Reáchtáladh an tríú agus an t-aonú Comhdháil Bhliantúil is fiche i mBaile Átha Cliath i 1998 agus 2016. Comhdháil idirnáisiúnta eile a raibh baint ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí léi is ea HOPAC, Comhdháil na gCeannairí Gníomhaireachtaí Ionchúisimh.

Níos áitiúla, bhí an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí i dteagmháil go traidisiúnta lena c(h)omhghleacaithe sa RA. Bhí cruinnithe idirdhlínse agus cumarsáid leis na hionchúisitheoirí poiblí do Shasana agus don Bhreatain Bheag, d'Albain agus do Thuaisceart Éireann ina ngné rialta ó laethanta tosaigh na hOifige. Go deimhin, sna 1970idí, fuair Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí comhairle agus faisnéis úsáideach óna choibhéis sa Tuaisceart maidir le struchtúir eagraíochtúla. Scríobh Bernard M McCloskey, Leas-Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Thuaisceart Éireann, chun míniú a thabhairt ar an gcaoi ar oibrigh Oifig Bhéal Feirste agus staitisticí a sholáthar ar líon na gcásanna a phróiseáil sí, agus chuir sé cóip den Ordú um Ionchúiseamh i gCionta 1972 faoi iamh go cabhrach.²⁴⁴ Chuimhnigh Barry Donoghue

Stiúrthóir, James Hamilton agus Sir Alasdair Fraser, CB, QC, Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí do Thuaisceart Éireann, sa phictiúr lasmuigh de Parliment Buildings i mBéal Feirste le linn Chomhdháil HOPAC i Meán Fómhair 2005 (*Harrison Photography*)

go raibh caidreamh an-mhaith ag Eamonn Barnes lena mhacasamhail' i dTuaisceart Éireann, agus go raibh 'go leor teagmhála' aige féin, mar Leas-Stiúrthóir, lena chomhghleacaithe sa Tuaisceart féin. Tugann James Hamilton faoi deara

“*'Ba mhór an aird a bhí ag Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Thuaisceart Éireann i gcónaí neamhspleáchas na hOifige a chaomhnú agus ní haon ghnóthachtáil é sin a dhéanamh i sochaí roinnte Thuaisceart Éireann. Is annamh a cúisíodh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí TÉ (murab ionann agus na Póilíní) de chlaonadh seicteach. Níl aon amhras orm ach gur chabhraigh na naisc láidre idir an dá oifig seo le neamhspleáchas Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Thuaisceart Éireann a choinneáil agus a neartú.'*²⁴⁵

Claire Loftus ag oscailt an 21^ú Comhdháil Bhliantúil agus Cruinniú Ginearálta Chumann Idirnáisiúnta na nIonchúisitheoirí (IAP) arna óstáil ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí san Ionad Comhdhála, Baile Átha Cliath i Meán Fómhair 2016. *(Hu O'Reilly)*

Toscairí sa phictiúr san Ionad Comhdhála, Baile Átha Cliath ag Comhdháil IAP 2016, arna óstáil ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí *(Hu O'Reilly)*

Ó 1975 i leith tá níos mó rannpháirtíochta agus cumarsáide idir ionchúisitheoirí ar an leibhéal Eorpach, agus anois dhá imeacht in aghaidh na bliana do cheannairí na seirbhísí ionchúisimh. Bunaíodh an ghníomhaireacht EUROJUST in 2002 agus bhí sí freagrach as comhordú i measc ionchúisitheoirí an AE maidir le coireacht thrasnáisiúnta.

Fuair Stiúrthóirí Ionchúiseamh Poiblí i ndiaidh a chéile go bhfuil na naisc idirnáisiúnta éagsúla seo thar a bheith luachmhar chun dea-chleachtais a thuiscint agus chun noirm ionchúisimh a fháil amach. Mar shampla, rinne James Hamilton cur síos ar an gcleachtas fanacht go dtí go bhfeicfí comhad sular stiúraigh sé cúiseamh, agus chuir sé in iúl gur 'rud uilíoch é seo a bhfuil aithne agam air ó na heagraíochtaí idirnáisiúnta. Déarfadh gach duine

i ngach tír seo leat.' Bhí sé ina chuidiú dul i ngleic le córais ionchúisimh dlí choitinn eile trí HOPAC, an IAP agus na naisc leis an RA, mar, mar a mhíníonn Catherine Pierse, is gnách go mbíonn ar na hionchúisitheoirí sin déileáil le 'den chineál céanna ceisteanna fiordheacr' agus atá ag Stiúrthóirí Ionchúiseamh Poiblí na hÉireann. Measann sí go bhfuil siad úsáideach le haghaidh fadhbanna comhroinnte '[agus] éisteacht faoi chórais eile,' ag tabhairt faoi deara go bhfuil comhoibriú idirnáisiúnta 'ina ghné níos mó den domhan.'

C-D: Tom Murphy, Príomh-Rúnaí Príobháideach Stephen Herron; Stephen Parkinson, Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, Sasana agus an Bhreatain Bheag; Stephen Herron, Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Thuaisceart Éireann; Catherine Pierse, Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí Éireann; Marion Berry, Leas-Stiúrthóir; Claire O'Regan, Ceann an Aonaid um Beartas Ionchúisimh agus Taighde, Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí; John Logue, Gníomhaire na Corónach, Albain; agus Harvey Palmer, Príomh-Rúnaí Príobháideach Stephen Parkinson—sa phictiúr ag cruinniú idirdhlínse a tionóladh in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, Baile Átha Cliath an 14 Feabhra 2025. (*Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí*)

14

Athruithe agus Nuachóiriú

Mar a léiríodh i gcaibidlí níos luaithe, ba é carachtar Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí athrú agus nuálaíocht i gcónaí. Chomh luath le 1984, bhí Eamonn Barnes ag argóint ar son nuachóirithe, ag dearbhú go raibh sé ‘riachtanach méid áirithe uathoibrithe a thabhairt isteach chun cur ar ár gcumas aisghabháil tapa faisnéise cásanna agus bainistíocht cásanna a bhaint amach.’ Dúirt sé go raibh go leor botúin ineachanta á ndéanamh mar gheall ar easpa córais den sórt sin, agus thug sé an sampla de ‘gnáthchoirpeach amháin le feiceáil sa tseachtain amháin i líon mór cásanna, cuid acu idirghaolmhar, i gCúirteanna éagsúla agus á n-ionchúiseamh ag roinnt abhcóidí. nach raibh a fhios acu go raibh na cásanna ann nár coinníodh iad. Ba mhór an cur amú ama an Gharda Síochána, speansais finnéithe agus táillí gairmiúla.’²⁴⁶ D’áitigh Barnes, ina chéad Ráiteas Straitéise, ‘gur cheart go mbeadh rialú díreach straitéiseach iarbhir ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ar an bhfeidhm ionchúisimh iomlán agus gur cheart, chun na críche sin, idirghníomhú go díreach leis an tseirbhís imscrúdaithe.’²⁴⁷ Cuireadh in iúl go raibh tionchar ag soláthar foirne,

TF, áiseanna agus acmhainní eile ar fheidhmíocht na hOifige.²⁴⁸

Uaireanta tháinig an t-athrú níos moille ná mar ba mhian le Stiúrthóirí. Thug James Hamilton faoi deara in 2011 go raibh ‘an Oifig a chuir mé isteach i 1999 gann-acmhainní i ndáiríre agus nach raibh sé feistithe go maith chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán na haoise nua.’²⁴⁹ Chuir sé síos ar an gcaoi a raibh ríomhairí ar na deasca nuair a ghlac sé leis an Oifig mar Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, ach ní raibh aon bhogearraí ann i ndáiríre, ach scáileáin bána.’²⁵⁰ Chonaic sé an ‘tosú as an nua’ seo mar dheis. Go gairid bhí córas eatramhach ‘an-bhunúsach’ ar bun, agus tugadh faoi thionscadal níos fadtéarmaí chun córas bainistíochta comhad a dhearadh. Chuir an *Ráiteas Straitéise 2001–2003* béim ar an ngá atá le ‘rochtain thapa a sholáthar ar an bhfaisnéis riachtanach agus cothrom le dáta go léir a bhaineann le cásanna reatha agus ba cheart go ndéanadh sé taifead agus ceadú do phróiseáil éifeachtach imeachtaí coiriúla ag gach céim.’²⁵¹

Dúshlán a bhí i mbainistíocht comhad i gcónaí. Ag labhairt di faoi na 2000í luatha, rinne Claire Loftus cur síos

ar ‘méid ollmhór ábhar a tháinig isteach i bhfoirgneamh amháin, ar ghá é a aistriú trasna go dtí an foirgneamh eile... b’éigean aon aighneachtaí páipéir a rinne aturnaetha maidir le cás a thabhairt de láimh.²⁵² Thug foireann teachtairí páipéir anonn is anall idir an dá Roinn nuair a bhí siad lonnaithe in áiteanna éagsúla sa chathair. Tugadh isteach córas leictreonach bainistíochta agus rianaithe comhad in 2008. Ó 2014 ar aghaidh, baineadh úsáid níos mó as an teicneolaíocht chun cásanna a chur i láthair sa chúirt, go háirithe i réimse na calaoise agus na coireachta coiléar bán.

Seachas na forbairtí teicneolaíochta sin, tá iarracht déanta ag an Oifig coinneáil suas leis an iliomad athruithe sa phóilíneacht, sa dlí coiriúil substainteach, le dearcadh an phobail agus leis na hacmhainní a pléadh sna caibidlí roimhe seo. D’éascaigh leathnú na hOifige agus a haistriú

go háitreabh nua bealaí níos éifeachtaí chun oibriú agus cumarsáid a dhéanamh. In ainneoin na n-athruithe suntasacha i gcleachtas agus níos imeachta le caoga bliain anuas, agus an méadú ar an líon foirne san Oifig, rinneadh na bunphrionsabail neamhspleáchais, cothroime agus éifeachtúlachta a athshonrú agus a athshamlú go seasta. Chomh maith leis an ráiteas misin, tá cúig chroíluch curtha in iúl ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí le blianta beaga anuas atá mar bhonn agus thaca ag a cuid oibre: neamhspleáchas, ionracas, sármhaitheas, meas agus comhghleacaíocht. Ina Ráiteas Straitéise 2022-2024, leag an Oifig ceithre Sprioc Straitéiseacha amach, i réimsí ‘seirbhíse’, ‘digiteacha’, ‘comhoibrithe’ agus ‘daoine’.²⁵³ Léiríonn siad seo nádúr athraitheach na hOifige, a bhfuil foireann os cionn 280 aici anois agus a fhaigheann thart ar 17,000 comhad go rialta gach bliain.

Luachanna Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí (mar a chuirtear in iúl i Ráiteas Straitéise na hOifige 2025-2027)

15

Conclúidí

Bhí Eamonn Barnes an-fheasach ar a ról mar an chéad Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, agus mhol sé i 1979 gurb é an ‘dualgas’ aonair ba thábhachtaí a cuireadh air nuair a ceapadh é ná caighdeán nua cinnteoireachta agus ceartais a shocrú.²⁵⁴ Tréimhse athraithe shuntasach a bhí i dtús an chéid, nuair a ceapadh James Hamilton mar an dara Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, foilsíú an *Tuarascáil Nally* agus bunú Rannán na nAturnaetha go luath ina dhiaidh sin.²⁵⁵ Timpeall an ama seo freisin athshocraíodh cur chuige na hOifige maidir le cuntasacht phoiblí, cumarsáid agus trédhearcacht.

Le breis is caoga bliain anuas, tá dúshlán éagsúla roimh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Mheabhraigh Michael Liddy go raibh na cúirteanna sna hochtóidí agus nóchaidí ‘go minic plúchta le cásanna.’ Chuaigh sé seo lámh ar lámh le soláthar foirne agus acmhainní neamhleor. Ba dhúshlán suntasach don Oifig iad srianta buiséadacha go luath sna 1980idí. I 1981 d’iarr an Roinn Airgeadais ar ranna agus ar chomhlachtaí rialtais a chur in iúl conas a d’fhéadfaidís costais neamhchaipitil a laghdú. Thug Fursey Clancy, riarthóir na hOifige, le fios gur chun an coigilteas atá beartaithe a bhaint amach faoi ‘pá agus pinsean’.

“
*‘Bheadh sé riachtanach seirbhísí ...
 an fhoireann neamhghairmiúil ar fad
 san Oifig a ligean thar ceal nó mar
 mhalairt air sin seirbhísí an Chúntóra Dlí
 Shinsearaigh agus an dá dara Cúntóir Dlí
 a ligean thar ceal. Dá gcuirfí ceachtar
 acu i bhfeidhm bheadh sé comhionann
 leis an Oifig a dhúnadh.’²⁵⁶*
 ”

Dúirt sé freisin go gcuirfeadh an laghdú sprice i speansais ‘neamh-phá’cosc ar ionchúiseamh 50% de thrialacha coiriúla ar fud na tíre.’

Dúshlán eile a bhí ann ná dea-chaidreamh oibre a fhorbairt agus a chothabháil le comhaltaí den Gharda Síochána, comhaltaí d’Oifig an Phríomh-Atur na Stáit agus na nAturnaetha Stáit ar fud na tíre. Bhí comhtháthú níos déanaí Rannán na nAturnaetha dúshlánach ó thaobh cultúir d’Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, agus meabhraíonn roinnt tráchtairí nach raibh an comhtháthú láithreach agus réidh. Bhí dúshlán lóistíochta ann freisin a d’eascair as a bheith scaipthe thar áitribh iolracha. Bhí dúshlán ag baint le hathruithe ar struchtúr chóras na gcúirteanna agus ar an dlí coiriúil substainteach agus ar an nós imeachta coiriúil, méaduithe ar líon agus ar chastacht na gcásanna, mar aon le córas cúirteanna atá ag méadú agus breithiúna agus ceartas díláraithe.

Ní raibh sé éasca i gcónaí neamhspleáchas na hOifige a choinneáil ar fud na n-athruithe polaitiúla, eacnamaíocha, dlíthiúla agus sóisialta éagsúla seo, ach leanadh le hobair na hOifige, de riachtanas, beag beann ar fhórsaí seachtracha. Cé go gceadaíonn Acht 1974 d’aon abhcóide nó atur na bhfuil deich mbliana de thaithí aige iarratas a dhéanamh ar ról an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, is ó chéimeanna na seirbhíse

poiblí a tháinig na ceithre Stiúrthóir go dtí seo.

Gan dabht, tá eitic láidir seirbhíse poiblí ag dul tríd obair na hOifige ó bunaíodh í. Mhol na daoine a cuireadh faoi agallamh don leabhar seo tiomantas na mball foirne as a chéile in Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí. Dúirt James Hamilton, mar shampla, ‘go nglacann daoine an post an-dáiríre ... Tá siad an-choinsiasach, tá siad an-eolach ar an tábhacht a bhaineann leis na cinntí a dhéanann siad.’ Chuir Michael Liddy síos air seo mar ‘ag mothú go raibh tú ag déanamh roinnt maitheasa don phobal ina iomláine’. I bhfocail Catherine Pierse, ‘gach cás a shocraíonn tú air anseo ... imríonn sé tionchar ar íospartaigh, cúisithe, finnéithe, agus tá a fhios agat go bhfuil daoine páirteach i ngach cás.’

Rugadh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí as an ngá atá le hionchúisimh choiriúla a dhípholaitiú agus muinín an phobail a choinneáil. Ag scríobh thart ar an am a bunaíodh é, rinne acadóir amháin cur síos ar an spreagadh ‘chun an cinneadh ionchúisimh a thionscnamh a bhaint ó aon chuma nó amhras faoi thaitneamhacht do bhrú polaitiúil.’²⁵⁷ Dúirt Barry Donoghue gurb é ‘an rud is measa is féidir leat a bheith agat i ndaonlathas ná Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí a bhfuil an-tóir air’, rud a fhágann go bhfuil leibhéal cosainte ó thuairim an phobail tábhachtach chun ligean don Oifig díriú ar a croifheidhm cinnteoireachta.

Tá an Oifig tar éis dul i ngleic leis an gconspóid, leis na dúshláin agus leis an athrú atá tagtha uirthi le linn a staire caoga bliain, agus bhí ról mór aici i gcóras ceartais choiriúil na hÉireann. Aithnítear anois go bhfuil seirbhís neamhspleách ionchúisimh riachtanach chun an smacht reachta a sheasamh.

Stiúrthóirí Ionchúiseamh Poiblí 1975–2025

Eamonn Barnes 1975 – 1999
(Frank Gavin Photography)

James Hamilton 1999 – 2011
(Oifig an DPP)

Claire Loftus 2011 – 2021
(Lensmen)

Catherine Pierse 2021 go dtí seo
(Cian Redmond)

Teistiméireachtaí

Giorrúcháin a úsáidtear:

NAI:	Cartlann Náisiúnta na hÉireann
TAOIS:	Oifig an Taoisigh
AGO:	Oifig an Ard-Aighne
FIN:	An Roinn Airgeadais
UCDA:	Cartlann an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

1	Report of the Public Prosecution System Study Group (Dublin 1999) 2.1.12 [Nally Report].		
2	DPP, Guidelines for Prosecutors (4th edn 2016).		
3	Nally Report 3.1.1.		
4	Article 30.3 of the Constitution and Criminal Justice (Administration) Act 1924 s 9(1).		
5	See James Casey, The Irish Law Officers: Roles and Responsibilities of the Attorney General and the Director of Public Prosecutions (Dublin 1996) 258.		
6	Patrick Lynch to Sean MacEntee (Min Finance), 1 Jan 1937, NAI TAOIS/S9496 A.		
7	Prosecution of Offences Act 1879.		
8	Eg Report of the Advisory Committee on Police in Northern Ireland (London 1969) and Report of the Working Party on Public Prosecutions (Belfast 1971) [MacDermott Report].		
9	Eg Irish Times, 14 May 1971 8; 13 Apr 1972 7.		
10	See Joe Joyce and Peter Murtagh, The Boss (Dublin, 1997 edn) 88.		
11	See Michael Heney, The Arms Crisis of 1970: The Plot that Never Was (Dublin 2020) and Stephen Kelly, 'A Failed Political Entity': Charles Haughey and the Northern Ireland Question, 1945-1992 (Kildare 2016).		
	<?> Interview with Michael Liddy.		
12	Interview with James Hamilton. Another of their projects was the establishment of the Law Reform Commission: see Law Reform Commission Act 1975.		
13	Declan Costello to Liam Cosgrave, 20 Nov 1973, NAI TAOIS/2005/7/430.		
14	Memo, Nov 1973, NAI TAOIS/2005/7/430.		
15	Offences against the State Act 1939 Pt V.		
16	Memo, Nov 1973, NAI TAOIS/2005/7/430.		
17	Ibid.		
18	Ibid.		
19	Andrew Ward (Dept Justice) to Walter P Kirwan (Dept Taoiseach), 2 Jan 1974, NAI TAOIS/2005/7/430.		
20	Gordon Holmes to Declan Costello, 25 Feb 1974, UCDA P237/16.		
21	Holmes to Costello, 6 Mar 1974, UCDA P237/16.		
22	Costello to Holmes, 27 Feb 1974, UCDA P237/16.		
23	Memo, Nov 1973, NAI TAOIS/2005/7/430.		
24	Ward to Kirwan, 2 Jan 1974, NAI TAOIS/2005/7/430.		
25	Dáil Éireann vol 273, no 6 (11 June 1974).		
26	Costello to Cosgrave, 24 May 1974, NAI TAOIS 2005/7/432.		
27	Edward Bacon to B McCarthy, 2 July 1974, NAI TAOIS/2005/7/430; Kirwan to Charles Lysaght, 13 May 1974; Kirwan to Nally 13 May 1974 and Dept Taoiseach to Eamonn Barnes, 15 Mar 1974, NAI TAOIS/2005/7/430.		
28	S 2(7)(a)(i)		
29	Letters dated 23 May 1974, TAOIS 2005/7/432.		
30	Cosgrave to Chief Justice William O'Brien FitzGerald, 25 Sept 1974, NAI TAOIS 2005/7/432. See also		

- NAI TAOIS/2005/7/435, relating to the Prosecution of Offences Act (Section 2) Regulations 1974 (SI 304/1974).
- 31 Sec Dept Taois to Sec Dept Finance, 20 Aug 1975, NAI TAOIS/2005/151/355.
 - 32 In fact, the salary offered to the first DPP was higher, at £9,472 per annum.
 - 33 Eg letter from Claire O’Kelly of Cork to Peter Barry TD, 24 Nov 1974, NAI TAOIS/2005/151/355. See also Dáil Éireann vol 276, no 2 (26 Nov 1974) and vol 277, no 1 (14 Jan 1975). Pay discrimination in the civil service ceased by 31 Dec 1975 under the Anti-Discrimination (Pay) Act 1974.
 - 34 J Daly to Assistant, Dept Finance, 6 Feb 1975, NAI TAOIS 2005/151/355.
 - 35 Chief Justice O’Higgins to Liam Cosgrave, 6 Jan 1975; Cosgrave to O’Higgins, 7 Jan 1975, NAI TAOIS/2005/151/355.
 - 36 Barnes to McLoughlin (Dept Finance), 23 Apr 1975, NAI FIN/2018/24/207.
 - 37 Barnes to Sec Govt Contracts Committee (Dept Finance), 13 May 1975, NAI FIN/2018/24/207.
 - 38 Memo, Dept Finance, Apr 1975, NAI FIN/2018/24/207.
 - 39 Note, Dept Finance, 6 Mar 1975, NAI FIN/2018/24/207.
 - 40 Ibid.
 - 41 Note, Dept Finance, 7 Apr 1975, NAI FIN/2018/24/207.
 - 42 Irish Press, 3 July 1979 9.
 - 43 See Delivering Better Government: Second Report to Government of the Co-ordinating Group of Secretaries (Dublin 1996), which followed the Strategic Management Initiative (SMI) introduced by the Government in 1994. See Richard Boyle, ‘Civil Service Reform in the Republic of Ireland’ (1997) 17(1) Public Money and Management 49–53.
 - 44 Grant Thornton, Office of the Director of Public Prosecutions: Structures, Procedures and Resources – initial assessment (Dublin 1996) and Dept Finance, Review of the Office of the Director of Public Prosecutions (Dublin 1996).
 - 45 Review Group on the Law Offices of the State (Dublin 1997) [Gleeson Review].
 - 46 Other members were James Hamilton (Director General, Office of the Att Gen); Michael Buckley (Chief State Solicitor); Simon O’Leary (Deputy DPP); Frances Cooke (Revenue Solicitor); Patrick Howard (Dept Finance); James Martin (Dept Justice); Noel Conroy (An Garda Síochána); Peter Jones; Peter Charleton SC; Finbarr McAuley (UCD); Judge Kevin Haugh; Denis McCullough SC; Judge Michael Reilly.
 - 47 Nally Report 1.9.
 - 48 DPP, Strategy 2004–2006 5.
 - 49 Committee on Court Practice and Procedure, Twenty-Second Interim Report: Prosecution Appeals (Dublin 1993). Eamonn Barnes made an oral submission as well as a written memorandum.
 - 50 Working Group on the Jurisdiction of the Courts, The Criminal Jurisdiction of the Courts (Dublin 2003). See also John Jackson and Sean Doran, A Study of The Jurisdiction of the Criminal Courts in Ireland: Report to the Working Group on the Jurisdiction of the Courts (Dublin 2003).
 - 51 High Level Review Group on the Role of An Garda Síochána in the Public Prosecution System: Report to Government (Dublin 2022).
 - 52 Nally Report 2.2.14.
 - 53 Ibid 2.2.15.
 - 54 Barnes to S MacGamhna (Sec Dept Public Service), 26 May 1978, copy in NAI AGO/2019/52/1289.
 - 55 Barnes to Peter Sutherland (Att Gen), 5 June 1984, NAI AGO/2019/52/1289.
 - 56 Handwritten note, possibly from John Bruton (Min Finance), 7 May 1982, NAI AGO/2019/52/1289.
 - 57 Barnes to Sutherland, 5 June 1984, NAI AGO/2019/52/1289.
 - 58 Ibid.
 - 59 Eamonn Barnes, ‘The Role of the Office of the Director of Public Prosecutions’ Communique (Sept 1995) 3–11, 11.
 - 60 DPP, Strategy 1997–2000 5.
 - 61 Ibid 10.
 - 62 Casey, The Irish Law Officers 259.
 - 63 Report of the Review Group on the Law Offices of the State (Dublin 1997).
 - 64 Nally Report 4.4.1
 - 65 Ibid 4.4.1

- 66 Ibid 4.4.2.
- 67 Ibid 5.7.2.
- 68 Ibid 5.7.4.
- 69 Interview with Claire Loftus.
- 70 DPP, Report 2004 2.
- 71 DPP Strategy 2004–2006 5.
- 72 The Civil Service Regulation (Amendment) Act 2005, s 28.
- 73 DPP, Report 2005 2.
- 74 DPP, Report 2006 2.
- 75 Nally Report 5.9.2.
- 76 DPP, Report 2005 2.
- 77 DPP, Report 2006 2.
- 78 Interview with Barry Donoghue.
- 79 DPP, Report 2018 5.
- 80 Advertisement in the Irish Times, 11 June 1999, B13.
- 81 Irish Times, 11 Sept 1999, 17.
- 82 Ibid., 30 July 1999, B6. The new advertisement referred to ‘a possible technical defect in the original advertisement.’
- 83 Interview with Catherine Pierse.
- 84 Interview with Joe Mulligan.
- 85 Interview with Claire Loftus.
- 86 Barnes to Sutherland, 5 June 1984, NAI AGO/2019/52/1289.
- 87 DPP, Annual Report 2011 36.
- 88 Dept Finance Review 8.
- 89 Nally Report 2.2.12.
- 90 DPP, Strategy 2001–2003 7.
- 91 DPP, Report 2001 3.
- 92 DPP, Report 2010 4.
- 93 Interview with Joe Mulligan.
- 94 DPP, Strategy 2004–2006 3.
- 95 DPP, Report 2004 3.
- 96 DPP, Strategy 2007–2009 12.
- 97 DPP, Report 2003 2.
- 98 Interview with James Hamilton.
- 99 DPP, Report 2014 4.
- 100 People (DPP) v Tiernan [1988] IR 250 and People (DPP) v JT (1998) 3 Frewen 141.
- 101 Peter Charleton, ‘The Victim in Irish Constitutional Law: A New Departure’ (1990) 8 Irish Law Times 140–3, 143.
- 102 Council Framework Decision 2001/22/JHA of 15 Mar 2001, on the Status of the Victim in Criminal Proceedings
- 103 Directive 2012/29/EU of the European Parliament and Council, 25 Oct 2012, Establishing Minimum Standards on the Rights, Support and Protection of Victims of Crime.
- 104 DPP, Strategy 2004–2006 2.
- 105 DPP, Report 2004 3.
- 106 Liz Campbell, Shane Kilcommins, Catherine O’Sullivan and Alan Cusack, Criminal Law in Ireland (2nd edn Dublin 2022) 1113.
- 107 DPP, Report 2022 5.
- 108 Irish Press, 2 July 1979 9; 3 July 1979 9.
- 109 See generally Mark O’Connell, A Thread of Violence (London 2023).
- 110 See eg Irish Times, 14 Oct 1989 2.
- 111 Statement reproduced in full in DPP, Discussion Paper on Prosecution Policy on the Giving of Reasons for Decisions (2008) 11–12 and in DPP, Report 1998 app 7. See reporting in the Irish Times, 23 July 1983 1.
- 112 Irish Press, 21 Nov 1986 9.
- 113 Fifteenth Report of the Select Committee on Crime, Lawlessness and Vandalism: The Prosecution of Offences (1987) 1.1.
- 114 Select Committee on Crime 3.7.
- 115 Ibid 3.10.
- 116 [1994] 2 IR 589.
- 117 As per Finlay CJ in The State (McCormack) v Curran [1987] ILRM 225.
- 118 Irish Times 8 Sept 1995 9 and Casey, The Irish Law Officers 267.
- 119 Casey, The Irish Law Officers 268.
- 120 DPP, Report 1999 2.
- 121 DPP, Report 2007 2.
- 122 DPP, Report on Prosecution Policy on the Giving of Reasons for Decisions (2008) 2.
- 123 DPP, Discussion Paper (2008).
- 124 DPP, Report 2007 2.
- 125 DPP, Report on Prosecution Policy (2008).
- 126 DPP, Report 2008 2.
- 127 Campbell et al 1097.
- 128 DPP, Report 2022 6.
- 129 Interview with Catherine Pierse.
- 130 Eg Irish Times, 4 May 1983 1.
- 131 Irish Times, 23 Nov 1988 10; 24 Nov 1988 10. See Casey, Irish Law officers 264–5.
- 132 Interview with James Hamilton.
- 133 DPP, Report 2010 4.
- 134 Select Committee on Crime 3.9.
- 135 Eg, The State (McCormack) v Curran [1987] ILRM 225; H v DPP [1994] 2 IR 589 and Eviston v DPP [2002] 3 IR 260.
- 136 DPP, Report 2010 4.
- 137 DPP Report 2012 5.

- 138 Irish Times, 14 Oct 1989 2.
- 139 Dept Finance Review 5.
- 140 Barnes, 'The Role of the Office'.
- 141 Casey, *The Irish Law Officers* 268.
- 142 Report of the Royal Commission on Criminal Procedure (London 1981) 127.
- 143 Ibid 268.
- 144 This provided that the DPP for England and Wales should issue a Code for Crown Prosecutors 'giving guidance on general principles applied by them'.
- 145 Eg Dáil Éireann, vol 436, no 2 (24 Nov 1993); vol 447, no 7 (8 Feb 1995); vol 457, no 4 (24 Oct 1995).
- 146 Dept Finance Review 18.
- 147 Nally Report 4.6.1.
- 148 Ibid.
- 149 DPP, Report 1998 8–12.
- 150 DPP, Report 1999 3.
- 151 Ibid.
- 152 Interview with Catherine Pierse.
- 153 These were The Role of the DPP and Attending Court as a Witness.
- 154 'Plain English', issue 2 In Brief (Dec 2003).
- 155 Catherine Pierse, Director's Opening Address, 25th Annual National Prosecutors Conference (Dublin 2024) 4.
- 156 Correspondence with Catherine Pierse.
- 157 Criminal Justice Act 1984 (Treatment of Persons in custody in Garda Síochána Stations) Regulations 1987 (SI 119/1987).
- 158 [2015] IESC 31.
- 159 DPP, *Report 2015* 5.
- 160 DPP, *Strategy 1997–2000* 8.
- 161 Committee on Court Practice and Procedure, *Twenty-Fourth Interim Report: Preliminary Examination of Indictable Offences and the Criminal Procedure Act 1967* (Dublin 1997).
- 162 Criminal Justice Act 1993, s 2.
- 163 DPP, *Report 1999* 3.
- 164 Law Reform Commission, *Report on Prosecution Appeals and Pre-Trial Hearings* (LRC 81-2006).
- 165 Criminal Procedure Act 2010 s 23.
- 166 *Report of the Committee of Inquiry Into the Irish Penal System* (Dublin 1985).
- 167 Interview with Joe Mulligan.
- 168 Road Traffic Act 1961.
- 169 Eg DJ Bernard Brennan (NAI AGO/2017/2/1437); DJ Daniel Shields (NAI AGO 2018/3/1263); DJ Maura Roche (NAI AGO/2018/3/1266).
- 170 See *State (Clarke) v Roche and Senezio* (1986) WJSC 178.
- 171 *Irish Press*, 21 Nov 1986 5.
- 172 DPP, *Strategy 2004–2006* 7.
- 173 Competition Act 1991 s 10.
- 174 DPP, *Strategy 2001–2003* 15.
- 175 Company Law Enforcement Act 2001 s 7.
- 176 Established by the Safety, Health and Welfare at Work Act 1989.
- 177 Established by the Environmental Protection Agency Act 1992.
- 178 DPP, *Report 2022* 5.
- 179 DPP, *Report 2017* 4.
- 180 DPP, *Report 2022* 6.
- 181 Sexual Offences (Rape) Act 1981; Criminal Law (Rape) (Amendment) Act 1990; Criminal Law (Sexual Offences) Act 1993; Criminal Law (Sexual Offences) (Amendment) Act 2007 and Criminal Law (Sexual Offences) Act 2017.
- 182 [2006] IESC 55.
- 183 Fisheries (Amendment) Act 1978 s 18.
- 184 Sea Fisheries (Prosecution of Offences) Order 2009 (SI 314/2009), under s 39 of the Sea Fisheries and Maritime Jurisdiction Act 2006. See generally Catherine Pierse, *Speech at the EPA–ICEL EU Environmental Law Enforcement Conference* (Cork, 2024) 3.
- 185 DPP, *Strategy 2013–2015* 12.
- 186 DPP, *Report 2023* 5.
- 187 See *DPP v Tuite* [1983] 2 Frewen 175.
- 188 See generally James Dwyer, *Hard Data: Disclosure in the 21st Century*, 23rd Annual National Prosecutors' Conference (Dublin 2022).
- 189 E.g., DPP, *Strategy 2001–2003* 15.
- 190 DPP, *Report 2018* 4.
- 191 DPP, *Report 2020* 6.
- 192 DPP, *Report 2008* 5.
- 193 DPP, *Strategy 2010–2012* 9.
- 194 DPP, *Report 2009* 4.
- 195 See eg *Report on the Operation of the European Arrest Warrant Act 2003 (as amended) for the year 2017* (Dublin 2017).
- 196 DPP, *Report 2017* 5.
- 197 DPP, *Report 2020* 4.
- 198 Ibid 6.

- 199 Courts (Supplemental Provisions) Act 1961 s 4.
- 200 Ibid.
- 201 Courts Act 1964, s 2.
- 202 Courts (Supplemental Provisions) Act 1961 s 28.
- 203 Courts and Court officers Act 1995 ss 6, 9, 10 and 11.
- 204 *DPP Strategy 2007–2009* 8
- 205 The Thirty-third amendment to the Constitution amended Article 34, and this was followed by the enactment of the Court of Appeal Act 2014.
- 206 *DPP, Report 2021* 5.
- 207 *DPP, Report 2022* 5.
- 208 *DPP, Report 2023* 5.
- 209 *DPP, Report 2022* 5.
- 210 Interview with James Hamilton.
- 211 *DPP, Strategy 1997–2000* 7.
- 212 Interview with James Hamilton.
- 213 *DPP, Strategy 1997–2000* 7.
- 214 *Irish Press*, 3 July 1979 9.
- 215 Barnes, ‘The Role of the Office’ 8.
- <?> *DPP, Strategy 2001–2003* 28.
- 216 *Irish Times*, 28 Sept 2019 1. A clarification was subsequently published following communication from the Office of the DPP.
- 217 N Howlin, *Barristers in Ireland: An Evolving Profession Since 1921* (Dublin 2023) ch 9 and Alpha Connolly (ed), *Gender and the Law in Ireland* (Dublin 1993).
- 218 See eg NAI DPP 2016/6/20.
- 219 *DPP, Report 2004* 3.
- 220 *DPP, Report 2006* 11.
- 221 [2002] 4 IR 8.
- 222 *DPP, Official Languages Act Scheme 2005–2008*.
- 223 NAI DPP/2016/20/881.
- 224 F Clancy to Sec Dept Finance, 23 Mar 1981, NAI FIN/2018/24/207.
- 225 [1977] IR 177, 187.
- 226 *The State (Cronin) v Circuit Court Judge of the Western Circuit* [1937] IR 34.
- 227 Restated in the *Nally Report*, app 3.
- 228 Barnes to MacGamhna, 26 May 1978, copy in NAI AGO/2019/52/1289.
- 229 *DPP, Report 2006* 9.
- 230 Interview with Claire Loftus.
- 231 Interview with Catherine Pierse.
- 232 *The Future of Policing in Ireland* (Dublin 2018) 9.
- 233 *High Level Review Group on the Role of An Garda Síochána in the Public Prosecution System: Report to Government* (Dublin 2022).
- 234 Courts Service Act 1998.
- 235 *Nally Report* 2.2.3.
- 236 Ibid.
- 237 Casey, *The Irish Law officers* 255–6.
- 238 [2006] 4 IR 1.
- 239 *Nally Report* 2.2.3.
- 240 See Howlin, *Barristers in Ireland*.
- 241 *Nally Report* 4.5.7.
- 242 Howlin, *Barristers in Ireland* ch 8.
- 243 *Dáil Éireann*, vol 273, col 6 (11 June 1974).
- 244 Bernard M McCloskey to Fursey Clancy, 21 Mar 1978, NAI AGO/2019/52/1289.
- 245 Correspondence with James Hamilton.
- 246 Barnes to Sutherland, 5 June 1984, NAI AG 2019/52/1289.
- 247 *DPP, Strategy 1997–2000* 8.
- 248 Ibid 9.
- 249 *DPP, Report 2010* 4.
- 250 Interview with James Hamilton.
- 251 *DPP, Strategy 2001–2003* 25.
- 252 Interview with Claire Loftus.
- 253 *DPP, Strategy 2022–2024* 9.
- 254 *Irish Press*, 3 July 1979 9.
- 255 *DPP, Report 1999* 2.
- 256 *Non-Capital Estimates, 1982. Proposed measure.* Memo, F Clancy, 10 Sept 1981, NAI FIN/2016/6/55.
- 257 VTH Delany, *The Administration of Justice in Ireland* (Dublin 1975) 45.
- 257 *Non-Capital Estimates, 1982. Proposed measure.* Memo, F Clancy, 10 Sept 1981, NAI FIN/2016/6/55.
- 257 VTH Delany, *The Administration of Justice in Ireland* (Dublin 1975) 45.

